

DE BESTUURLIJKE AANPAK : EEN INSTRUMENT TER BESCHIKKING VAN DE LOKALE BESTUREN IN DE STRIJD TEGEN RADICALISERING

VADEMECUM VOOR DE BRUSSELSE GEMEENTEN

1. Sinds de zesde staatshervorming werd de architectuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest grondig hertekend. Voor de implementering van het integraal veiligheidsbeleid over de bestuurlijke grenzen heen vervult de gewestelijke instelling Brussel Preventie en Veiligheid (BPV) een centrale rol in de coördinatie van de verschillende actoren van de veiligheidsketen.
2. In overleg met alle gewestelijke, zonale en lokale actoren die deel uitmaken van de integrale veiligheidsketen heeft BPV een Globaal Veiligheids- en Preventieplan (GVPP) uitgewerkt. De uitvoering van dit belangrijke en nieuwe project - en van de 120 maatregelen die het voorstelt - is een bron van samenwerking en synergie tussen alle betrokken actoren (de Brusselse gemeenten, de gemeentelijke preventiediensten en -ambtenaren, de gemeenschapswachten, het maatschappelijk middenveld, de controle- en inspectiediensten, politie en justitie, de gewestelijke actoren, enz.) en dit voor alle thematieken en expertisedomeinen van de betrokken actoren.
3. Een fundamenteel element in dit verband is volgens het GVPP dat van de gemeenten: het lokale beleid is namelijk het best geschikt is om lokale problemen aan te pakken, aangezien zij het best vertrouwd zijn met de lokale realiteit. Hoewel de meeste misdaadfenomenen grensoverschrijdend zijn, hebben de lokale besturen onmiskenbaar een actieve rol te vervullen in het voorkomen van criminaliteit. Eén instrument daarvoor is dat van de bestuurlijke politie als aanvulling op de klassieke strafrechtelijke maatregelen en/of de sociopreventieve acties. Dankzij dit instrument kan een lokaal bestuur in de eerste lijn en door middel van het nemen van bestuurlijke maatregelen, problemen aanpakken die zijn verankerd op lokaal niveau. Gemeentebesturen en burgemeesters hebben bestuurlijke politiebevoegdheden waardoor ze gepast kunnen reageren op publieke overlast, verstoring van de openbare orde en criminaliteit. Zoals dit *vademecum* zal aantonen, kunnen zij steunen op diezelfde wettelijke basis om zich bestuurlijk te wapenen tegen gevallen van radicalisering waarmee ze op hun grondgebied geconfronteerd worden. In de meest ernstige gevallen waarin het

fenomeen zich voordoet, kunnen deze bestuurlijke acties voorafgaan aan de bestrijding van terrorisme.

4. Op vraag van de Conferentie van Burgemeesters van Brussel ging Brussel Preventie en Veiligheid over tot de opmaak van dit document. De eerste versie van dit *vademecum* is een praktisch werkdocument voor de Brusselse gemeenten. Het geeft zowel een theoretisch als een pragmatisch overzicht van hun bevoegdheden en van het bestuurlijke interventiekader waarin ze kunnen handelen om radicalisering te voorkomen. Er werd bovendien rekening gehouden met de graad van hoogdringendheid van de interventie en met de fysieke plaats waar het fenomeen zich kan voordoen.

5. In een eerste deel bevat het *vademecum* een beschrijving van de bevoegdheden en van de rol van de betrokken actoren van de veiligheidsketen in de Brusselse agglomeratie na de zesde staatshervorming en de grondige hertekening van de veiligheidsarchitectuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De hervorming deed geenszins afbreuk aan de bevoegdheden en prerogatieven van de verschillende beleidsniveaus (federaal/lokaal) en had onder meer de oprichting van Brussel Preventie en Veiligheid tot gevolg.

In de daaropvolgende uiteenzetting van de gemeentelijke bevoegdheden inzake bestuurlijke politie wordt logischerwijs een onderscheid gemaakt tussen algemene politimaatregelen en bijzondere politimaatregelen. Dit deel van het *vademecum* schetst de kern van de materie en geeft een concreet overzicht van de middelen waarover de gemeenten beschikken in de strijd tegen gewelddadige radicalisering. Na die uiteenzetting volgen een aantal overzichtstabellen van de gemeentelijke bevoegdheden en de mogelijke maatregelen, gedifferentieerd volgens het beoogde tijdsaspect (hoogdringend, definitief of voorlopig,...).

6. In een tweede deel worden de gemeentelijke bevoegdheden behandeld zoals beschreven in het kader van het eerste deel van het *vademecum*, maar ditmaal op basis van concrete voorbeelden en volgens de fysieke plaats of de situatie waarin een radicaliseringsfenomeen zich kan voordoen. Dit is het meer praktische luik van het *vademecum*. Het geeft de burgemeester en schepenen een overzicht van de bestuurlijke maatregelen die ze kunnen nemen in een aantal concrete gevallen.

7. Het *vademecum* heeft ook twee bijlagen. Naast de aanwijzingen en instructies in de tekst van het *vademecum* zelf geeft een eerste bijlage meer in detail de grenzen aan waarbinnen de gemeente kan handelen, namelijk (i) de rechten en vrijheden van de burgers - in de wetenschap dat geen enkel recht of geen enkele vrijheid absoluut is -, (ii) de beginselen van behoorlijk bestuur en (iii) de grenzen van de actie- en beoordelingsvrijheid van de gemeenten. Alleen een nauwkeurige naleving van het wettelijke kader garandeert dat de bestuurshandeling daadwerkelijk gepaard gaat met de juridische zekerheid die onontbeerlijk is om de doelstellingen te bereiken.

8. Een tweede bijlage ten slotte geeft typevoorbeelden weer van de maatregelen van bestuurlijke politie die zijn beschreven in dit *vademecum*.

9. De wetgeving die is beschreven in dit document zal in de nabije toekomst ongetwijfeld een aantal wijzigingen ondergaan. Brussel Preventie en Veiligheid zal als auteur deze wijzigingen integreren en het document bijwerken telkens dit relevant is.

10. Zowel op nationaal als op gewestelijk en lokaal niveau werd de bestuurlijke aanpak geïdentificeerd als een prioritair transversaal thema. Het nemen van bestuurlijke maatregelen om criminaliteit, verstoring van de openbare orde of overlast te bestrijden is voor de lokale besturen geen sinecure. Niet alleen de informatiedoorstroming tussen gerechtelijke en bestuurlijke instanties vormt een grote uitdaging, ook de goede verwerking van de informatie en de samenwerking op het terrein, binnen ieders bevoegdheden en bijzonderheden, zijn van het grootste belang. Bovendien moet deze cultuurwijziging gepaard gaan met een groot respect voor de rechten en vrijheden van alle burgers, de bestuurlijke en procedurele garanties en de beginselen van behoorlijk bestuur. Met dit *vademecum* en de andere initiatieven die zullen worden genomen (bijvoorbeeld juridische ondersteuning, sociopreventieve acties, enz.) hopen wij de lokale besturen te kunnen bijstaan in de complexe materie die de bestuurlijke politie is en hen te ondersteunen bij het geven van een gepast antwoord op het radicaliseringsfenomeen.

*

Inhoudsopgave

1	Welke juridische contouren voor de definitie van radicalisering?	9
2	Welke overheden zijn bevoegd voor de veiligheid in Brussel?.....	12
2.1	De federale overheid behoudt de basisbevoegdheid:.....	12
	Herhaling van de rol van de lokale politie en van de informatiemechanismen van de lokale overheden	12
2.2	De nieuwe bevoegdheden van het Brussels Gewest als gevolg van de zesde staatshervorming	12
2.2.1	Welke nieuwe bevoegdheden voor de Brusselse gewestelijke veiligheidsorganen?.....	13
A.	De Minister-President	13
B.	De Hoge Ambtenaar	15
C.	De Brusselse Regering	16
D.	De Brusselse Regering en het Brussels Parlement	16
2.2.2	De nieuwe Brusselse speler: Brussel Preventie & Veiligheid (BPV).....	17
2.2.3	De doelstelling van een integraal en geïntegreerd gewestelijk veiligheidsbeleid: het Globaal Veiligheids- en Preventieplan (GVPP).....	17
2.3	De bestuurlijke politiebevoegdheden van de Brusselse gemeenten	20
2.3.1	Woord vooraf.....	20
2.3.2	De algemene bestuurlijke politie	21
A.	Toepassingsgebied	21
a	Het begrip openbare orde.....	21
b	De beoogde plaatsen	23
B.	De bevoegde overheden	23
a	De bevoegdheden van de gemeenteraad (art. 135, §2 NGW).....	23
b	De bevoegdheden van de burgemeester	25
i	Eerste scenario: autonome bevoegdheid van artikel 133, al. 2 en 3 en artikel 135, §2 NGW	25
ii	Tweede scenario: exorbitante bevoegdheid overeenkomstig artikel 134 NGW in geval van 'oproer, kwaadwillige samenscholing, ernstige stoornis van de openbare rust of andere onvoorziene gebeurtenissen"	28
iii	Derde scenario: beperkte bevoegdheid van artikel 134quater, NGW	29
C.	Overzichtstabel van de maatregelen van algemene politie	31
2.3.3	Bijzondere bestuurlijke politiemaatregelen in het kader van de Nieuwe Gemeentewet (NGW)	34
A.	De politie over de vertoningen (artikel 130 NGW).....	35
B.	De opeising van verlaten gebouwen (artikel 134 bis NGW).....	37
C.	Toezicht op inrichtingen die hun uitbatingsvoorwaarden niet respecteren (artikel 134ter NGW)	39

D.	Sluiting van een inrichting bij ernstige aanwijzingen van mensenhandel (artikel 134quinquies van de NGW)	41
E.	Tijdelijk plaatsverbod van een maand op beslissing van de burgemeester (artikel 134sexies NGW)	43
F.	Sluiting van een inrichting bij ernstige aanwijzingen van feiten die een terroristisch misdrijf inhouden (artikel 134septies van de NGW).....	46
G.	Overzichtstabel van de bijzondere bestuurlijke politiemaatregelen in het kader van de Nieuwe Gemeentewet.....	48
2.3.4	Bijzondere bestuurlijke politiemaatregelen in het kader van aanverwante wetgevingen	53
A.	Sluiting van een inrichting die niet voldoet aan de brandveiligheidsmaatregelen (wet van 30 juli 1979)	53
B.	Sluiting van een inrichting bij ernstige aanwijzingen van handel in verdovende middelen (artikel 9bis van de wet van 24 februari 1921).....	56
C.	Sluiting van kinderopvang die werkt zonder vergunning of de bepalingen van zijn vergunning niet respecteert (ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang)	59
D.	Overzichtstabel van de bijzondere bestuurlijke politiemaatregelen in het kader van aanverwante wetgevingen	62
2.3.5	Bijzondere bestuurlijke politiebevoegdheden in het kader van het BWRO, de Huisvestingscode en het Wetboek van Inspectie.....	65
A.	De maatregelen inzake stedenbouw.....	65
a	Staking van werken, verbod op het gebruik van het gebouw of invoeren van handelingen wanneer wordt vastgesteld dat zij een stedenbouwkundig misdrijf vormen (art. 300 van het BWRO e.v.).....	65
b	Vergunning van de gemeente voor de opening van een nachtwinkel of een privaat bureau voor telecommunicatie (Artikelen 98, §1, 5° van het BWRO en 18 van de wet van 10 november 2006).....	68
B.	Maatregelen inzake huisvesting (Artikelen 7, 8 en 12 van de Brusselse Huisvestingscode)	70
C.	Milieumaatregelen (Artikelen 5 en 21 tot 23 van het Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven en milieuaansprakelijkheid).....	73
D.	Overzichtstabel van de bijzondere bestuurlijke politiebevoegdheden in het kader van het BWRO, de Huisvestingscode en het Wetboek van Inspectie.....	76
2.3.6	Wat in geval van concurrentie tussen de bestuurlijke politiebevoegdheden?	81
A.	Algemene politie – algemene politie.....	81
B.	Algemene politie – bijzondere politie	82
C.	Bijzondere politie – bijzondere politie	82
3	Voorbeelden van situaties die een administratieve tussenkomst vragen naargelang de plaats van radicalisering	85
3.1	Definities: openbare plaats, openbare vergadering, privévergadering, privéplaats.....	85
3.2	Waarneembare fenomenen in openbare ruimten	86

3.2.1	Op de openbare weg	86
A.	Betogingen op de openbare weg	86
B.	Uitdelen van pamfletten of flyers op de openbare weg	87
3.2.2	Op overdekte plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek (in het bijzonder vergaderzalen en schouwburgen)	88
3.2.3	In een handels- of horecazaak	90
3.2.4	Op een gebedsplaats die toegankelijk is voor het publiek	91
3.2.5	Op een overdekte of niet-overdekte openbare plaats	91
3.2.6	Bijzonder geval: scholen	92
1	Inleiding	94
2	Welke rechten en vrijheden kunnen in het gedrang komen?	95
2.1	Vrijheid van vergadering en vereniging	95
2.2	Vrijheid van meningsuiting	96
2.3	De vrijheid van godsdienst	97
2.4	De vrijheid van onderwijs	97
2.5	De vrijheid van handel en nijverheid	98
2.6	Het recht van eigendom	98
3	De beginselen van behoorlijk bestuur	100
3.1	Het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel	100
3.2	Het beginsel " <i>audi alteram partem</i> " en de rechten van de verdediging	102
3.2.1	Het beginsel " <i>audi alteram partem</i> " ("De hoorplicht ")	103
3.2.2	Het beginsel van de naleving van de rechten van de verdediging	106
3.3	De motivering	107
3.4	Het zorgvuldigheidsbeginsel	108
3.5	Het fair-playbeginsel	109
4	Machtsmisbruik of machtsafwending	110
1	Besluit van de burgemeester op grond van artikel 133, 3e lid en 135, § 2 van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.2. B. b, i)	113
2	Politieverordening van de burgemeester op grond van artikel 134 van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.2. B, b, ii)	115
3	Politiebesluit van de burgemeester op grond van artikel 134 ^{quater} van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.2. B, b, ii)	117
4	Politiebesluit van het college van burgemeester en schepenen tot het verbieden van een vertoning (3.3.3, A)	119
5	Besluit van de burgemeester tot opeising van een verlaten gebouw op grond van artikel 134 ^{bis} van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3. B.)	121
6	Besluit op grond van artikel 134 ^{ter} van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3.C)	124
7	Besluit op grond van artikel 134 ^{quinquies} van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3. D)	127

8	Politiebesluit van de burgemeester op grond van artikel 134 ^{sexies} van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3.E)	130
9	Politiebesluit van de burgemeester op grond van artikel 134 ^{septies} van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3. F)	133
10	Besluit van de burgemeester op grond van de wet van 30 juli 1979, de wet van 15 mei 2007 en het koninklijk besluit van 19 december 2014 (3.3.4. A.)	136
11	Besluit tot voorlopige sluiting op grond van artikel 9 ^{bis} van de wet van 24 februari 1921 betreffende de verdovende middelen (3.3.4. B)	139
12	Besluit van de burgemeester op grond van de ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang (3.3.4.C)	142
13	Bevestigingsbesluit van de burgemeester op grond van artikel 302 van het BWRO (3.3.5. A, a) 144	
14	Besluit van de burgemeester op grond van artikelen 98, §1, 5° van het BWRO en 18 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening (3.3.3. A, b).....	146
15	Besluit van de burgemeester op grond van artikelen 7, 8 en 12 van het Wetboek van Huisvesting (3.3.5. B).....	148
16	Besluit van de burgemeester op grond van artikelen 5, 21 en 23 van het Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven en milieuaansprakelijkheid (3.3.5. C) 151	

Bibliografie

1 Welke juridische contouren voor de definitie van radicalisering?

11. Een bredere sociologische definitie van radicalisering is:

"een proces waarbij een individu of een groep overgaat tot een gewelddadige vorm van actie die rechtstreeks samenhangt met een politiek, maatschappelijk of religieus extremistische ideologie die ingaat tegen de gevestigde orde op politiek, maatschappelijk of cultureel gebied"¹.

Volgens deze definitie, die ook is opgenomen in het Globaal Veiligheids- en Preventieplan, vormen de bevordering van geweld en het gebruik ervan een gevaar voor de democratische rechtsorde en betreft het ook een belangrijke veiligheidskwestie².

12. Op Europees niveau verwijst de Raad van Europa naar "gewelddadig extremisme" en wordt dit als volgt gedefinieerd:

"Gewelddadig extremisme bestaat uit het bevorderen, ondersteunen of het plegen van daden die kunnen leiden tot terrorisme en die gebaseerd zijn op een ideologie die tegen de fundamentele democratische beginselen en waarden ingaat of waarin raciale, nationale, etnische of religieuze suprematie centraal staat"³.

13. Op Belgisch federaal niveau bepaalt de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten de volgende definities:

*"**radicaliseringsproces:** een proces waarbij een individu of een groep van individuen op dusdanige wijze wordt beïnvloed dat dit individu of deze groep van individuen mentaal gevormd wordt of bereid is tot het plegen van terroristische handelingen"⁴.*

*"**terrorisme:** het gebruik van geweld tegen personen of materiële belangen om ideologische of politieke redenen met het doel zijn doelstellingen door middel van terreur, intimidatie of dreigingen te bereiken; hieronder wordt ook het radicaliseringsproces begrepen"⁵.*

*"**extremisme:** racistische, xenofobe, anarchistische, nationalistische, autoritaire of totalitaire opvattingen of bedoelingen, ongeacht of ze van politieke, ideologische, confessionele of filosofische aard zijn, die theoretisch of in de praktijk strijdig zijn met de beginselen van de democratie of de mensenrechten, met de goede werking van de democratische instellingen of*

¹F. KHOSROKHAVAR, *Radicalisation*, Ed. de la maison des sciences de l'homme, november 2014, p.7-8).

² In die zin is de term "gewelddadige radicalisering" een redundantie.

³Guidelines for prison and probation services regarding radicalisation and violent extremism, goedgekeurd door het Comité van Ministers van de Raad van Europa van 2 maart 2016.

⁴Art. 3, 15° van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

⁵Art. 8 van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

*andere grondslagen van de rechtsstaat; hieronder wordt ook het radicaliseringproces begrepen"*⁶.

De Staatsveiligheid heeft met name als opdracht het inwinnen, analyseren en verwerken van inlichtingen die betrekking hebben op elke activiteit die de inwendige veiligheid van de Staat en het voortbestaan van de democratische en grondwettelijke orde, de uitwendige veiligheid van de Staat en de internationale betrekkingen, ..., bedreigt of zou kunnen bedreigen; ook de activiteiten verbonden aan terrorisme en extremisme vallen daaronder.

14. Bovendien bevat het Strafwetboek een "TITEL Iter. TERRORISTISCHE MISDRIJVEN". Aangezien gewelddadige radicalisering kan leiden tot terrorisme⁷ worden ook de acties die duidelijk verband houden met het fenomeen gewelddadige radicalisering terroristische misdrijven:

"Art. 140bis. Onverminderd de toepassing van artikel 140 wordt iedere persoon die een boodschap verspreidt of anderszins publiekelijk ter beschikking stelt met het oogmerk rechtstreeks of onrechtstreeks aan te zetten tot het plegen van een van de in de artikelen 137⁸ of 140sexies⁹ bedoelde misdrijven, met uitzondering van het in artikel 137, § 3, 6¹⁰ bedoelde misdrijf, gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met een geldboete van honderd euro tot vijfduizend euro".

Dit misdrijf, dat is opgenomen in het strafrecht, betreft bijgevolg het aanzetten tot haat of geweld jegens een gemeenschap of groep van individuen met een gezamenlijk en beschermd criterium die het voorwerp kan uitmaken van haatdelicten of -misdrijven¹¹.

⁶Art. 8 van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

⁷Art. 137, §1 van het Strafwetboek geeft een definitie van het terroristisch misdrijf: "Art. 137. § 1. Als terroristisch misdrijf wordt aangemerkt het misdrijf bepaald in de §§ 2 en 3 dat door zijn aard of context een land of een internationale organisatie ernstig kan schaden en opzettelijk gepleegd is met het oogmerk om een bevolking ernstige vrees aan te jagen of om de overheid of een internationale organisatie op onrechtmatige wijze te dwingen tot het verrichten of het zich onthouden van een handeling, of om de politieke, constitutionele, economische of sociale basisstructuren van een land of een internationale organisatie ernstig te ontwrichten of te vernietigen. (...)".

⁸Zie voetnoot 1.

⁹"Art. 140sexies. 1 Onverminderd de toepassing van artikel 140, wordt gestraft met opsluiting van 5 jaar tot 10 jaar en met geldboete van honderd euro tot vijfduizend euro:

1° iedere persoon die het nationaal grondgebied verlaat met het oog op het plegen, in België of in het buitenland, van een misdrijf bedoeld in de artikelen 137, 140 tot 140quinquies en 141, met uitzondering van het misdrijf bedoeld in artikel 137, § 3, 6;

2° iedere persoon die in het nationaal grondgebied binnenkomt met het oog op het plegen, in België of in het buitenland, van een misdrijf bedoeld in de artikelen 137, 140 tot 140quinquies en 141, met uitzondering van het misdrijf bedoeld in artikel 137, § 3, 6"

¹⁰"Art 137 : § 3. Als terroristisch misdrijf wordt onder de voorwaarden bepaald in § 1 eveneens aangemerkt:

(...)

6° de bedreiging met het plegen van één van de strafbare feiten bedoeld in § 2 of in deze paragraaf".

¹¹Volgens de Organisatie voor de Veiligheid en Samenwerking in Europa (OSCE), kunnen haatmisdrijven de vorm aannemen van bedreigingen, materiële beschadiging, aanslagen, moorden of elk ander strafbaar feit. Ze zijn niet alleen gericht tegen de leden van specifieke groepen. De individuen en goederen van een groep die een beschermd criterium deelt zoals de verdedigers van mensenrechten, de gemeenschapscentra of de gebedsplaatsen kunnen eveneens het doelwit worden van haatmisdrijven.

15. Aangaande de interpretatie die moet worden gegeven aan het geheel van Titel I ter, preciseert het Strafwetboek:

"Art. 141ter. Geen enkele bepaling uit deze titel kan worden gelezen in die zin dat zij een beperking of belemmering beoogt van rechten of fundamentele vrijheden, zoals het stakingsrecht, de vrijheid van vergadering en vereniging, waaronder het recht om, voor de verdediging van de eigen belangen, samen met anderen vakbonden op te richten dan wel zich erbij aan te sluiten, evenals het daarmee samenhangende recht van betoging, de vrijheid van meningsuiting, in het bijzonder de vrijheid van drukpers en de vrijheid van meningsuiting in andere media, en zoals onder meer verankerd in de artikelen 8 tot 11 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden".

Het spreekt immers voor zich dat bij de preventie en bestrijding van gewelddadige radicalisering steeds een nauwkeurige analyse moet worden gemaakt van de rechten en vrijheden voordat wordt overgegaan tot een bestuurshandeling (zie bijlage 1 van dit document).

16. Ten slotte, parallel met de misdrijven die zijn gedefinieerd in het Strafwetboek, voorziet het Wetboek van Strafvordering uitdrukkelijk:

"Art. 29. Iedere gestelde overheid, ieder openbaar officier of ambtenaar en, voor de sector van de gezinsbijslag, iedere meewerkende instelling in de zin van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het handvest van de sociaal verzekerde die in de uitoefening van zijn ambt kennis krijgt van een misdaad of van een wanbedrijf, is verplicht daarvan dadelijk bericht te geven aan de procureur des Konings bij de rechtbank binnen wier rechtsgebied die misdaad of dat wanbedrijf is gepleegd of de verdachte zou kunnen worden gevonden, en aan die magistraat allesbetreffende inlichtingen, processen-verbaal en akten te doen toekomen".

De samenwerking tussen de gemeentelijke instanties en ambtenaren en de gerechtelijke overheid is dus van wezenlijk belang en wettelijk verplicht.

*

Het "haatmisdrijf" wordt ook juridisch bekrachtigd in de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden. Deze wet heeft tot doel een algemeen kader te creëren voor de bestrijding van discriminatie op grond van nationaliteit, een zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming in bepaalde materies die zijn beperkt door de wet (toegang tot en het aanbod van goederen en diensten die publiekelijk beschikbaar zijn; sociale bescherming, met inbegrip van de sociale zekerheid en de gezondheidszorg; de sociale voordelen; de aanvullende regelingen voor sociale zekerheid; (...). Artikel 20 van deze wet beoogt rechtstreeks het aanzetten tot haat op openbare of niet openbare plaatsen of in geschriften. Het toepassingsgebied van deze wet, die zich beperkt tot racisme en xenofobie, dekt echter niet rechtstreeks het fenomeen van gewelddadige radicalisering.

2 Welke overheden zijn bevoegd voor de veiligheid in Brussel?

2.1 De federale overheid behoudt de basisbevoegdheid:

Herhaling van de rol van de lokale politie en van de informatiemechanismen van de lokale overheden

17. De federale overheid blijft de referentieoverheid inzake veiligheid. Bij de zesde staatshervorming in 2014 werden echter een aantal veiligheidsbevoegdheden overgedragen aan organen van het Brussels Gewest via bevoegdheidsoverdrachten aan de Brusselse Agglomeratie¹².

18. De federale overheid heeft vooral bevoegdheden op het vlak van (i) de organisatie van de politiedienst en het politiebeleid¹³, met inbegrip van artikel 135, §2, van de Nieuwe Gemeentewet (hierna "**NGW**" genoemd) en (ii) de brandweerdiensten¹⁴.

19. De ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie zijn in het bijzonder belast met de coördinatie van het algemeen politiebeleid en stellen (om de vier jaar) een **nationaal veiligheidsplan** op. Het nationaal veiligheidsplan waarborgt een globale en geïntegreerde aanpak van de veiligheid en verzekert de samenhang van het optreden van de politiediensten¹⁵.

Op gewestelijk niveau wordt dit nationaal veiligheidsplan vertaald in een **gewestelijk veiligheidsplan** (zie verder). Op lokaal niveau worden er **zonale veiligheidsplannen** opgemaakt door de Brusselse politiediensten die rekening houden met het gewestelijk veiligheidsplan.

20. Het Nationaal Veiligheidsplan 2016 – 2019, getiteld "*Samen, naar de kern van de zaak*" legt het accent op een integrale en geïntegreerde samenwerking en zet "*radicalisering, gewelddadig extremisme en terrorisme*" bovenaan de lijst van prioriteiten van het veiligheidsbeleid.

2.2 De nieuwe bevoegdheden van het Brussels Gewest als gevolg van de zesde staatshervorming

21. Als gevolg van de zesde staatshervorming werd de veiligheidsarchitectuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dus hertekend. Met inachtnaam van de bevoegdheden en prerogatieven van de verschillende beleidsniveaus (federaal of lokaal), had de hervorming tot gevolg dat belangrijke verantwoordelijkheden inzake preventie en veiligheid werden overgedragen aan bepaalde organen van het Brussels Gewest.

¹²Ook enkele bevoegdheden inzake verkeersveiligheid, die in het kader van dit document minder relevant zijn, werden rechtstreeks overgedragen aan het Brussels Gewest.

¹³Zie wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus.

¹⁴Art. 6, §1, VIII, eerste lid, 1° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

¹⁵Art. 4 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus.

Vormelijk werden de veiligheidsbevoegdheden die moeten worden uitgeoefend op het grondgebied van het Brussels Gewest overgedragen aan de Brusselse Agglomeratie.

In de praktijk oefent de Agglomeratie haar bevoegdheden echter uit via de organen van het Gewest. Overeenkomstig artikel 166, §2 van de Grondwet¹⁶ is het dus wel degelijk het Gewest dat de bevoegdheden inzake veiligheid uitoefent.

Aangezien de materie werd 'geagglomereerd' en niet 'geregionaliseerd', kregen de twee andere gewesten van het land dergelijke bevoegdheden niet toegewezen.

2.2.1 Welke nieuwe bevoegdheden voor de Brusselse gewestelijke veiligheidsorganen?

22. De gewestelijke organen die moeten toezien op de veiligheid zijn:

- A. de Minister-President,
- B. de Hoge Ambtenaar,
- C. de Brusselse Regering,
- D. het Brussels Parlement en de Brusselse Regering.

A. De Minister-President

23. De Minister-President is op het vlak van veiligheid met name belast met:

(i) **Opdrachten inzake de ordehandhaving¹⁷**, namelijk:

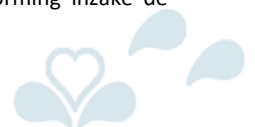
➤ de bevoegdheden bedoeld in de artikelen **128 en 129 van de provinciewet:**

- **het handhaven van de openbare orde door het nemen van een politiebepaling** (artikel 128 van de provinciewet);

Deze bevoegdheid werd al door de Minister-President uitgeoefend na de aanslagen van Parijs in november 2015: hij verbood de opening voor het publiek van alle schoolinrichtingen, crèches, peutertuinen, lagere,

¹⁶"Art. 166. § 2 van de Grondwet: De bevoegdheden van de agglomeratie waartoe de hoofdstad van het Rijk behoort, worden, op de wijze bepaald door een wet aangenomen met de in artikel 4, laatste lid, bepaalde meerderheid, uitgeoefend door de krachtens artikel 39 opgerichte organen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. "

¹⁷Zie artikel 4, § 2^{quater}, 1° van de wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en de federaties van gemeenten, zoals gewijzigd door de wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de zesde staatshervorming inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 77 van de Grondwet (hierna de "**wet 77**" genoemd).

middelbare en hogescholen op 23 november 2015 gedurende een hele dag;

Ze werd ook uitgeoefend na de aanslagen van Brussel in april 2016 om op het hele grondgebied van de Brusselse Agglomeratie elke bijeenkomst te verbieden in het kader van de oproep tot de betoging en bijeenkomst "Manifestation européenne: Expulsions les islamistes – Génération identitaire" of in het kader van enige andere oproep of bijeenkomst die ermee verband houdt, zoals elke voor- of tegenbetoging ten opzichte van deze door de gemeentelijke overheid verboden bijeenkomst op 2 en 3 april 2016;

- **het recht om de gewapende macht op te vorderen in geval van woelige samenscholingen, oproer of gewelddadig verzet tegen de uitvoering van de wetten of van de wettelijke verordeningen** (artikel 129 van de provinciewet);

➤ de **bevoegdheden** die in de bijzondere wetten zijn toegekend aan de provinciegouverneur, tenzij deze wetten hierover anders beschikken.
Bijvoorbeeld:

- **uitoefening van de bevoegdheden van de burgemeester of van de gemeentelijke instellingen in subsidiaire orde** (artikel 11 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt);
- **bevoegdheden van de gouverneur in geval van handhaving of herstel van de openbare orde** (Ministeriële omzendbrief van 10 december 1987 houdende de gecoördineerde algemene onderrichtingen inzake ordehandhaving waarin het niveau en de werkwijze van de coördinatievergaderingen worden bepaald en rondzendbrief CP4 van 11 mei 2011 betreffende het genegotieerd beheer van de publieke ruimte voor de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus);

- (ii) opdrachten inzake de coördinatie van de veiligheid¹⁸;
- (iii) opdrachten inzake de eenmaking van de gemeentelijke politiereglementen, met inachtnaam van de gemeentelijke bijzonderheden¹⁹

B. De Hoge Ambtenaar

24. In het kader van de zesde staatshervorming werd de functie van Hoge Ambtenaar gecreëerd. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat deze de vroegere bevoegdheden van de gouverneur van het arrondissement Brussel-Hoofdstad zou uitoefenen onder toezicht van de federale minister van Binnenlandse Zaken.

Overeenkomstig het gewijzigde artikel 48 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen wordt deze Hoge Ambtenaar aangeduid door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, op eensluidend advies van de federale regering. De Hoge Ambtenaar is bij de uitoefening van zijn opdrachten een gedeconcentreerde overheid van de federale staat. Toch is hij/zij wel degelijk een gewestelijk ambtenaar.

Aangaande de opdrachten die hem worden toegekend bepaalt artikel 48: "*de regering kent deze hoge ambtenaar in elk geval de opdrachten met betrekking tot de civiele veiligheid en de uitwerking van de plannen voor noodtoestanden toe*".²⁰ Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 september 2015 houdende toekenning van opdrachten aan een Hoge Ambtenaar zoals bedoeld in artikel 48, derde lid van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, organiseert de verdeling van de bevoegdheden die de wet niet voorbehoudt voor de Minister-President tussen de Minister-President en de Hoge Ambtenaar.

25. De Hoge Ambtenaar is op het vlak van veiligheid met name belast met:

(i) **de civiele veiligheid**

Bijvoorbeeld: zie vooral de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid, meer bepaald de artikelen 12, 13, 108, 153, 181, 182 en 186;

¹⁸Zie artikel 4, § 2^{quater}, 2° van de wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en de federaties van gemeenten, zoals gewijzigd door de wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de zesde staatshervorming inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

¹⁹Zie artikel 4, § 2^{quater}, 7° van de wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en de federaties van gemeenten, zoals gewijzigd door de wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de zesde staatshervorming inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

²⁰*Parl. Doc.*, Senaat, sessie 2012-2013, nr. 5-2232/1, p. 190. Wij onderstrepen.

(ii) **de uitwerking van de plannen voor noodtoestanden**

Bijvoorbeeld: Uitwerking van het algemeen nood- en interventieplan dat de algemene richtlijnen en de noodzakelijke informatie bevat om het beheer van de noodsituatie te verzorgen, hierin inbegrepen de te treffen maatregelen en de organisatie van de hulpverlening (art. 9, §3 van de wet van 15 mei 2007);

(iii) **de bevoegdheden van de provinciegouverneur zoals vastgelegd door artikel 8, 10, 11 en 13 van de wet van 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming**, behoudens indien deze wet hierover anders beschikt²¹.

C. De Brusselse Regering

26. De Brusselse Regering is op het vlak van veiligheid met name belast met:

(i) **de uitwerking van het gewestelijk veiligheidsplan** bedoeld in artikel 37*bis* van de wet tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst;

De Regering oefende deze bevoegdheid uit bij de goedkeuring van het Globaal Veiligheids- en Preventieplan op 2 februari 2017 (zie verder).

(ii) **de uitoefening van het toezicht op de budgetten van de politiezones;**

D. De Brusselse Regering en het Brussels Parlement

27. De Brusselse Regering en het Brussels Parlement zijn op het vlak van veiligheid belast met de **coördinatie van de preventiebeleidslijnen**.

²¹Zie art. 5 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 september 2015 houdende toekenning van opdrachten aan een Hoge Ambtenaar zoals bedoeld in artikel 48, 3e lid van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen.

2.2.2 De nieuwe Brusselse speler: Brussel Preventie & Veiligheid (BPV)

28. Voor de uitvoering van de opdrachten die werden overgedragen bij de zesde staatshervorming, besloot de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om **een nieuwe instelling van openbaar nut (ION)** in het leven te roepen, namelijk: **Brussel Preventie & Veiligheid (BPV)**, opgericht bij ordonnantie van 28 mei 2015.

Op gewestelijk niveau beoogt de oprichting van BPV de organisatie van een **gecentraliseerd en transversaal beheer van de veiligheid in Brussel** en de uitbouw van een gewestelijk veiligheidsbeleid dat zijn grondslag vindt in gedeconcentreerde federale bevoegdheden en gewestelijke bevoegdheden tegelijk.

BPV vervult **een centrale rol in de coördinatie** van de verschillende operatoren van de veiligheids- en preventieketen op schaal van het gewest: de instelling zorgt voor samenhang en complementariteit door hen samen te brengen binnen werkgebieden zoals civiel crisisbeheer (politiezones en civiele veiligheidsdiensten), ondersteuning van de politieopleiding (Actiris, VDAB, Bruxelles-Formation) en videobeveiliging (politiezones, MIVB, Mobiris, CIBG).

De werking van de instelling behelst zowel preventie als de aanpak van de meest uiteenlopende veiligheidskwesties die verband houden met ruimtelijke ordening, mobiliteit of andere beleidsgebieden en een weerslag hebben op de veiligheid en op het veiligheidsgevoel in het Brussels Gewest.

BPV hangt **rechtstreeks af van de Minister-President**. Het dagelijks beheer van de instelling is in handen van een leidend ambtenaar en een adjunct-leidend-ambtenaar die worden aangeduid door de regering. Deze mandatarissen ondersteunen de overheid en voeren de beslissingen uit.

29. Als centraal orgaan voor deze materie is Brussel Preventie & Veiligheid belast met de opmaak van een **Globaal Veiligheids- en Preventieplan (GVPP)** en met de coördinatie van de implementatie ervan via de maatregelen genomen door de bevoegde overheden.

2.2.3 De doelstelling van een integraal en geïntegreerd gewestelijk veiligheidsbeleid: het Globaal Veiligheids- en Preventieplan (GVPP)

30. Artikel 37*bis* van de wet van 7 december 1998 houdende organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, bekrachtigt het bestaan van een **gewestelijk veiligheidsplan** en een **gewestelijke veiligheidsraad**.

31. Overeenkomstig artikel 48, 4e lid van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen is de Brusselse gewestregering het orgaan van de agglomeratie dat bevoegd is voor het "*uitwerken van het gewestelijk veiligheidsplan*"²².

32.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft het **Globaal Veiligheids- en Preventieplan (GVPP)** goedgekeurd op 2 februari 2017.

Het GVPP bepaalt een globaal strategisch referentiekader voor de periode 2017-2020, voorafgaand aan de goedkeuring van de **zonale veiligheidsplannen (ZVP)** en houdt rekening met het **Nationaal Veiligheidsplan (NVP)** en de **Kadernota Integrale Veiligheid (KIV)**. Bovendien bevat het maatregelen die al opgenomen zijn in bepaalde zonale plannen en die nu van toepassing worden op een groter grondgebied. De zes politiezones zijn dus betrokken bij het proces en moeten al hun ZVP's inpassen in het voorgestelde algemeen kader.

33. Het **Brussels Buurt- en Preventieplan (BBPP)** maakt wezenlijk deel uit van het GVPP.

Deze **vierjaarlijkse projectoproep** is aan de Brusselse gemeenten gericht voor de ontwikkeling van alternatieve, positieve en inclusieve projecten rond vijf assen. De eerste daarvan is "*De preventie van polarisering alsook de preventie en bestrijding van radicalisering*".

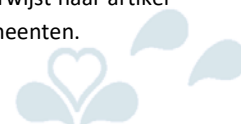
34. Artikel 37bis van de wet van 7 december 1998 houdende organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, voorziet ook in de oprichting van de **Gewestelijke Veiligheidsraad (GVR)** en bepaalt er de samenstelling van.

De Gewestelijke Veiligheidsraad is belast met de opvolging van de uitvoering van het gewestelijk veiligheidsplan.

35. De raad is samengesteld uit:

- De procureur des Konings van Brussel
- de bestuurlijke directeur-coördinator
- de gerechtelijk directeur van de federale politie
- de voorzitters van de politiecolleges
- de korpschefs van de politiezones van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad.

²²Art. 48, 4e lid van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen verwijst naar artikel 4, §2 *quater* van de wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en federaties van gemeenten.

36. De volgende tabel geeft een samenvatting van de structuur die werd uitgewerkt in het kader van de zesde staatshervorming:

Federale overheid	Nationaal Veiligheidsplan (NVP) - Kadernota Integrale Veiligheid (KIV)
Brussels Hoofdstedelijk Gewest GVR	Globaal Veiligheids- en Preventieplan (GVPP) – Brussels Buurt- en Preventieplan (BBPP)
Brusselse politiezones	Zonale veiligheidsplannen (ZVP's)

2.3 De bestuurlijke politiebevoegdheden van de Brusselse gemeenten

2.3.1 Woord vooraf

37. Het begrip 'bestuurlijke politie' dekt alle prerogatieven waarover de bestuurlijke overheden beschikken om te voldoen aan de eisen van de openbare orde en om gedragingen die deze zouden kunnen verstoren te voorkomen, indien nodig door de rechten en vrijheden van de individuen te beperken²³.

Waar de gerechtelijke politie repressief optreedt, werkt de bestuurlijke politie hoofdzakelijk **preventief** (behalve als het gaat om het herstellen van de openbare orde)²⁴. Dit verschil in doelstellingen moet voor ogen worden gehouden voordat een bestuurlijke politiemaatregel wordt genomen.

De Raad van State kan immers beoordelen of achter een bestuurlijke politiemaatregel geen duidelijke intentie tot bestraffing schuilgaat. Bij een geschil zal hij dus nagaan of de betrokken gemeentelijke overheid werkelijk de intentie had om een openbare orde verstorend feit te voorkomen of te doen ophouden, dan wel om een gedrag te bestraffen.²⁵

38. Deze bestuurlijke politiebevoegdheid wordt gematerialiseerd in de uitvaardiging van verbodsbepalingen, bevelen of toelatingen die, naargelang de beoogde maatregel, worden opgenomen in verordeningen²⁶, of in handelingen met individuele strekking²⁷.

39. Traditioneel wordt een onderscheid gemaakt tussen de algemene bestuurlijke politie (2.3.2.) en de bijzondere bestuurlijke politie (2.3.3.). De interacties tussen beide zijn onderworpen aan een aantal principes (2.3.6.).

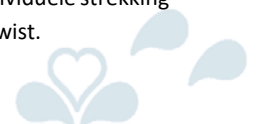
²³T. BOMBOIS en D. DEOM, "La définition de la sanction administrative" in R. ANDERSEN, D. DEOM en D. RENDERS (dir.), *Les sanctions administratives*, Brussel, Bruylant, 2007, p. 65.

²⁴P. BOUVIER, R. BORN, B. CUVELIER en F. PIRET, "Chapitre 2 – Les polices et les sanctions administratives" in *Éléments de droit administratif*, Brussel, Larcier, 2013, p. 158.

²⁵Zie bijvoorbeeld RvS nr. 64.452 van 7 februari 1997.

²⁶De verordening is de eenzijdige administratieve handeling die zich tot doel stelt om, middels algemene en abstracte bepalingen, over te gaan tot het vastleggen van gedragsnormen voor het heden en de toekomst en die ook na de eerste toepassing nog uitwerking heeft. Zie P. GOFFAUX "Règlement" in *Dictionnaire de droit administratif*, Brussel, Bruylant, 2016, p.576.

²⁷De handeling met individuele strekking is de eenzijdige administratieve handeling die is bestemd voor welbepaalde personen of situaties en waarvan de uitwerking ophoudt zodra ze wordt toegepast. *Ibidem*. Het onderscheid tussen de beide handelingen is in twee opzichten belangrijk: ten aanzien van het toepassingsgebied van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen die enkel van toepassing is op handelingen met individuele strekking en ten aanzien van de termijnen waarbinnen de wettelijkheid van de handeling in kwestie kan worden betwist.

2.3.2 De algemene bestuurlijke politie

A. Toepassingsgebied

a Het begrip openbare orde

40. De algemene bestuurlijke politie beoogt de handhaving (of het herstel) van de algemene openbare orde, met andere woorden: **de openbare netheid, de openbare veiligheid, de openbare gezondheid en de openbare rust**. Volgens de rechtsleer en de rechtspraak²⁸ mogen de gemeenten deze bevoegdheid dus **enkel** uitoefenen om de materiële openbare orde, die vier aspecten omvat, te handhaven.

Dat heeft met name tot gevolg dat louter esthetische kwesties, die verband houden met de economische orde of de loutere openbare moraliteit, **daar geen deel van uitmaken**²⁹, ondanks het feit dat in 1999 een punt 7° werd toegevoegd aan artikel 135, §2 NGW dat de gemeentelijke overheden de bevoegdheid geeft tot het *"nemen van de nodige maatregelen, inclusief politieverordeningen, voor het tegengaan van alle vormen van openbare overlast"*³⁰.

De Raad van State³¹ oordeelde dat de toevoeging van dit begrip *"openbare overlast"*³² geen uitbreiding betekent van het toepassingsgebied van de algemene bestuurlijke politiebevoegdheid tot loutere verstoringen van de morele openbare orde. Hij voegt eraan toe dat de wetgever in werkelijkheid de lat qua verstoring van de openbare orde, die vereist is opdat de gemeentelijke algemene politiebevoegdheid rechtmatig in werking gesteld kan worden, heeft willen verlagen tot het niveau van "overlast".

Het Grondwettelijk Hof³³ bevestigt deze interpretatie van de Raad van State en definieert de term *"openbare overlast"* als:

"lichtere vormen van verstoring van de openbare rust, de veiligheid, de gezondheid en de zindelijkheid die schadelijk of hinderlijk zijn en die de normale druk van het sociale leven overschrijden".

²⁸Zie P. GOFFAUX "Police communale" in *Dictionnaire de droit administratif*, Brussel, Bruylant, 2016, p.576.

²⁹P. BOUVIER, R. BORN en F. PIRET, "Chapitre 2. – Les polices et les sanctions administratives" in *Éléments de droit administratif*, Brussel, Larcier, 2013, p. 160.

³⁰Tot 2014 werd ook gesproken van *"verstoring van de openbare orde"* maar zowel de rechtsleer als de rechtspraak (RvS nr. 44/2015, 23 april 2015) oordelen dat deze wijziging slechts een *"technische maatregel"* is en dat beide begrippen dezelfde lading dekken.

³¹RvS, arrest *BVBA BELGIUM BUSINESS COMPANY*, nr. 202.037 van 18 maart 2010.

³²Of *"incivilités"* in het Frans.

³³G.H., nr. 44/2015, 23 april 2015, B. 19.6 en 10.

41. Toch dient men aandachtig te zijn voor de grenzen van wat als 'openbare overlast' kan worden beschouwd, ondanks de verlaging van de interventiedrempel die werd beoogd. De Raad van State heeft zich in dit verband uitgesproken over een maatregel tot het verbieden van bedelen en sprak voor recht dat een maatregel genomen op basis van artikel 135 NGW :

"niet uitsluitend mag gebaseerd zijn op een onveiligheidsgevoel bij een deel van de bevolking indien het bestaan van gevaren voor de materiële openbare orde in haar verschillende aspecten niet kan worden gestaafd door objectieve elementen; dat de toevoeging van het begrip 'overlast' aan artikel 135 daar niets aan verandert" en dat "bedelen op zich niet mag worden beschouwd als een verstoring van de openbare orde, ook niet als het een malaise veroorzaakt bij de bevolking"³⁴.

In het kader van de preventie en bestrijding van gewelddadige radicalisering kan deze rechtspraak, die erop wijst dat een onveiligheidsgevoel niet volstaat om maatregelen genomen op grond van artikel 135 NGW te rechtvaardigen, bijzonder relevant zijn.

42. In andere zaken sprak de Raad van State voor recht dat overwegingen betreffende de bescherming van de morele openbare orde (in dit geval de inherente bezorgdheid over het toegenomen alcoholgebruik bij jongeren) op zich geen tussenkomst van de gemeentelijke overheid rechtvaardigt op grond van haar politiebevoegdheid³⁵.

De bescherming van de morele openbare orde wordt dus "*slechts **uitzonderlijk** geacht binnen de aan de gemeenten opgedragen algemene politiebevoegdheid te vallen, namelijk wanneer de zedelijke wanorde zich zo veruitwendigde **dat ze in materiële wanordelijkheden ontaardt of dreigt te ontaarden***"³⁶.

Conclusie

De bestuurlijke rechtspraak is constant in die zin dat het toepassingsgebied *ratione materiae* van de algemene bestuurlijke politiebevoegdheid uitsluitend betrekking heeft op de vier voormelde aspecten (namelijk: openbare netheid, veiligheid, gezondheid en rust) en in geen enkel geval op overwegingen betreffende onder meer de bescherming van de morele openbare orde.

³⁴RvS, arrest *Marc VAN DEN BRANDE* nr.229.729 van 6 januari 2015.

³⁵RvS, arrest *BVBA BELGIUM BUSINESS COMPANY* nr. 181.416 van 20 maart 2008.

³⁶RvS, arrest *BVBA BELGIUM BUSINESS COMPANY*, nr. 202.037 van 18 maart 2010.

b **De beoogde plaatsen**

43. Aangaande de plaatsen waar de algemene bestuurlijke politiebevoegdheid mag worden uitgeoefend, dient opgemerkt dat het uiteraard gaat om de openbare weg of de openbare plaatsen. Onder openbare plaats verstaat men elke plaats die vrij toegankelijk is voor het publiek.

De bestuurlijke algemene politiebevoegdheid kan echter ook worden uitgeoefend ten aanzien van privé-eigendommen wanneer deze een bron zijn van openbare overlast op met name de openbare weg³⁷.

B. **De bevoegde overheden**

44. De Nieuwe Gemeentewet kent algemene bestuurlijke politiebevoegdheden toe aan de gemeenteraad (a.) en aan de burgemeester (b.).

a **De bevoegdheden van de gemeenteraad (art. 135, §2 NGW)**

45. Artikel 119 NGW bepaalt als volgt:

"De gemeenteraad maakt (...) de gemeentelijke politieverordeningen."

Met andere woorden, de gemeenteraad heeft de bevoegdheid om *"de algemene en abstracte regels uit te vaardigen in dit domein"*³⁸.

46. Deze bepaling, gecombineerd met artikel 135, §2, NGW geeft de gemeenteraad de bevoegdheid om **gemeentelijke politieverordeningen** (ook "**gemeentelijke politiereglementen**" genoemd) te nemen. Deze verordeningen moeten echter steeds kunnen worden gerechtvaardigd in het licht van de bepalingen van artikel 135, §2, namelijk:

"het voorzien, ten behoeve van de inwoners, in een goede politie, met name over de zindelijkheid, de gezondheid, de veiligheid en de rust op openbare wegen en plaatsen en in openbare gebouwen."

Artikel 135, §2, NGW voorziet dat, voor zover deze aangelegenheden niet buiten de bevoegdheid van de gemeenten zijn gehouden, de volgende zaken van politie aan de waakzaamheid en het gezag van de gemeenten worden toevertrouwd:

³⁷RvS, arrest *bvba Diamond Touch* nr. 227.340 van 9 mei 2014.

³⁸D. RENDERS, "Section II. – La commune "in *Droit administratif général*, Brussel, Bruylant, 2016, p. 116.

"1° alles wat verband houdt met een **veilig en vlot verkeer op openbare wegen, straten, kaden en pleinen**, hetgeen omvat de reiniging, de verlichting, de opruiming van hindernissen, het slopen of herstellen van bouwvallige gebouwen, het verbod om aan ramen of andere delen van gebouwen enig voorwerp te plaatsen dat door zijn val schade kan berokkenen, of om wat dan ook te werpen dat voorbijgangers verwondingen of schade kan toebrengen of dat schadelijke uitwasemingen kan veroorzaken; voor zover de politie over het wegverkeer betrekking heeft op blijvende of periodieke toestanden, valt zij niet onder de toepassing van dit artikel;

2° het tegengaan van **inbreuken op de openbare rust**, zoals vechtpartijen en twisten met volksoploop op straat, tumult verwekt in plaatsen van openbare vergadering, nachtgerucht en nachtelijke samenscholingen die de rust van de inwoners verstoren;

3° het handhaven van de **orde op plaatsen waar veel mensen samenkomen**, zoals op jaarmarkten en markten, bij openbare gemakkelikheden en plechtigheden, vertoningen en spelen, in drankgelegenheden, kerken en openbare plaatsen;

(...)

7° het nemen van de nodige maatregelen, inclusief politieverordeningen, voor het tegengaan van alle vormen van openbare **overlast**."

47. De gemeentelijke politieverordeningen zoals vastgelegd door de gemeenteraad stellen zich tot doel om overtredingen te bepalen waarvoor strafrechtelijke of bestuurlijke sancties kunnen worden geheven.

48. Protocol 7 bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens trad in werking op 1 juli 2012. In zijn artikel 4 bepaalt het onder meer het recht om niet twee keer te worden gestraft voor eenzelfde overtreding. Dit recht wordt ook vertaald in het algemene principe *non bis in idem*.

Concreet betekent dit dat aan een burger voor dezelfde feiten niet zowel een strafrechtelijke sanctie als een administratieve sanctie van bestraffende aard kan worden opgelegd. Met andere woorden, de gemeenteraad, het college van burgemeester en schepenen of de burgemeester kunnen geen administratieve sanctie van bestraffende aard opleggen als **dezelfde overtreding** al werd bestraft met een strafrechtelijke sanctie.

49. Met het oog op samenhang en harmonie wordt het "*bestraffende*" karakter van een maatregel niet beoordeeld volgens de nationale bijzonderheden, maar volgens de drie criteria die zijn uitgevaardigd door het Europees Hof van de Rechten van de Mens: de zogenaamde "*Engel-criteria*", genoemd naar de uitspraak waarin deze voor het eerst werden geformuleerd³⁹. Het eerste Engel-criterium heeft betrekking op de indeling van een overtreding bij het nationaal recht, het tweede op

³⁹EHRM van 8 juni 1976, *Affaire Engel et autres c. Pays-Bas*

de aard van de overtreding en het derde op de zwaarte van de sanctie die de betrokkene kan oplopen. Deze criteria zijn alternatief.

Ten aanzien van gedragingen waarvoor al een strafrechtelijke sanctie werd geheven, moet men dus voorzichtig zijn bij de uitwerking van maatregelen die als bestraffend kunnen worden beschouwd.

50. Een ander element waar rekening mee moet worden gehouden in geval van cumul: **het beginsel van de hiërarchie van de normen**. De gemeenteraad kan geen gedragingen als overtreding beschouwen wanneer die al worden beoogd door hogere wetsbepalingen. Wij verwijzen voor dit punt naar het punt 2.3.6 "*Wat in geval van concurrentie tussen de bestuurlijke politiebevoegdheden?*".

51. Bij de toepassing van administratieve sancties moet rekening worden gehouden met de procedurele garanties om de rechten en vrijheden van de betrokkenen te verzekeren. Die moeten de mogelijkheid krijgen om hun opmerkingen te formuleren zodat enerzijds het bestuur uitspraak kan doen met kennis van zaken en anderzijds de betrokkene zijn belangen kan doen gelden⁴⁰.

De algemene beginselen die deze procedurele garanties vertalen zijn het **beginsel "audi alteram partem"** en **het beginsel van de naleving van de rechten van de verdediging**. De aard van de beoogde maatregel is bepalend om te weten welk procedureel regime kan worden toegepast. Doorgaans wordt aangenomen dat het beginsel van de naleving van de rechten van de verdediging van toepassing is op bestraffende procedures, terwijl het beginsel *audi alteram partem* meer betrekking heeft op procedures die gepaard gaan met "zwarte" maar niet bestraffende maatregelen⁴¹. Wij verwijzen voor dit punt naar bijlage 1 van dit *vademecum* over de inhoud en de toepassingsmodaliteiten van deze beginselen.

b De bevoegdheden van de burgemeester

52. Volgens de bepalingen van artikel 133, 3e lid, NGW is de burgemeester "*de verantwoordelijke overheid inzake de bestuurlijke politie op het grondgebied van de gemeente*". Zijn bevoegdheden zijn gepreciseerd in de volgende bepalingen: de combinatie (i) van de artikelen 133, leden 2 en 3 en artikel 135 §2 NGW, (ii) artikel 134 NGW en (iii) artikel 134quater NGW.

i Eerste scenario: autonome bevoegdheid van artikel 133, al. 2 en 3 en artikel 135, §2 NGW

Art. 133. *De burgemeester is belast met de uitvoering van de wetten, de decreten, de ordonnances, de verordeningen en de besluiten van de Staat, de Gewesten, de Gemeenschappen, de Gemeenschapscommissies, de provincieraad en de bestendige deputatie van de provincieraad, tenzij zulks uitdrukkelijk aan het college van burgemeester en schepenen of aan de gemeenteraad is opgedragen.*

⁴⁰J. JAUMOTTE en E. THIBAUT, "Sous-section 9 – Les principes généraux du droit" in *Le Conseil d'Etat de Belgique*, Volume 1, Brussel, Bruylant, 2012, nr. 378.

⁴¹RvS, arrest CHARLIER Yves nr. 239.131, 18 september 2017.

Hij is in het bijzonder belast met de uitvoering van de politiewetten, de politiedecreten, de politieordonnanties, de politieverordeningen en de politiebepalingen. Hij kan echter onder zijn verantwoordelijkheid zijn bevoegdheid geheel of ten dele overdragen aan een van de schepenen.

Onverminderd de bevoegdheden van de Minister van Binnenlandse Zaken, van de gouverneur en van de bevoegde gemeentelijke instellingen, is de burgemeester de verantwoordelijke overheid inzake de bestuurlijke politie op het grondgebied van de gemeente.

53. Artikel 133 **2e lid**, NGW kent de burgemeester een algemene bevoegdheid toe tot uitvoering van de hogere politienormen, namelijk de politiewetten, politiedecreten, politieordonnanties, politieverordeningen en politiebepalingen. Hij kan daarvoor **uitvoeringsmaatregelen nemen met een individuele strekking**.

Artikel 133 **3e lid**, gecombineerd met artikel 135, §2 (voormeld), geeft de burgemeester eveneens de mogelijkheid om, bij gebreke van verordening, **alle individuele maatregelen te nemen om de openbare orde in de gemeente te handhaven**. De burgemeester vertaalt deze algemene bestuurlijke politiebevoegdheid in "*politiebepalingen*".

De burgemeester kan bijgevolg individuele maatregelen nemen in uitvoering van een politieverordening van de gemeenteraad of van elke andere hogere norm (art. 133, 2e lid, maar ook als een dergelijke tekst niet bestaat (art. 133, al.3)⁴².

Omdat deze bepalingen uitdrukking geven aan een autonome bevoegdheid van de burgemeester, moeten ze niet worden bevestigd door de gemeenteraad of het college van burgemeester en schepenen, noch worden gerechtvaardigd door de hoogdringendheid.

54. Op grond van deze twee bepalingen mag de burgemeester echter geen algemene maatregelen nemen. Doet hij dat toch, dan kan de Raad van State deze vernietigen wanneer er beroep tegen wordt aangetekend⁴³.

⁴²P. BOUVIER, R. BORN en F. PIRET, "Chapitre 2. – Les polices et les sanctions administratives" in *Éléments de droit administratif*, op. cit., p. 164.

⁴³RvS, arrest *CARRIERES VAN REETH-HOEFKENS* nr. 214.527 van 8 juli 2011. Later zullen we zien dat de burgemeester enkel een verordende norm kan opleggen in de gevallen voorzien in artikel 134 van de NGW.

55. De burgemeester heeft niet alleen de bevoegdheid om tussen te komen, maar ook de plicht. Het gaat hier om een middelenverplichting⁴⁴. Als hij niet de nodige maatregelen neemt om de situatie te "normaliseren", dan kunnen hij en zijn gemeente immers aansprakelijk worden gesteld.

In de praktijk

Omdat het gaat om een maatregel met individuele strekking moet het beginsel audi alteram partem worden toegepast. Als de rechten en vrijheden van de betrokkene in het geding zijn, moet nauwkeurig worden aangegeven welk recht of welke vrijheid wordt beoogd en moet de naleving van het evenredigheidsbeginsel worden gegarandeerd. De handeling moet zeer nauwkeurig worden gemotiveerd om zo goed mogelijk te illustreren dat het om een gepaste maatregel gaat die in verhouding staat tot het feit. Voor dit punt verwijzen wij naar bijlage 1 van het vademecum.

Er wordt aanbevolen om de maatregel ter kennis te brengen op de eerstvolgende vergadering van de gemeenteraad.

⁴⁴C. PICQUE "La responsabilité extracontractuelle du fait d'administrer, vue de l'intérieur" in *La responsabilité des pouvoirs publics*, Brussel, Bruylant, 2016, p. 176.

ii **Tweede scenario: exorbitante bevoegdheid overeenkomstig artikel 134 NGW in geval van 'oproer, kwaadwillige samenschooling, ernstige stoornis van de openbare rust of andere onvoorziene gebeurtenissen'**

Art. 134. Par. 1 - *In geval van oproer, kwaadwillige samenschooling, ernstige stoornis van de openbare rust of andere onvoorziene gebeurtenissen, waarbij het geringste uitstel gevaar of schade zou kunnen opleveren voor de inwoners, kan de burgemeester politieverordeningen maken, onder verplichting om daarvan onverwijld aan de gemeenteraad kennis te geven, met opgave van de redenen waarom hij heeft gemeend zich niet tot de raad te moeten wenden. Die verordeningen vervallen dadelijk, indien zij door de raad in de eerstvolgende vergadering niet worden bekrachtigd.*
(...)

56. Artikel 134 NGW machtigt de burgemeester om zich, uitsluitend in hoogdringende gevallen, **in de plaats van de gemeenteraad te stellen om verordenende maatregelen te nemen, met name politieverordeningen**. Om van deze mogelijkheid gebruik te kunnen maken moeten vier (cumulatieve) voorwaarden vervuld zijn:

- de burgemeester mag enkel tussenkomen in geval van "oproer, kwaadwillige samenschooling, ernstige stoornis van de openbare rust" of "andere onvoorziene gebeurtenissen";
- waarbij "het geringste uitstel gevaar of schade zou kunnen opleveren voor de inwoners";
- de burgemeester is verplicht "om daarvan onverwijld aan de gemeenteraad kennis te geven, met opgave van de redenen waarom hij heeft gemeend zich niet tot de raad te moeten wenden";
- Deze verordeningen vervallen dadelijk "indien zij door de raad in de eerstvolgende vergadering niet worden bekrachtigd".

In tegenstelling tot politiebepalingen die een individuele strekking hebben, hebben de politieverordeningen een algemene strekking. Ze kunnen bedoeld zijn voor het hele grondgebied en voor alle inwoners van de gemeente, of voor een deel ervan. De algemene strekking van deze maatregel bevestigt het belang en de ernst van de situatie waaraan zij een einde wil stellen. De burgemeester dient in zijn motivering van de verordening nauwkeurig aan te geven waarom hij een dergelijke exorbitante maatregel heeft genomen.

iii Derde scenario: beperkte bevoegdheid van artikel 134quater, NGW

Art. 134quater. *Indien de openbare orde rond een voor het publiek toegankelijke inrichting wordt verstoord door gedragingen in die inrichting, kan de burgemeester besluiten deze te sluiten, voor de duur die hij bepaalt⁴⁵.*

Die maatregelen zullen onmiddellijk ophouden uitwerking te hebben indien ze niet tijdens de eerstvolgende vergadering van het college van burgemeester en schepenen worden bevestigd.

De sluiting mag een termijn van drie maanden niet overschrijden. De beslissing van de burgemeester wordt opgeheven bij het verstrijken van die termijn.

57. In de rechtsleer wordt deze maatregel soms 'bijzondere politiemaatregel' genoemd⁴⁶, wat een impact kan hebben op de articulatie ervan met andere politiemaatregelen (zie hierna de kwesties van de concurrentie of het cumul van politiebevoegdheden in punt 2.3.6).

Bovendien bestaat controverse over de kwalificatie van deze maatregel: soms wordt aangevoerd dat ze in werkelijkheid administratieve sancties zijn⁴⁷. Deze kwalificatie kan dus gevolgen hebben voor het regime dat op de maatregel van toepassing is. Vanwege deze controverse over de kwalificatie wordt aanbevolen om bijzondere aandacht te besteden aan de naleving van deze beginselen en van de procedurele garanties die we zullen toelichten in bijlage 1.

58. De burgemeester kan deze bevoegdheid dus uitoefenen onder de volgende voorwaarden:

- de betrokken inrichting moet toegankelijk zijn voor het publiek (een café, een nachtwinkel, een feestzaal, een hotel, ...);
- de openbare orde moet worden verstoord rond deze inrichting;
- er moet een rechtstreeks verband zijn tussen de uitbating van de inrichting en de verstoring van de openbare orde rond deze inrichting;

De uitoefening van deze bevoegdheid wordt "omkaderd":

- door enerzijds het feit dat de sluiting moet worden bevestigd door het college van burgemeester en schepenen op zijn eerstvolgende vergadering, zoniet kan de uitwerking ervan vervallen en

⁴⁵Wij onderstrepen.

⁴⁶P. BOUVIER, R. BORN et F. PIRET, "Chapitre 2. – Les polices et les sanctions administratives" in *Éléments de droit administratif*, op. cit. p. 166

⁴⁷Zie in dit verband C. MOLITOR, "La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes et les pouvoirs de police des autorités communales", *Rev. Dr. commun.*, 2001, p. 168.

- anderzijds door het feit dat de sluiting niet langer mag duren dan drie maanden.

59. Zodra de voorwaarden gesteld in het 1e lid van artikel 134^{quater} vervuld zijn, moet de burgemeester die een bepaalde inrichting tijdelijk wil sluiten dus verplicht verwijzen naar dit artikel. Hij kan bijvoorbeeld niet de combinatie van de artikelen 133 en 135, §2 invoeren om de sluiting van een voor het publiek toegankelijke inrichting voor een duur van meer dan drie maanden te rechtvaardigen, noch om te rechtvaardigen waarom de maatregel niet werd bekrachtigd door het college van burgemeester en schepenen⁴⁸.

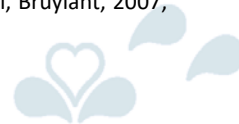
In de praktijk

Bij het nemen van deze individuele maatregel moet het beginsel audi alteram partem worden nageleefd.

De uiteindelijke beslissing wordt gemotiveerd in feite en in rechte. Het college van burgemeester en schepenen moet de beslissing bekrachtigen op zijn eerstvolgende vergadering.

Ook wordt aanbevolen om de maatregel ter kennis te brengen op de eerstvolgende vergadering van de gemeenteraad.

⁴⁸P. GOFFAUX, "L'article 134quater de la nouvelle loi communale" in *Les sanctions administratives*, Brussel, Bruylant, 2007, p. 355.

C. Overzichtstabel van de maatregelen van algemene politie

#	<u>Wettelijke basis</u>	<u>Overheid</u>	<u>Type handeling</u>	<u>+ Administratieve en strafrechtelijke sancties?</u>	<u>Uitwerking in de tijd</u>	<u>Voorwaarden</u>	<u>Opmerkingen</u>
1.	119 NGW + 135 §2 NGW	Gemeenteraad	Verordening	Ja	Blijvende maatregel	- Uitsluitend bij aantasting van de vier aspecten van de openbare orde; - <u>Openbaar</u> karakter van deze aantasting; - Voor de betreffende aangelegenheid bestaat er geen algemene politiemaatregel van een 'hogere' overheid noch enige 'bijzondere' politiemaatregel die elke algemene maatregel stilzwijgend of uitdrukkelijk uitsluit.	- Een verstoring van de morele openbare orde <u>volstaat op zich niet</u> (behalve als ze een van de vier aspecten aantast); - De maatregel kan betrekking hebben op een verstoring die haar oorsprong vindt in een privé-eigendom, maar <u>uitsluitend</u> in de mate dat hierdoor de openbare orde wordt verstoord op een openbare plaats.
2.	134 §1 NGW	Burgemeester	Verordening	Ja	Blijvende maatregel	- De gevallen waarin de burgemeester mag tussenkomen zijn <u>beperkt</u> tot oproer, kwaadwillige samenscholing, ernstige stoornis van de	- De verordening vervalt als ze niet door de gemeenteraad wordt bevestigd "in zijn eerstvolgende vergadering";

						openbare rust of andere onvoorziene gebeurtenissen; - De maatregel moet worden gerechtvaardigd door <u>hoogdringendheid</u>	- Opgelet, de wet geeft aan het begrip 'hoogdringendheid' een <u>zeer nauwkeurige inhoud</u>: het geringste uitstel zou schade of gevaar kunnen opleveren voor de inwoners; - De maatregel moet "onverwijld" ter kennis worden gebracht van de raad; - Aan de <u>motivering</u> van de uitzonderlijke omstandigheden die de maatregel rechtvaardigen moet bijzondere aandacht worden besteed.
3.	133 2e lid 133, 3e lid en 135 §2 NGW	Burgemeester	Individuele maatregel	Nee	Voor de duur die de burgemeester bepaalt.	- Uitsluitend bij aantasting van een van de vier aspecten van de openbare orde; - <u>Openbaar</u> karakter van deze aantasting;	- De maatregel moet niet worden bekrachtigd door de raad noch worden gerechtvaardigd door enige hoogdringendheid. - De wettelijke basis mag niet worden verward met 134 NGW: de aard van de handeling is verschillend. - Naleving van het beginsel <i>audi alteram partem</i>
4.	134 ^{quater} NGW	Burgemeester	Individuele maatregel	Nee	<u>Tijdelijke</u> maatregel: de sluiting mag nooit langer duren dan 3 maanden.	- De openbare orde wordt verstoord <u>rond</u> de inrichting; - De verstoring kan haar oorsprong vinden in gedragingen gesteld binnen deze inrichting; - Er moet een <u>rechtstreeks verband</u> bestaan tussen de	- Het college van burgemeester en schepenen moet de maatregel <u>bevestigen</u> op zijn eerstvolgende vergadering, zoniet kan de maatregel vervallen;

						uitbating van de inrichting en de stoornis.	- Controverse over de kwalificatie, rekening houden met <u>de rechten van de verdediging (zie bijlage 1)</u> .
--	--	--	--	--	--	---	--

2.3.3 Bijzondere bestuurlijke politiemaatregelen in het kader van de Nieuwe Gemeentewet (NGW)

60. In tegenstelling tot de algemene bestuurlijke politie stelt de bijzondere bestuurlijke politie zich niet tot doel om toe te zien op de handhaving van de openbare orde⁴⁹. Ze beoogt eerder het **aan banden leggen van een welbepaalde activiteit of** het voorschrijven van maatregelen **om een einde te stellen aan een specifieke situatie**⁵⁰.

Een raakpunt tussen bijzondere en algemene bestuurlijke politiemaatregelen is dat ze beide een verstoring van de orde willen voorkomen, in plaats van ze te bestraffen. Ze verschillen echter in het - specifieke - doel dat ze willen bereiken⁵¹.

61. Enkele voorbeelden van bijzondere bestuurlijke politie zijn maatregelen die betrekking hebben op het domein van huisvesting (kwaliteit van woningen, verbeteren van de diversiteit in het woningaanbod), stedenbouw, water, mededinging, leefmilieu,...

62. De gemeente heeft zowel algemene als bijzondere bestuurlijke politiebevoegdheden. Voor zover wordt voldaan aan de voorwaarden genoemd in punt 2.3.6. kan ze beide cumulatief uitoefenen⁵². De gemeentelijke overheden mogen beide soorten bestuurlijke politie dus niet met elkaar verwarren.

Wanneer een gemeente in de rechtspraak⁵³ een bijzondere politiebevoegdheid wil invoeren, moet ze zeer nauwkeurig verwijzen naar de juiste bepaling en mag ze het voorgeschreven bevoegdheidskader niet overschrijden. De keuze voor bepaalde maatregel van bestuurlijke politie mag niet enkel worden gemotiveerd door haar wettelijke basis, ook het **doel** van de maatregel moet duidelijk worden aangegeven.

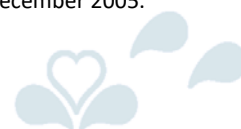
⁴⁹P. GOFFAUX, *dictionnaire de droit administratif*, Brussel, Bruylant, 2015, p. 456;

⁵⁰C. THIEBAUT, "Immeubles – Polices administratives générale et spéciales", *Rev. dr. commun.*, 2013/3, p. 49 ; A.-L. DURVIAUX, "les polices administratives", in *Droit administratif – Tome 1 – L'action publique*, Brussel, Larcier, 2011, p. 142.

⁵¹D. BATSELE *et al.*, *Manuel de droit administratif*, Bruylant, 2010, punten 876 tot 878.

⁵²Zie punt 2.3.6 "Wat in geval van concurrentie tussen de bestuurlijke politiebevoegdheden?"

⁵³RvS, arrest *SCRL Acrobat et csrts*, nr. 237.717 van 20 maart 2017 ; RvS, arrest *Martin*, nr. 153.079 van 21 december 2005.

A. **De politie over de vertoningen (artikel 130 NGW)**

Art. 130. *De politie over de vertoningen behoort aan het college van burgemeester en schepenen; het kan in buitengewone omstandigheden elke vertoning verbieden ten einde de openbare rust te handhaven.*

Dit college voert de verordeningen van de gemeenteraad uit voor alles wat de vertoningen betreft. De raad waakt tegen het geven van vertoningen die strijdig zijn met de openbare orde.

63. Artikel 130 NGW geeft het college van burgemeester en schepenen de mogelijkheid om in buitengewone omstandigheden alle vertoningen te verbieden wanneer hierdoor de openbare rust kan worden gehandhaafd.

Deze politiemaatregel kan worden uitgevaardigd bij alle soorten vertoningen (theater, muziek, humor, film, ...) ⁵⁴.

Het college van burgemeester en schepenen kan een politiebesluit nemen dat een vertoning verbiedt voor zover twee elementen worden aangetoond: het bestaan van buitengewone omstandigheden en het feit dat het enkel handelt om de openbare orde te handhaven ⁵⁵.

64. Deze "buitengewone omstandigheden" worden door de Raad van State streng beoordeeld ⁵⁶. Een dergelijke verbodsmaatregel tast immers aanzienlijk de vrijheid van mening en van meningsuiting aan ⁵⁷. Bovendien moet worden aangetoond dat de openbare rust niet kan worden verzekerd door andere, minder beperkende middelen zoals verhoogd politietoezicht in de omgeving van de zaal ⁵⁸.

65. Bij de nietigverklaring van een politiebesluit tot het verbieden van een voorstelling van Dieudonné oordeelde de Raad van State bijvoorbeeld:

"Overwegende dat de buitengewone omstandigheden die geacht worden het bestreden besluit te rechtvaardigen in de eerste plaats worden gevormd door "de uitspraken van de artiest tijdens eerdere optredens, die door een groot deel van de publieke opinie als beledigend voor de Joodse gemeenschap worden beschouwd; overwegende dat, los van het feit dat verzoeker aanvoert nooit antisemitische uitspraken te hebben gedaan - hij verklaart zich antizionist, wat niet hetzelfde is - de tegenpartij deze omstandigheid niet had kunnen weerhouden als grond voor haar beslissing; dat het college van burgemeester en schepenen immers niet tot taak

⁵⁴G. NINANE, "Une police administrative des spectacles ligotée par le droit fondamental à la liberté d'expression", *J.L.M.B.*, 2009/20, p. 945.

⁵⁵G. NINANE, *ibidem.*, p. 945.

⁵⁶RvS, arrest *N.V. Universal Film*, nr. 44 van 9 mei 1949 ; RvS, arrest *N.V. Columbia Films*, nr. 6. 797 van 8 januari 1959 ; RvS, arrest *S.A.R.L. dr. Français Bonnie Production*, nr. 128.544 van 25 februari 2004 ; RvS, arrest *M'Bala M'Bala*, nr. 191.742 van 23 maart 2009.

⁵⁷P. Goffaux, *op. cit.*, p. 477.

⁵⁸RvS, arrest *s.p.r.l. Sound and Vision*, nr. 38.018 van 31 oktober 1991; RvS, arrest *M'Bala M'Bala*, nr. 191.742 van 23 maart 2009.

heeft preventief te waken over politieke of morele, noch strafrechtelijke correctheid van optredens en nog minder over de correctheid van de artiesten die zorgen voor de opvoering; dat als er tijdens het door het bestreden besluit verboden optreden uitspraken worden gedaan die onder de toepassing vallen van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, die uitspraken alleen strafvervolging, maar geen preventieve politiemaatregel kunnen wettigen; dat volgens artikel 19 van de Grondwet immers de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten gewaarborgd is, behoudens bestraffing van de misdrijven die ter gelegenheid van het gebruik maken van die vrijheden worden gepleegd; dat de vrijheid van meningsuiting een van de essentiële fundamenteën is van een democratische maatschappij, een van de primordiale voorwaarden voor haar vooruitgang en voor de ontplooiing van elk individu; dat zij niet alleen geldt voor inlichtingen of denkbeelden die een gunstig onthaal vinden of die ongevaarlijk of onbelangrijk worden geacht, maar ook voor die welke de staat of enig deel van de bevolking kwetsen, schokken of verontrusten; dat het pluralisme, de verdraagzaamheid en de geest van openheid, zonder welke er geen democratische maatschappij bestaat, het zo willen"⁵⁹.

66. Artikel 130 2e lid, eerste zin erkent de bevoegdheid van de gemeenteraad om verordeningen te nemen inzake aangelegenheden van de politie over de vertoningen. De gemeenteraden oefenen deze bevoegdheid echter zelden uit⁶⁰.

De tweede zin van dit lid, "*De raad waakt tegen het geven van vertoningen die strijdig zijn met de openbare orde*", verleent de raad een uitvoeringsbevoegdheid terwijl het eerste lid deze bevoegdheid al verleent aan het college van burgemeester en schepenen. Een deel van de rechtsleer leidt uit deze tegenstrijdigheid af dat deze tweede zin een schrijffout is van de wetgever waarmee bijgevolg geen rekening moet worden gehouden⁶¹.

67. De politie van de vertoningen mag niet worden verward met de politie van de schouwburgen. Deze laatste is een bevoegdheid van de burgemeester en de gemeenteraad in het licht van hun algemene politiebevoegdheid inzake de openbare orde (zie punt 3.3.2) en strekt ertoe om in de zaal de openbare orde te handhaven die zou kunnen worden verstoord door gebeurtenissen die geen verband houden met de inhoud van de voorstelling⁶².

⁵⁹RvS, arrest *M'Bala M'Bala*, nr. 191.742 van 23 maart 2009.

⁶⁰Zeldzame illustratie: Cass., 23 april 1923, P., 1923, I, p. 277 ; P. GOFFAUX, *op. cit.*, p. 478.

⁶¹P. GOFFAUX, *op. cit.*, p. 478.

⁶²P. GOFFAUX, *ibid.*, p. 479.

B. De opeising van verlaten gebouwen (artikel 134 bis NGW)

Art. 134bis. *Op gemotiveerd verzoek van de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn beschikt de burgemeester, vanaf de aanmaning van de eigenaar, over het recht om elk gebouw, dat sedert meer dan zes maanden verlaten is, op te eisen teneinde het ter beschikking te stellen van dakloze personen. Het opeisingsrecht kan slechts uitgeoefend worden binnen een termijn van 6 maand te rekenen vanaf de dag waarop de burgemeester de eigenaar op de hoogte heeft gesteld, en mits een billijke vergoeding.*

De Koning bepaalt, bij in Ministerraad overlegd besluit, de grenzen, de voorwaarden en de modaliteiten, volgens dewelke het opeisingsrecht kan uitgeoefend worden. Dit besluit bepaalt ook de procedure, de gebruiksduur, de modaliteiten inzake het op de hoogte stellen van de eigenaar en de mogelijkheden van laatstgenoemde tot verzet tegen de opeising, alsook de berekeningswijzen inzake de vergoedingen.

68. Overeenkomstig artikel 134bis NGW heeft de burgemeester de mogelijkheid om elk verlaten gebouw op te eisen teneinde het ter beschikking te stellen aan dakloze personen⁶³.

Een koninklijk besluit bepaalt de toepassingsmodaliteiten van het opeisingsrecht⁶⁴. Het voorziet dat elke gemeente een inventaris moet bijhouden van de verlaten gebouwen⁶⁵. Om een gebouw te kunnen opeisen, moet de burgemeester binnen de zes maanden voorafgaand aan de verwittiging van de eigenaar deze inventaris hebben laten bijwerken⁶⁶.

Het verzoek tot opeising moet uitgaan van de voorzitter van het OCMW en behoorlijk met redenen worden omkleed⁶⁷. Het moet ook de aard en het aantal van de op te eisen verlaten gebouwen preciseren, evenals de duur van de gevraagde opeisingen⁶⁸. Binnen zes maanden vanaf het verzoek legt de burgemeester, op basis van de inventaris, de op te eisen gebouwen vast. Hij houdt daarbij rekening met uit te voeren werken en met de duur van de gevraagde opeisingen⁶⁹.

⁶³Dit wil zeggen: het bebouwde onroerend goed behorend tot het privaat domein van een rechtspersoon naar Belgisch publiek recht of toebehorend aan een privaat natuurlijke of rechtspersoon en dat klaarblijkelijk niet gebruikt wordt noch werkelijk bestemd is voor een activiteit van welke aard dan ook – Art 1 van het KB van 6 december 1993..

⁶⁴Koninklijk besluit van 6 december 1993 betreffende het opeisingsrecht van verlaten gebouwen, bedoeld in artikel 134bis van de nieuwe gemeentewet, B.S. 30 december 1993.

⁶⁵Art. 2 van het KB van 6 december 1993.

⁶⁶Art. 2 en 5 van het KB van 6 december 1993.

⁶⁷Art. 134 bis van de NGW en art. 3 van het KB van 6 december 1993.

⁶⁸Art. 3 van het KB van 6 december 1993.

⁶⁹Art. 4 van het KB van 6 december 1993.

In de praktijk

De burgemeester verwittigt de eigenaar van zijn of haar bedoeling om een bepaald gebouw op te eisen per aangetekende brief met ontvangstmelding of bij deurwaardersexploot⁷⁰. Vanaf de ontvangst van de verwittiging begint een termijn van zes maanden waarbinnen het opeisingsrecht mag worden uitgeoefend⁷¹. De eigenaar mag uiteraard verzet aantekenen⁷².

De politieoverheid moet toezien op de naleving van het evenredigheidsbeginsel⁷³.

Wanneer de eigenaar de opeising uitdrukkelijk aanvaardt of niet reageert op de verwittiging, tracht de burgemeester een minnelijke overeenkomst te sluiten⁷⁴.

Kan er geen overeenkomst worden gesloten, dan neemt de burgemeester een besluit tot opeising⁷⁵.

Voor elke opeising is de gemeente de eigenaar een billijke schadevergoeding verschuldigd⁷⁶ die rekening kan houden met de kost van de werken die de gemeente zal uitvoeren⁷⁷.

De eigenaar kan redenen invoeren om zijn woning terug te vorderen vóór het verstrijken van de termijn voorzien in het besluit of in de overeenkomst⁷⁸.

⁷⁰De verwittiging moet een aantal elementen vermelden die zijn opgesomd in artikel 5, §3 van het KB.

⁷¹Zoals voorzien in artikel 134 *bis* van de NGW.

⁷²Zie artikelen 5 en 6 van het KB. De burgemeester kan hetzij de motieven van het verzet aanvaarden, het gebouw schrappen uit het register en zijn beslissing onverwijld ter kennis brengen aan de eigenaar, hetzij de eigenaar, binnen één maand na ontvangst van het verzet, in kennis stellen van zijn gemotiveerd besluit om zijn opeisingsrecht uit te oefenen. De burgemeester en de eigenaar kunnen tevens een "minnelijke" overeenkomst sluiten over de duur van het gebruik van het gebouw, de aard van de uit te voeren werken om het gebouw bruikbaar te maken en het bedrag van de schadevergoeding.

⁷³RvS, arrest *asbl Regina Pacis*, nr. 227.179 van 25 april 2014; RvS, arrest *S.A. CDB Entreprise*, nr. 196.527 van 30 september 2009; RvS, arrest *sprl Fedala*, nr. 43.795 van 12 juli 1993; RvS, arrest *asbl Ligue des droits de l'Homme*, nr. 68.735 van 8 oktober 1997; RvS, arrest *Atasever*, nr. 172.788 van 27 juni 2007.

⁷⁴Art. 6 van het KB van 6 december 1993.

⁷⁵Zie art. 7 van het KB van 6 december 1993: Dit besluit bepaalt de duur en moet binnen zeven werkdagen ter kennis worden gebracht bij deurwaardersexploot of per aangetekende brief met ontvangstbewijs. Binnen diezelfde zeven werkdagen legt hij de zaak voor aan de vrederechter teneinde het bedrag vast te stellen van de schadevergoeding.

⁷⁶Zie art. 9 van het KB van 6 december 1993.

⁷⁷Het KB van 6 december 1993 bepaalt in zijn artikel 10 dat, wanneer de opeising een einde neemt omdat de eigenaar het gebouw zelf wil bewonen, de gemeente het pand teruggeeft zodra de eigenaar de kost van de uitgevoerde werken volledig heeft terugbetaald. De gemeente beschikt dus over een retentierecht;

⁷⁸Zie de modaliteiten in artikel 10 van het KB van 6 december 1993.

C. **Toezicht op inrichtingen die hun uitbatingsvoorwaarden niet respecteren (artikel 134ter NGW)**

Art. 134ter. *Behoudens wanneer de bevoegdheid om in geval van hoogdringendheid een voorlopige sluiting van een instelling of de tijdelijke schorsing van een vergunning uit te spreken door een bijzondere regelgeving is toevertrouwd aan een andere overheid, kan de burgemeester wanneer elke verdere vertraging een ernstig nadeel zou kunnen berokkenen, die maatregelen nemen wanneer de voorwaarden van de uitbating van de instelling of van de vergunning niet worden nageleefd en nadat de overtreder de mogelijkheid werd geboden zijn verweermiddelen naar voren te brengen.*

Die maatregelen vervallen dadelijk indien zij door het college van burgemeester en schepenen in de eerstvolgende vergadering niet worden bekrachtigd.

Zowel de sluiting als de schorsing kunnen een termijn van drie maanden niet overschrijden. Na verloop van deze termijn wordt de beslissing van de burgemeester van rechtswege geheven.

69. Overeenkomstig artikel 134ter NGW kan de burgemeester de voorlopige sluiting van een inrichting of de tijdelijke schorsing van een vergunning, al dan niet uitgereikt door de gemeente, uitspreken. Die mogelijkheid bestaat wanneer twee voorwaarden vervuld zijn:

- ten eerste worden de uitbatingsvoorwaarden van de inrichting of de uitgereikte vergunning niet gerespecteerd,
- ten tweede bestaat het risico van ernstig nadeel⁷⁹.

Hierbij dient benadrukt dat de burgemeester deze bevoegdheid niet kan uitoefenen als een bijzondere regelgeving een soortgelijke bevoegdheid heeft toevertrouwd aan een andere overheid om hoogdringende situaties te dekken⁸⁰. Als een bijzondere regelgeving dus al voorziet in een hoogdringendheidsprocedure voor voorlopige sluiting of tijdelijke opschorting, dan kan de burgemeester een inrichting niet voorlopig sluiten of de vergunning niet tijdelijk opschorten op grond van artikel 134ter NGW.

70. Er dient benadrukt dat deze maatregel slechts zelden wordt toegepast. Als een gemeente artikel 134ter van de NGW inroept om een besluit te nemen tot tijdelijke schorsing van een vergunning of voorlopige sluiting van een inrichting, dan doet ze dit doorgaans hetzij bovenop de artikelen 134 en

⁷⁹De memorie van toelichting wijst erop dat "de feiten dusdanige proporties kunnen aannemen en dermate dringend worden dat een beroep op het college van burgemeester en schepenen niet meer tijdig kan worden gedaan" - Parl. Doc. , Kamer, 2031/1, G.Z. 98/99.

⁸⁰Art. 134 ter, 1e lid, NGW.

134 *quater* NGW⁸¹ (die handelen over de algemene bestuurlijke politiebevoegdheden van de burgemeester), hetzij ten onrechte⁸².

71. Overeenkomstig het beginsel *audi alteram partem* en de tekst van artikel 134*ter* moet de betrokkene eerst worden gehoord zodat hij zijn verdediging kan organiseren.

De uiteindelijke beslissing wordt gemotiveerd in feite en in rechte. Het college van burgemeester en schepenen moet op zijn eerstvolgende vergadering de beslissing bekrachtigen, zoniet vervallen de maatregelen⁸³.

De beslissing mag geen sluiting of schorsing van een uitbatingsvergunning bevelen van langer dan drie maanden. Na deze termijn wordt de beslissing van de burgemeester opgeheven⁸⁴.

⁸¹ Zie: RvS, arrest *Prudon*, nr. 166.146 van 20 december 2006; RvS, arrest *Hussain en scri Skyway*, nr. 203.408 van 29 april 2010; RvS, arrest *scri Warakzai*, nr. 222.988 van 26 maart 2013.

⁸²RvS, arrest *Azomchine*, nr. 130.068 van 1 april 2004.

⁸³Art. 134 *ter* NGW.

⁸⁴Art. 134 *ter* NGW.

D. **Sluiting van een inrichting bij ernstige aanwijzingen van mensenhandel (artikel 134quinquies van de NGW)**

Art. 134quinquies. *Indien er ernstige aanwijzingen zijn dat in een inrichting feiten plaatsvinden van mensenhandel als bedoeld in artikel 433quinquies van het Strafwetboek of feiten van mensensmokkel als bedoeld in artikel 77bis van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, kan de burgemeester, na voorafgaand overleg met de gerechtelijke instanties, en na de middelen van verdediging van de verantwoordelijke te hebben gehoord, besluiten deze inrichting te sluiten voor de duur die hij bepaalt.*

De burgemeester is gemachtigd om de inrichting te doen verzegelen indien het sluitingsbesluit niet wordt nageleefd.

Het sluitingsbesluit wordt ter kennis gebracht van de gemeenteraad op de eerste daaropvolgende zitting.

De sluitingsmaatregel duurt maximum zes maanden. Na het verstrijken van deze termijn vervalt het besluit van de burgemeester.

72. Artikel 134quinquies NGW machtigt de burgemeester om een inrichting tijdelijk te sluiten wanneer er ernstige aanwijzingen zijn dat er feiten van mensenhandel of mensensmokkel plaatsvinden zoals bedoeld in artikel 433quinquies van het Strafwetboek of artikel 77bis van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen⁸⁵.

Het Strafwetboek omschrijft het misdrijf mensenhandel als de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, het nemen of de overdracht van de controle over hem met als doel hem uit te buiten⁸⁶. Deze uitbuiting omvat seksuele uitbuiting, de uitbuiting van bedelarij, economische uitbuiting door arbeid, het wegnemen van organen, het doen plegen van een misdaad of een wanbedrijf tegen zijn wil⁸⁷.

Volgens artikel 77bis van de wet van 15 december 1980 is het misdrijf mensenhandel het feit om ertoe bij te dragen, op welke manier ook, rechtstreeks of via een tussenpersoon, dat een persoon die geen onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie het grondgebied binnenkomt, erdoor reist of aldaar verblijft, met het oog op het direct of indirect verkrijgen van een vermogensvoordeel⁸⁸. Dit artikel vereist geen aantasting of bedreiging van de materiële openbare orde. Er moet ook geen strafdossier, strafrechtelijke vervolging of strafrechtelijk vonnis bestaan jegens de persoon.

⁸⁵RvS, arrest *BVBA Sakia*, nr. 230.036 van 30 januari 2015.

⁸⁶Art. 433quinquies van het Strafwetboek

⁸⁷Art. 433quinquies van het Strafwetboek

⁸⁸Art. 77bis van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

73. De burgemeester moet de procureur des Konings of zijn substituut op de hoogte te brengen van zijn intentie om een gebouw te sluiten en navragen of hier eventueel bezwaar tegen is, om te vermijden dat een eventueel lopend onderzoek wordt belemmerd⁸⁹.

Volgens de tekst van artikel 134^{quinquies} NLC mag de burgemeester de inrichting pas sluiten nadat hij de verantwoordelijke heeft gehoord⁹⁰. Zonder deze wezenlijke formaliteit is de bestuurshandeling niet rechtsgeldig.

De burgemeester is gemachtigd om de inrichting te doen verzegelen indien het sluitingsbesluit niet wordt nageleefd⁹¹. Deze verzegeling wordt gedekt door artikel 283 van het Strafwetboek. Het verbreken van deze zegels kan aanleiding geven tot een strafrechtelijke vervolging.

De sluitingsmaatregel mag maximaal zes maanden duren⁹².

De maatregel moet aan de gemeenteraad ter kennis worden gebracht op de eerstvolgende vergadering⁹³. De gemeenteraad hoeft de beslissing niet te bevestigen, maar deze mededeling kan aanleiding geven tot een debat en de burgemeester kan worden geïnterpelleerd⁹⁴.

74. Aangezien mensenhandel een strafbaar feit is, dient de gemeentelijke overheid zich te houden aan artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering.

⁸⁹Art. 134 *quinquies* NGW.

⁹⁰Art. 134 *quinquies* NGW.

⁹¹Art. 134 *quinquies* NGW.

⁹²Art. 134 *quinquies* NGW.

⁹³Art. 134 *quinquies* NGW.

⁹⁴Verslag namens de commissie voor de binnenlandse zaken en voor de administratieve aangelegenheden, *Parl. Doc.*, Senaat, 2010-2011, nr. 5-455/3, pp. 8-9

E. **Tijdelijk plaatsverbod van een maand op beslissing van de burgemeester (artikel 134sexies NGW)**

Art. 134sexies. § 1. De burgemeester kan, in geval van verstoring van de openbare orde veroorzaakt door individuele of collectieve gedragingen, of in geval van herhaaldelijke inbreuken op de reglementen en verordeningen van de gemeenteraad gepleegd op eenzelfde plaats of ter gelegenheid van gelijkaardige gebeurtenissen en die een verstoring van de openbare orde of een overlast met zich meebrengen, beslissen over te gaan tot een tijdelijk plaatsverbod van een maand, tweemaal hernieuwbaar, jegens de dader of de daders van deze gedragingen.

§ 2. Onder " tijdelijk plaatsverbod " wordt verstaan het verbod binnen te treden in een of meerdere duidelijke perimeters van plaatsen die als toegankelijk voor het publiek worden bepaald, gelegen binnen een gemeente, zonder evenwel het geheel van het grondgebied te beslaan. Worden beschouwd als plaats die toegankelijk is voor het publiek elke plaats die gelegen is in de gemeente die niet enkel toegankelijk is voor de beheerder van de plaats, voor degene die er werkt of voor degenen die er individueel worden uitgenodigd, met uitzondering van de woonplaats, de plaats van het werk of de plaats van de onderwijs- of opleidingsinstelling van de overtreder.

§ 3. De in § 1 bedoelde beslissing moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

1° met redenen omkleed zijn op basis van de hinder die verband houdt met de openbare orde;

2° bevestigd worden door het college van burgemeester en schepenen of het gemeentecollege, bij de eerstvolgende vergadering, na de dader of de daders van die gedragingen of hun raadsman te hebben gehoord en nadat hij de mogelijkheid heeft gehad ter gelegenheid hiervan zijn verdedigingsmiddelen schriftelijk of mondeling te doen gelden, behalve indien hij, na te zijn uitgenodigd via een aangetekende brief, zich niet heeft gemeld en geen geldige motieven naar voren gebracht heeft voor zijn afwezigheid of zijn verhindering.

§ 4. De beslissing kan worden genomen, ofwel na een door de burgemeester betekende schriftelijke verwittiging die de dader of de daders van die gedragingen op de hoogte brengt van het feit dat een nieuwe inbreuk op een identieke plaats of ter gelegenheid van gelijkaardige gebeurtenissen aanleiding zal kunnen geven tot een plaatsverbod, ofwel, met het oog op de ordehandhaving, zonder verwittiging.

§ 5. In geval van niet-naleving van het tijdelijk plaatsverbod, kan de dader of kunnen de daders van die gedragingen gestraft worden met een administratieve geldboete zoals voorzien door de wet van 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties.

75. Ter inleiding dient benadrukt dat er een controverse bestaat over het feit of een tijdelijk plaatsverbod moet worden beschouwd als een administratieve sanctie of als een politiemaatregel. Aanleiding is het feit dat het plaatsverbod wordt voorzien als reactie op herhaalde overtredingen. Het repressieve karakter lijkt dus te primeren op het preventieve.

De afdeling Wetgeving van de Raad van State uitte haar twijfels over de kwalificatie van dit verbod als administratieve politimaatregel, alvorens zich uiteindelijk uit te spreken in het voordeel van de kwalificatie als administratieve sanctie⁹⁵. De wetgever van zijn kant benadrukte in de memorie van toelichting uitdrukkelijk de kwalificatie als politimaatregel⁹⁶.

Het Grondwettelijk Hof oordeelde in een arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 dat het tijdelijk plaatsverbod in kwestie *"er niet op gericht is om de persoon te bestraffen die zich schuldig maakt aan gedragingen die de openbare orde verstoren of die overlast verzaken, maar wel beoogt voor de toekomst de problemen op te lossen die de inbreuken op een deel van het grondgebied van de gemeente deden ontstaan. Derhalve beoogt die maatregel niet, zoals in het geval van het opleggen van een gemeentelijke administratieve sanctie, de bestraffing van een overtreding, maar de beveiliging tegen een gevaar dreiging of een risico op nieuwe verstoringen van de openbare orde of het veroorzaken van overlast in de toekomst"*. Het tijdelijk plaatsverbod is derhalve een maatregel van bestuurlijke politie⁹⁷. Alleen het beginsel *audi alteram partem* moet dus worden toegepast en niet de procedurele garanties die zijn voorgeschreven door artikelen 6 en 7 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens ("EVRM")⁹⁸, inclusief de rechten van de verdediging van de betrokkenen.

76. Artikel 134sexies van de NGW organiseert de mogelijkheid voor de burgemeester om in geval van verstoring van de openbare orde bepaalde personen te verbieden om binnen te treden in een welbepaalde perimeter van de gemeente die toegankelijk is voor het publiek. Deze beslissing vereist het bestaan van:

- een verstoring van de openbare orde veroorzaakt door individuele of collectieve gedragingen,
- of herhaalde overtredingen van de reglementen en verordeningen van de gemeenteraad gepleegd op eenzelfde plaats in de gemeente,
- of gelijkaardige gebeurtenissen in de gemeente die een verstoring van de openbare orde of een overlast met zich meebrengen.

De burgemeester *"dient er zich geval per geval van te vergewissen of het gedrag van de betrokkene zodanig is dat het opleggen van een tijdelijk plaatsverbod zich opdringt omwille van redenen van openbare ordehandhaving"*⁹⁹.

⁹⁵Advies van de afdeling Wetgeving nr. 52.585/2 van 28 januari 2013, *Parl. Doc.*, Kamer, 2012-2013, doc 53 2712/001, p. 61.

⁹⁶Memorie van toelichting, *Parl. Doc.*, Kamer, 2012-2013, doc 53 2712/001, p. 28.

⁹⁷G.H., arrest nr. 44/2015, 23 april 2015, B. 57.8.

⁹⁸Voor meer informatie: S. VAN DROOGHENBROECK, "De vraies sanctions administratives ou des sanctions pénales camouflées? Réflexions à propos de la jurisprudence récente de la Cour européenne des droits de l'Homme", *Revue de la Faculté de droit de l'Université de Liège*, 2005/4, p. 467 e.v.

⁹⁹G.H., 23 april 2015, nr. 44/2015.

De bepaling benadrukt dat de beslissing van de burgemeester moet zijn gemotiveerd met redenen op basis van de hinder die verband houdt met de openbare orde¹⁰⁰.

77. Het "*tijdelijk plaatsverbod*" is het verbod om binnen te treden in een of meerdere duidelijke perimeters van "*plaatsen die als toegankelijk voor het publiek worden bepaald*", gelegen binnen een gemeente, zonder evenwel het geheel van het grondgebied te beslaan.

Een "*plaats die toegankelijk is voor het publiek*" is elke plaats die gelegen is in de gemeente die niet enkel toegankelijk is voor de beheerder van de plaats, voor diegene die er werkt of voor diegenen die er individueel worden uitgenodigd, met uitzondering van de woonplaats, de plaats van het werk of de plaats van de onderwijs- of opleidingsinstelling van de overtreder¹⁰¹.

78. De beslissing van de burgemeester moet worden bevestigd door het college van burgemeester en schepenen bij de eerstvolgende vergadering, na de dader of de daders van die gedragingen of hun raadsman te hebben gehoord en nadat hij de mogelijkheid heeft gehad om ter gelegenheid hiervan zijn verdedigingsmiddelen schriftelijk of mondeling te doen gelden. Indien de dader, na te zijn uitgenodigd via een aangetekende brief, zich niet heeft gemeld en geen geldige motieven naar voren heeft gebracht voor zijn afwezigheid of zijn verhindering, moet de beslissing niet worden bevestigd door het college van burgemeester en schepenen¹⁰².

79. De burgemeester kan zijn beslissing nemen na een schriftelijke verwittiging die de dader of de daders van die gedragingen op de hoogte brengt van het feit dat een nieuwe overtreding op een identieke plaats of ter gelegenheid van gelijkaardige gebeurtenissen aanleiding zal kunnen geven tot een plaatsverbod. Met het oog op de ordehandhaving kan de beslissing worden genomen zonder verwittiging¹⁰³.

80. De maatregel kan worden genomen voor de duur van een maand¹⁰⁴, tweemaal hernieuwbaar, jegens de dader of de daders van deze gedragingen. Hernieuwing is enkel mogelijk als de vastgestelde hinder aanhoudt¹⁰⁵. In geval van vernieuwing van de maatregel moet de hele procedure vastgelegd in art 134*sexies* NGW nageleefd worden.

81. In geval van niet-naleving van het tijdelijk plaatsverbod, kan de dader of kunnen de daders van die gedragingen gestraft worden met een administratieve geldboete zoals voorzien door de wet van 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties. De niet-naleving van een opgelegd plaatsverbod is dus een overtreding die leidt tot een nieuwe administratieve procedure¹⁰⁶.

¹⁰⁰G.H., 23 april 2015, nr. 44/2015.

¹⁰¹Art. 134 *sexies*, §2 NGW.

¹⁰²Art. 134 *sexies*, §3 NGW.

¹⁰³Art. 134 *sexies*, §4 NGW.

¹⁰⁴Art. 134 *sexies*, §1 NGW.

¹⁰⁵Wetsontwerp betreffende de gemeentelijke administratieve sancties, Parl. Doc., Kamer, 2012-2013, doc. 53-2712/001, pp. 27-28.

¹⁰⁶Art. 134 *sexies*, §5 NGW.

De gemeenten die de niet-naleving van een plaatsverbod willen bestraffen met een administratieve geldboete, wordt aanbevolen om deze overtreding als dusdanig op te nemen in hun gemeentelijk reglement¹⁰⁷.

F. **Sluiting van een inrichting bij ernstige aanwijzingen van feiten die een terroristisch misdrijf inhouden (artikel 134septies van de NGW)**

Art. 134septies. *Indien er ernstige aanwijzingen zijn dat in een inrichting feiten plaatsvinden die een terroristisch misdrijf inhouden als bedoeld in boek II, titel I ter, van het Strafwetboek, kan de burgemeester, na voorafgaand overleg met de gerechtelijke instanties en na de middelen van verdediging van de verantwoordelijke te hebben gehoord, beslissen deze inrichting te sluiten voor de duur die hij bepaalt.*

De burgemeester is gemachtigd de inrichting te doen verzegelen indien het sluitingsbesluit niet wordt nageleefd.

Het sluitingsbesluit wordt op de eerstvolgende zitting bekrachtigd door het college van burgemeester en schepenen.

De sluitingsmaatregel duurt maximum zes maanden. Na het verstrijken van deze termijn heeft het besluit van de burgemeester niet langer uitwerking.

82. Artikel 134septies van de NGW geeft de burgemeester van een gemeente sinds kort¹⁰⁸ de mogelijkheid om een inrichting te sluiten indien er ernstige aanwijzingen zijn dat er feiten plaatsvinden die een terroristisch misdrijf¹⁰⁹ inhouden.

Ernstige aanwijzingen omtrent het plaatsvinden van een terroristisch misdrijf zoals bedoeld in artikel 134septies van de NGW moeten genoegzaam naar recht worden vastgesteld om de sluiting van een inrichting te bevelen. De burgemeester moet voor zijn optreden dus steunen op formele, feitelijke en concrete elementen. Het kan gaan om door de politiediensten gemelde klachten of vaststellingen, bijvoorbeeld naar aanleiding van een controle, of om inlichtingen die door het openbaar ministerie of enige overheidsinstantie worden meegedeeld¹¹⁰.

¹⁰⁷Brulocalis, *De besluiten van de burgemeester*, fiche nr. 6, 2017.

¹⁰⁸De bepaling werd ingevoegd door de wet van 13 mei 2017, B.S. 16 juni 2017 en trad in werking op 26 juni 2017.

¹⁰⁹Het betreft de terroristische misdrijven zoals bedoeld in boek II, titel I ter van het Strafwetboek.

¹¹⁰Wetsvoorstel tot invoeging van een artikel 134septies in de Nieuwe Gemeentewet teneinde de burgemeester in de mogelijkheid te stellen inrichtingen te sluiten waarvan vermoed wordt dat er terroristische activiteiten plaatsvinden, *Parl. Doc.*, Kamer, 2016-2017, Document 54-1473/001, p. 4.

83. De burgemeester kan een sluitingsbesluit nemen na voorafgaand overleg met de gerechtelijke instanties en na de middelen van verdediging van de verantwoordelijke te hebben gehoord¹¹¹. De duur van de sluiting wordt door de burgemeester bepaald maar mag niet meer bedragen dan zes maanden. Na het verstrijken van deze termijn heeft het besluit van de burgemeester niet langer uitwerking¹¹². De burgemeester is gemachtigd om de inrichting te doen verzegelen indien het sluitingsbesluit niet wordt nageleefd¹¹³.

Het sluitingsbesluit moet op de eerstvolgende vergadering worden bekrachtigd door het college van burgemeester en schepenen¹¹⁴.

84. Ten slotte wijzen wij op de verplichting voor de gemeentelijke overheden en ambtenaren om terroristische misdrijven te melden aan het parket, overeenkomstig artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering.

¹¹¹Art. 134 *septies*, 1e lid NGW.

¹¹²Art. 134 *septies*, 4e lid NGW

¹¹³Art. 134 *septies*, 2e lid NGW

¹¹⁴Art. 134 *septies*, 3e lid NGW.

G. Overzichtstabel van de bijzondere bestuurlijke politiemaatregelen in het kader van de Nieuwe Gemeentewet

#	Wettelijke basis	Plaats	Overheid	Type handeling	Uitwerking in de tijd	Voorwaarden	Opmerkingen
A.	Artikel 130 NGW: de politie over de vertoningen	Iedere plaats waar een "vertoning" plaatsvindt (breed geïnterpreteerd)	College van burgemeester en schepenen	Politiebesluit dat de vertoning verbiedt	/	2 Voorwaarden: 1. bestaan van buitengewone omstandigheden 2. het college van burgemeester en schepenen mag enkel de handhaving van de openbare orde voor ogen hebben	- Afwegen tegenover de vrijheid van meningsuiting (art. 19 van de Grondwet); - Strengere rechtspraak van de Raad van State.
			Gemeenteraad	Verordening (zeer zeldzaam)	/	/	

#	Wettelijke basis	Plaats	Overheid	Soorten handelingen	Uitwerking in de tijd	Voorwaarden	Opmerkingen
B.	Artikel 134 <i>bis</i> NGW: Opeising van verlaten gebouwen	Verlaten gebouwen	Burgemeester	Minnelijke overeenkomst Of Opeisingsbesluit	- Opeisingsduur bepaald in de overeenkomst of in het opeisingsbesluit.	- Inventaris van verlaten gebouwen;	- Procedure in verschillende stappen; - Billijke schadevergoeding van de gemeente aan de eigenaar
C.	Artikel 134 <i>ter</i> van de NGW: toezicht op inrichtingen die hun uitbatingsvoorwaarden niet respecteren	Inrichtingen die onderworpen zijn aan uitbatingsvoorwaarden	Burgemeester	Besluit tot tijdelijke sluiting van een inrichting of Besluit tot tijdelijke schorsing van een administratieve vergunning.	- Moet worden bevestigd door het college van burgemeester en schepenen.	<u>2 Voorwaarden:</u> 1. de uitbatingsvoorwaarden van de inrichting of de voorwaarden van de uitgereikte vergunning worden niet nageleefd. 2. gevaar voor ernstig nadeel.	- De betrokkene moet vooraf worden gehoord; - Uitzondering op de bevoegdheid van de burgemeester als er een bijzondere wetgeving bestaat.

#	Wettelijke basis	Plaats	Overheid	Type handeling	Uitwerking in de tijd	Voorwaarden	Opmerkingen
D.	Artikel 134 ^{quinquies} NGW: Sluiting van een inrichting bij ernstige aanwijzingen van mensenhandel	Inrichtingen	Burgemeester	Besluit tot tijdelijke sluiting van een inrichting	- Maximumduur van zes maanden; - Inlichting van de gemeenteraad op de eerstvolgende vergadering met het doel om de dialoog te starten tussen de gemeentelijke instanties.	- ernstige aanwijzingen dat er feiten van mensenhandel of mensensmokkel plaatsvinden.	- De betrokkene moet vooraf worden gehoord; - Kennisgeving aan de procureur des Konings; - Mogelijkheid om de inrichting te doen verzegelen.

#	Wettelijke basis	Plaats	Overheid	Type handeling	Uitwerking in de tijd	Voorwaarden	Opmerkingen
E.	Artikel 134 <i>sexies</i> NGW: Tijdelijk plaatsverbod van een maand	Plaats toegankelijk voor het publiek (zie definitie)	Burgemeester	Politiebesluit tot tijdelijk plaatsverbod	- Maximumduur één maand, tweemaal hernieuwbaar; - Bevestiging door het college van burgemeester en schepenen.	Bestaan van: * een verstoring van openbare orde veroorzaakt door individuele of collectieve gedragingen, * herhaalde overtredingen van reglementen en verordeningen van de gemeenteraad gepleegd op eenzelfde plaats in de gemeente, * gelijkaardige gebeurtenissen in de gemeente die een verstoring van de openbare orde of een overlast met zich meebrengen.	- Schriftelijke verwittiging aan de dader of daders van deze gedragingen; - De dader(s) van de gedragingen moet(en) vooraf worden gehoord.

#	Wettelijke basis	Plaats	Overheid	Type handeling	Uitwerking in de tijd	Voorwaarden	Opmerkingen
F.	Artikel 134septies NGW: Sluiting van een inrichting bij ernstige aanwijzingen van feiten die een terroristisch misdrijf inhouden	Inrichting	Burgemeester	Besluit tot tijdelijke sluiting van een inrichting	- Maximumduur van zes maanden; - Bevestiging door het college van burgemeester en schepenen op de eerstvolgende vergadering.	- ernstige aanwijzingen dat er een terroristisch misdrijf plaatsvindt.	- Voorafgaande raadpleging van de gerechtelijke instanties; - De verantwoordelijke van de inrichting moet vooraf worden gehoord. - Mogelijkheid om de inrichting te doen verzegelen.

2.3.4 Bijzondere bestuurlijke politiemaatregelen in het kader van aanverwante wetgevingen

85. Behalve de Nieuwe Gemeentewet is er nog andere bijzondere wetgeving die de gemeentelijke overheden bevoegdheden van bijzondere bestuurlijke politie verleent. Zo kan de burgemeester politiebepalingen nemen met het doel een zeer specifiek gevaar voor verstoring van de openbare orde te voorkomen. Verder verwijzen wij naar de hypothesen van concurrentie tussen de bijzondere politiebevoegdheden die worden onderzocht in punt 2.3.6.

A. **Sluiting van een inrichting die niet voldoet aan de brandveiligheidsmaatregelen (wet van 30 juli 1979)**

Art. 11. *De burgemeester kan de voorlopige sluiting bevelen van de inrichting die niet voldoet aan de krachtens deze wet voorgeschreven veiligheidsmaatregelen of wegens het niet afsluiten van de verzekering bedoeld in hoofdstuk II.*

De heropening van de inrichting wordt slechts toegestaan als de vereiste aanpassingen of verbouwingen uitgevoerd zijn en de verplichting inzake de verzekering bepaald in hoofdstuk II in orde gebracht werden.

86. De wet van 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen¹¹⁵ streeft twee doelstellingen na, zoals blijkt uit de titel: ten eerste, de preventie van brand en ontploffing, en ten tweede, de verplichte verzekering van de burgerlijke aansprakelijkheid bij brand of ontploffing.

Overeenkomstig deze wet is de burgemeester gemachtigd om de inbreuken op de door deze wet voorgeschreven veiligheidsmaatregelen en verzekeringsplicht op te sporen en vast te stellen in een proces-verbaal¹¹⁶. De burgemeester kan ook de sluiting bevelen van een inrichting die niet voldoet aan de wettelijke bepalingen¹¹⁷.

87. De eerste doelstelling die de wet beoogt is de preventie van brand en ontploffing. In die geest worden verschillende veiligheidsmaatregelen, bedoeld in artikel 11 van de wet van 30 juli 1979, vastgelegd door:

- het koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen;
- de gemeentelijke reglementen betreffende de preventie van brand en ontploffing;

¹¹⁵Wet van 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen, B.S. 20.09.1979.

¹¹⁶Art. 12 van de voormelde wet van 30 juli 1979.

¹¹⁷Art. 11 van de voormelde wet van 30 juli 1979.

- de algemene reglementen zoals het ARAB of Titel XIII van de Algemene Bouwverordening van de Brusselse Agglomeratie.

Dit betreft uitsluitend nieuwe gebouwen¹¹⁸ en gebouwen die toegankelijk zijn voor het publiek¹¹⁹.

Als de burgemeester de voorlopige sluiting uitspreekt vanwege de niet-naleving van de brandveiligheidsmaatregelen, moet een verslag worden opgemaakt door de territoriaal bevoegde brandweerdienst¹²⁰. In de motivering van het sluitingsbesluit kan dan worden verwezen naar dit verslag. De relevantie van het verslag moet worden geverifieerd. Het mag zich niet beperken tot het opgeven van de te respecteren voorschriften, maar moet ook aangeven in welk opzicht de inrichting er niet aan voldeed¹²¹.

88. De tweede doelstelling beoogd door de wet van 30 juli 1979 is de niet-naleving van de verplichting die in artikel 8 van deze wet wordt opgelegd aan elke inrichting die toegankelijk is voor het publiek, namelijk het aangaan van een burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering inzake brand en ontploffing¹²².

Deze verplichting geldt enkel voor de *"inrichtingen die gewoonlijk voor het publiek toegankelijk zijn"*, ook al wordt het publiek er slechts onder bepaalde voorwaarden toegelaten¹²³. De inrichting moet bovendien strikt opgenomen zijn in de opsomming van het koninklijk besluit van 28 februari 1991 betreffende de inrichtingen die onder de toepassing vallen van hoofdstuk II van de wet van 30 juli 1979. Bij ontstentenis is ze niet onderworpen aan deze wetgeving, ook niet als het publiek er gewoonlijk wordt toegelaten¹²⁴.

Onder *"toegankelijk voor het publiek"* verstaat men alle ruimten die niet strikt verboden zijn voor het publiek. *"Gewoonlijk"* veronderstelt de regelmatige herhaling van een situatie, ook als het publiek enkel wordt toegelaten onder bepaalde voorwaarden. De betaling van een toegangsrecht, de vereiste van lidgeld, enz. vormen geen obstakel op dat vlak¹²⁵.

¹¹⁸Koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen.

¹¹⁹Titel XIII van de Algemene Bouwverordening van de Brusselse Agglomeratie.

¹²⁰Art. 5 van de wet van 30 juli 1979.

¹²¹Omzendbrief van 17 november 2009 betreffende het brandpreventieverslag en de adviesverlening door de hulpverleningszones aan de voorzitters van de hulpverleningszones.

¹²²Art. 11 van de wet van 30 juli 1979.

¹²³Art. 7 van de wet van 30 juli 1979.

¹²⁴Art. 7 van de wet van 30 juli 1979 en koninklijk besluit van 28 februari 1991 betreffende de inrichtingen die onder de toepassing vallen van hoofdstuk II van de wet van 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen.

¹²⁵Brulocalis, *De besluiten van de burgemeester*, fiche nr. 8, 2017.

89. De sluiting mag slechts **voorlopig** zijn. De heropening van de inrichting wordt slechts toegestaan als de vereiste aanpassingen of verbouwingen uitgevoerd zijn en de verplichting inzake de verzekering in orde gebracht werden¹²⁶.

90. Parallel met zijn sluitingsbevoegdheid is de burgemeester gemachtigd om inbreuken op de bepalingen van de wet van 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen op te sporen en vast te stellen bij wege van processen-verbaal¹²⁷.

91. Bovendien kan "*elke overheid*", dus ook de gemeenten en hun organen, een controle vragen door de brandweer, evenals een brandpreventieverslag op grond van artikel 177 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid en van artikel 5 van het koninklijk besluit van 19 december 2014 tot vastlegging van de organisatie van de brandpreventie in de hulpverleningszones. De bouwheer, de eigenaar of de uitbater van een gebouw dient de nodige stukken omtrent het gebouw ter beschikking te stellen van de hulpverleningszone¹²⁸.

¹²⁶Art. 11 van de wet van 30 juli 1979.

¹²⁷Artikel 12 van de wet van 1979.

¹²⁸Art. 5 § 4 van het koninklijk besluit van 19 december 2014 tot vastlegging van de organisatie van de brandpreventie in de hulpverleningszones.

B. Sluiting van een inrichting bij ernstige aanwijzingen van handel in verdovende middelen (artikel 9bis van de wet van 24 februari 1921)

Art. 9bis. *Onverminderd de bevoegdheden van de rechterlijke instanties en onverminderd het bepaalde in de artikelen 134ter en quater van de Nieuwe Gemeentewet, kan de burgemeester, na voorafgaand overleg met de gerechtelijke autoriteiten, indien ernstige aanwijzingen voorhanden zijn dat in een private doch voor het publiek toegankelijke plaats, herhaaldelijk illegale activiteiten plaatsvinden die betrekking hebben op de verkoop, de aflevering of het vergemakkelijken van het gebruik van giftstoffen, slaapmiddelen, verdovende middelen, psychotrope stoffen, antiseptica of stoffen die gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, waardoor de openbare veiligheid en rust in het gedrang komt en na de verantwoordelijke te hebben gehoord in zijn middelen van verdediging, besluiten deze plaats te sluiten voor de duur die hij bepaalt.*

De sluitingsmaatregel houdt op uitwerking te hebben indien hij niet tijdens de eerstvolgende vergadering van het college van burgemeester en schepenen wordt bevestigd en ter kennis wordt gebracht van de gemeenteraad op de eerste daarop volgende zitting.

De sluitingsmaatregel die de duur van zes maanden niet mag overschrijden, kan, voor zover zich nieuwe soortgelijke feiten hebben voorgedaan of aan het licht zijn gekomen sinds de initiële beslissing, eenmaal voor eenzelfde periode worden verlengd na gunstig advies van de gemeenteraad.

92. Artikel 9bis van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen¹²⁹ machtigt de burgemeester om een plaats tijdelijk te sluiten¹³⁰ wanneer er ernstige aanwijzingen zijn dat er illegale activiteiten plaatsvinden die de openbare veiligheid en rust in het gedrang brengen en die betrekking hebben op de verkoop, de aflevering of het vergemakkelijken van het gebruik van verdovende middelen.

93. Verschillende voorwaarden moeten vervuld zijn voordat een inrichting kan worden gesloten wegens handel in verdovende middelen.

Ten eerste moeten de ernstige aanwijzingen bestaan in degelijke en betrouwbare informatie betreffende de verkoop, de aflevering of het vergemakkelijken van het gebruik van giftstoffen, slaapmiddelen, verdovende middelen, enz. De bepaling legt niet op dat er bewijzen moeten zijn voor

¹²⁹Wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, B.S. 6 maart 1921.

¹³⁰Brulocalis, *De besluiten van de burgemeester*, fiche nr. 7, 2017, preciseert: "Een plaats die privaat kan zijn maar toegankelijk is voor het publiek en/of de omgeving van die plaats".

het verhandelen van verdovende middelen, maar enkel dat er ernstige aanwijzingen moeten zijn¹³¹. Artikel 9bis vereist niet dat de bedoelde feiten "*herhaaldelijk*" moeten zijn vastgesteld, maar dat er "*aanwijzingen*" zijn (en dus geen bewijzen) dat er "*herhaaldelijk illegale activiteiten plaatsvinden*". Met andere woorden, één vaststelling volstaat om een sluitingsmaatregel te rechtvaardigen indien de vastgestelde feiten de aanwijzing van herhaalde illegale activiteiten zijn¹³².

Ten tweede vereist de wet dat de illegale activiteiten de openbare veiligheid en de openbare rust in het gedrang brengen. Het verhandelen van drugs raakt aan het morele aspect van de openbare orde en valt in principe dus niet onder de bevoegdheid van de algemene bestuurlijke politie van de gemeente (zie punt 2.3.2. hiervoor). Om aan die situatie te verhelpen kende de wetgever de burgemeester in 2006 een bevoegdheid van bijzondere politie toe om de strijd aan te binden met inrichtingen (privéplaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek) waar dergelijke illegale activiteiten plaatsvinden. Volgens de memorie van toelichting werd de toekenning van deze bevoegdheid noodzakelijk bevonden omdat de sluitingstermijn van 3 maanden, zoals vastgelegd in artikel 134^{quater} NGW te kort is om een afschrikkend effect te hebben¹³³.

Het is niet noodzakelijk dat de openbare orde verstoord blijkt te zijn¹³⁴.

94. Voordat hij het sluitingsbesluit neemt, moet de burgemeester de procureur des Konings of zijn substituut op de hoogte te brengen van zijn intentie om het gebouw te sluiten en navragen of hier eventueel bezwaar tegen is, om te vermijden dat de burgemeester met zijn handeling een lopend onderzoek belemmert. De verantwoordelijke van de inrichting moet ook eerst gehoord worden¹³⁵. Zo niet wordt het besluit ongeldig.

95. De sluiting mag slechts tijdelijk zijn, voor een maximumduur van zes maanden. Na gunstig advies van de gemeenteraad kan de maatregel met eenzelfde periode als de eerste sluitingsperiode verlengd worden indien er nieuwe feiten worden vastgesteld. De burgemeester moet de sluitingsperiode van zijn keuze nauwkeurig motiveren. De sluiting mag niet langer duren dan redelijkerwijs noodzakelijk is om het nagestreefte doel te bereiken, namelijk de bestrijding van de verhandeling of het gebruik van drugs. Een motivering die zich beperkt tot het preciseren dat de burgemeester in theorie een sluitingsperiode van zes maanden had kunnen opleggen als hij voor een kortere periode opteert, zal door de Raad van State niet worden aanvaard¹³⁶.

¹³¹RvS, arrest *vzw Riviera Apa Njo Kwetu*, nr. 218.195 van 26 februari 2012.

¹³²RvS, arrest *Sprl Day And Night International*, nr. 228.206 van 19 augustus 2014.

¹³³Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van de gifstoffen, slaapmiddelen, verdovende middelen, ontsmettingsstoffen en antiseptica, *Parl. Doc.*, Kamer, 1995-1996, document 49-536/9.

¹³⁴RvS, arrest *Al Amal Jdid*, nr. 218.594 van 22 maart 2012.

¹³⁵Art. 9bis, 1e lid van de wet van 24 februari 1921.

¹³⁶RvS, arrest *Association Maroco*, nr. 223.294 van 25 april 2013; RvS, arrest *Scr Warakzai*, nr. 222.988 van 26 maart 2013; RvS, arrest *Sprl Af Cars*, nr. 220.445 van 10 augustus 2012; RvS, arrest *SPRL Centre De Loisirs Du Wolberg*, nr. 162.458 van 13 september 2006.

96. Overeenkomstig het evenredigheidsbeginsel moet de uitbater de mogelijkheid hebben gekregen om zelf maatregelen te nemen om een einde te stellen aan de illegale activiteiten¹³⁷. Gewone politiebijstand is niet voldoende. De uitbater moet onder eigen verantwoordelijkheid maatregelen nemen om drugs effectief te bestrijden. Deze voorwaarde vloeit voort uit de rechtspraak van de Raad van State. Indien de burgemeester ondanks deze inspanningen toch beslist om de inrichting te sluiten, dan moet hij tegenover een goedwillende uitbater duidelijk motiveren waarom hij niet kan overgaan tot een minder zware maatregel dan sluiting om hem aan te zetten tot het nemen van bijkomende maatregelen tegen drugs. De sluiting moet werkelijk de laatste uitweg zijn. De bereidheid tot medewerking van de uitbater versterkt formele motiveringsplicht van de burgemeester¹³⁸.

97. Ten slotte moet de maatregel door het college van burgemeester en schepenen worden bevestigd op de eerstvolgende vergadering, zo niet is ze niet langer van kracht¹³⁹.

98. Artikel 9*bis* preciseert dat in geval van drugsfeiten de artikelen 134*ter* en *quater* van de NGW nog kunnen worden ingeroepen als aan hun toepassingsvoorwaarden voldaan is.

99. Aangezien drugshandel een strafbaar feit is, dienen de gemeentelijke overheden en ambtenaren zich in voorkomend geval steeds zorgvuldig te houden aan artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering. Indien ze dus kennis zouden hebben van overtredingen, dan moeten ze dit steeds melden aan het parket.

¹³⁷RvS, arrest *vzw Riviera Apa Njo Kwetu*, nr. 218.195 van 26 februari 2012.

¹³⁸RvS, arrest *BVBA Beverly's*, nr. 187.355 van 24 oktober 2008; RvS, arrest *NV Fievez-Cadet*, nr. 166.335 van 29 december 2006.

¹³⁹Art. 9*bis*, 2e lid van de wet van 24 februari 1921.

C. **Sluiting van kinderopvang die werkt zonder vergunning of de bepalingen van zijn vergunning niet respecteert (ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang)**

Art. 6. *Als de organisator van kinderopvang geen gevolg geeft aan de aanmaning vermeld in artikel 5, stuurt de administratie een sluitingsbevel aan de organisator van kinderopvang met vermelding van de datum waarop de sluiting ingaat. Ingeval van een imminent en ernstig gevaar voor de gezondheid of veiligheid kan de sluiting onmiddellijk worden opgelegd.*

De Administratie licht de burgemeester van de gemeente waar de kinderopvang plaatsvindt zo spoedig mogelijk in. De burgemeester gaat na of het sluitingsbevel wordt nageleefd, en informeert de administratie daarover.

Als na de inwerkingtreding van de sluiting wordt vastgesteld dat de werking van de kinderopvang niet is stopgezet, gaat de burgemeester over tot uitvoering van de sluiting. Die maatregel wordt op kosten en risico van de organisator van kinderopvang uitgevoerd.

100. De ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang¹⁴⁰ voorziet in de mogelijkheid om een kinderopvangplaats te sluiten die niet kan worden beschouwd als een instelling die wegens haar organisatie uitsluitend behoort tot de Vlaamse of Franse Gemeenschap en die werkt zonder vergunning¹⁴¹.

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie is in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad bevoegd inzake persoonsgebonden aangelegenheden die niet zijn toegewezen aan de Vlaamse of de Franse Gemeenschap, wat betekent dat ze bevoegd is om bepalingen uit te vaardigen die rechtstreeks van toepassing zijn op natuurlijke personen als dusdanig, alsmede bepalingen die van toepassing zijn op instellingen die wegens hun organisatie niet kunnen worden beschouwd uitsluitend te behoren tot hetzij de Vlaamse, hetzij de Franse Gemeenschap (de zogenaamde bicommunautaire instellingen)¹⁴². Vóór de invoering van deze ordonnantie bestond enkel voor de eentalige instellingen (Nederlandstalig of Franstalig) een verplichting tot vergunning. Deze ordonnantie is concreet bedoeld voor de tweetalige instellingen (Nederlandstalig en Franstalig) of de instellingen die een andere taal gebruiken dan het Frans of het Nederlands, evenals voor de natuurlijke personen die niet vrijwillig een vergunning hebben aangevraagd bij "Kind en Gezin" of ONE¹⁴³.

¹⁴⁰Ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang, B.S. 13 april 2017.

¹⁴¹Art. 6 van de ordonnantie.

¹⁴²Ontwerp van ordonnantie houdende organisatie van de kinderopvang, Doc., Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, 2016-2017, nr. B-70/1.

¹⁴³Ontwerp van ordonnantie houdende organisatie van de kinderopvang, Doc., Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, 2016-2017, nr. B-70/1.

Deze ordonnantie verplicht elke organisator van kinderopvang¹⁴⁴, d.w.z. elke natuurlijke of rechtspersoon die kinderopvang organiseert in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en die niet kan worden beschouwd als een instelling die vanwege haar organisatie uitsluitend valt onder de Vlaamse Gemeenschap of de Franse Gemeenschap, om houder te zijn van een vergunning van het Verenigd College. Deze vergunning moet worden verkregen voordat de kinderopvang van start gaat en zolang de kinderopvang duurt¹⁴⁵.

De ordonnantie beoogt de beroepsmatige kinderopvang, tegen betaling en op regelmatige wijze, van minstens één kind jonger dan drie jaar buiten het familiaal verband.

101. De organisator van de kinderopvang moet de vergunningsvoorwaarden naleven die minstens betrekking hebben op de infrastructuur, de veiligheid en de gezondheid, de kwalificaties en capaciteiten van het personeel, de omkaderingsnormen, het pedagogisch beleid met het oog op het welzijn en de ontwikkeling van het kind, de samenwerking met de gezinnen en het niet-discrimineren van kinderen en gezinnen¹⁴⁶.

Wanneer de diensten van het Verenigd College vaststellen dat een organisator van kinderopvang de verplichting betreffende het vooraf verkrijgen van een vergunning niet naleeft, manen ze hem aan om zich in regel te stellen. De organisator dient binnen de vijftien werkdagen de nodige stappen te ondernemen om zich in regel te stellen¹⁴⁷. Bij dringende noodzakelijkheid kan de aanmaning achterwege gelaten worden en wordt de kinderopvang onmiddellijk gesloten¹⁴⁸.

Als de organisator van kinderopvang geen gevolg geeft aan de aanmaning, sturen de Diensten van het Verenigd College de organisator van kinderopvang een sluitingsbevel met vermelding van de datum waarop de sluiting ingaat. In geval van een imminent en ernstig gevaar voor de gezondheid of veiligheid kan de sluiting onmiddellijk worden opgelegd¹⁴⁹.

De Diensten van het Verenigd College lichten de burgemeester van de gemeente waar de kinderopvang plaatsvindt zo spoedig mogelijk in. De burgemeester gaat na of het sluitingsbevel wordt nageleefd, en informeert de Diensten van het Verenigd College daarover. Als na de inwerkingtreding van de sluiting wordt vastgesteld dat de werking van de kinderopvang niet is stopgezet, gaat de burgemeester over tot uitvoering van de sluiting. Die maatregel wordt op kosten en risico van de

¹⁴⁴Dit begrip wordt omschreven als elke natuurlijke of rechtspersoon die kinderopvang organiseert in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en die niet kan worden beschouwd als een instelling die vanwege haar organisatie uitsluitend valt onder de Franse Gemeenschap of de Vlaamse Gemeenschap. Een kinderopvang heeft steeds een organisator. Dat is de natuurlijke of rechtspersoon die de kinderopvang organiseert of uitbaat.

¹⁴⁵Art. 3 en 4 van de ordonnantie.

¹⁴⁶Art. 3 en 4 van de ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang.

¹⁴⁷Art. 5 van de ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang.

¹⁴⁸Art. 5 van de ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang.

¹⁴⁹Art. 6 van de ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang.

organisator van kinderopvang uitgevoerd¹⁵⁰. De burgemeester heeft in dit kader enkel een uitvoeringsbevoegdheid.

¹⁵⁰Art. 6 van de ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang.

D. Overzichtstabel van de bijzondere bestuurlijke politimaatregelen in het kader van aanverwante wetgevingen

#	Wettelijke basis	Plaats	Overheid	Type handeling	Uitwerking in de tijd	Voorwaarden	Opmerkingen
A.	wet van 30 juli 1979: Sluiting van een inrichting die niet voldoet aan de brandveiligheids maatregelen	Inrichting <i>1^e hypothese:</i> de nieuwe gebouwen en de gebouwen die toegankelijk zijn voor het publiek <i>2e hypothese:</i> inrichtingen die gewoonlijk toegankelijk zijn voor het publiek	Burgemeester	Besluit tot tijdelijke sluiting van een inrichting	- Tijdelijke sluiting tot aan de inrichting of verbouwing en conformiteit.	/	- zie de bijzonderheden van de 2 hypothesen; - Mogelijkheid voor de burgemeester om de betreffende overtredingen op te sporen en vast te stellen bij wege van PV

#	Wettelijke basis	Plaats	Overheid	Type handeling	Uitwerking in de tijd	Voorwaarden	Opmerkingen
B.	Artikel 9 <i>bis</i> van de wet van 24 februari 1921: Sluiting van een inrichting bij ernstige aanwijzingen van activiteiten met verdovende middelen	Inrichting - die privaat kan zijn maar toegankelijk is voor het publiek en/of de omgeving van die inrichting.	Burgemeester	Besluit tot tijdelijke sluiting van een inrichting	- Maximumduur van zes maanden; - de gekozen duur moet worden gemotiveerd; - verlenging mogelijk op gunstig advies van de gemeenteraad; - Bevestiging door het college van burgemeester en schepenen op de eerstvolgende vergadering.	2 Voorwaarden: - Ernstige aanwijzingen van illegale activiteiten; - De illegale activiteiten brengen de openbare veiligheid en rust in het gedrang.	- Kennisgeving aan de procureur des Konings.

#	Wettelijke basis	Plaats	Overheid	Type handeling	Uitwerking in de tijd	Voorwaarden	Opmerkingen
C.	Ordonnantie van 23 maart 2017 van de GGC houdende organisatie van de kinderopvang: Sluiting van kinderopvang	Kinderopvang die werkt zonder vergunning of die de vergunningsvoorwaarden niet naleeft	Verenigd College van de GGC	Besluit tot voorlopige sluiting van een kinderopvang die werkt zonder vergunning of die de vergunningsvoorwaarden niet naleeft.	/	/	- Vaststelling van de niet-naleving van de vergunningsvoorwaarden van een kinderopvang door het Verenigd College; - Aanmaning van de organisator door het Verenigd College; - Controle van de naleving van het besluit en van het zich in regel stellen door de burgemeester.

2.3.5 Bijzondere bestuurlijke politiebevoegdheden in het kader van het BWRO, de Huisvestingscode en het Wetboek van Inspectie

102. Maatregelen van bijzondere bestuurlijke politie zijn ook ingevoegd in het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening, in de Huisvestingscode en in het Milieuwetboek. In de meeste van de hierna onderzochte hypothesen heeft de gemeente de taak om de gewestelijke bestuurshandeling te versterken.

A. De maatregelen inzake stedenbouw

a Staking van werken, verbod op het gebruik van het gebouw of invoeren van handelingen wanneer wordt vastgesteld dat zij een stedenbouwkundig misdrijf vormen (art. 300 van het BWRO e.v.).

Art. 302. De in artikel 301, eerste lid, bedoelde ambtenaren en beambten kunnen mondeling ter plaatse de onmiddellijke staking van de werken of van het invoeren van handelingen gelasten wanneer zij vaststellen dat deze een misdrijf vormen in toepassing van artikel 300.

Het bevel tot staking van de handelingen of van de werken moet op straffe van verval bekrachtigd worden door de burgemeester of de gemachtigde ambtenaar.

Het in artikel 301, eerste lid, bedoelde proces-verbaal van vaststelling en de bekrachtigingsbeslissing worden binnen tien dagen bij een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs of bij gerechtsdeurwaardersexploot ter kennis gebracht van de opdrachtgever en van de persoon of de aannemer die het werk of de handelingen uitvoert..

Tegelijkertijd wordt een afschrift van deze documenten naar de gemachtigde ambtenaar gezonden, alsook naar de sanctionerende ambtenaar en de gemeente op het grondgebied waarvan het goed is gelegen indien de documenten niet van haar diensten of instellingen afkomstig zijn.

De betrokkene kan in kortgeding de opheffing van de maatregel vorderen tegen het Gewest of de gemeente, naargelang de bekrachtigingsbeslissing uitgaat van de gemachtigde ambtenaar of van de burgemeester. De vordering wordt gebracht voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in het ambtsgebied waarvan het werk en de handeling werden uitgevoerd. Boek II, Titel VI, van het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing op de inleiding en de behandeling van de vordering.

103. De artikelen 300 tot 303 van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (hierna het "BWRO" genoemd) verlenen de mogelijkheid om de onmiddellijke onderbreking te bevelen van

onregelmatige handelingen en werken. Het bevel tot staking kan ook worden uitgevaardigd ter bestraffing van het feit dat een pand wordt gebruikt in het kader van een misdrijf¹⁵¹.

De controleurs van de stedenbouw kunnen een besluit tot staking geven wanneer het gebruik van een pand indruist tegen de toepasbare stedenbouwkundige regels en meer in het bijzonder de regels die betrekking hebben op de stedenbouwkundige bestemming.

Voorbeelden van dergelijke stedenbouwkundige misdrijven, in het bijzonder van de overtreding tegen de stedenbouwkundige bestemming, zijn:

- het gebruik van industriegebouwen als woning;
- de verbouwing van een handelszaak tot een gebedsplaats;
- enz.

De bestemming van een gebouw wordt bepaald door de planologische voorschriften en door de stedenbouwkundige en verkavelingsvergunningen die het type toegelaten activiteiten bepalen naargelang de ligging van het gebouw.

104. Het bevel tot staking kan worden gegeven door controleurs van de stedenbouw. Dit zijn technische ambtenaren en beambten van het gemeentebestuur, aangewezen door de Regering op voordracht van het college van burgemeester en schepenen, die belast zijn met het vaststellen van stedenbouwkundige misdrijven¹⁵². De controleurs zijn gemachtigd om alle maatregelen te nemen, verzegeling inbegrepen, teneinde de toepassing van het stakingsbevel te verzekeren¹⁵³.

Het bevel moet mondeling en ter plaatse worden gegeven. Het betreft zowel de uitvoering van werken als het stellen van handelingen (bv. wijziging van de bestemming van een deel of het geheel van een gebouw)¹⁵⁴.

105. Volgens de heersende rechtspraak in Brussel kan het bevel ook betrekking hebben op voltooide werken. Artikel 300 van het BWRO bestempelt de instandhouding van werken die zonder vergunning werden uitgevoerd immers als een misdrijf¹⁵⁵.

106. De burgemeester moet het bevel tot staking bekrachtigen in een besluit¹⁵⁶.

¹⁵¹J. VAN YPERSELE en B. LOUVEAUX, *Le droit de l'urbanisme en Belgique et dans ses trois régions*, Brussel, Larcier, 2e uitgave, 2006, p. 931; Burg. Brussel, ref. 31 oktober 2001, *J.L.M.B.*, 2002, T.G.R., 2002, p. 257.

¹⁵²Art. 301 van het BWRO.

¹⁵³Art. 303 van het BWRO.

¹⁵⁴Art. 302 van het BWRO, 1e lid.

¹⁵⁵Burg. Brussel, pres., 31 oktober 2001, *J.L.M.B.*, 2002, p. 1720 en noot J.F. Neuray; Civ. Brussel, ref., 19 februari 1998, *J.L.M.B.*, 1999, p. 1301.

¹⁵⁶Art. 302., 2e lid van het BWRO.

107. Het proces-verbaal van vaststelling en de bekrachtigingsbeslissing worden binnen 10 dagen bij een per post aangetekende brief met ontvangstbewijs of bij gerechtsdeurwaardersexploot ter kennis gebracht van de opdrachtgever en van de persoon of de aannemer die de werken of handelingen uitvoert¹⁵⁷. Tegelijk wordt een afschrift van deze documenten overgemaakt aan de afgevaardigde ambtenaar en aan de sanctionerende ambtenaar¹⁵⁸.

108. De betrokkene kan de maatregel betwisten voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg die zetelt zoals in kort geding. De rechter doet in dit kader een definitieve uitspraak volgens een versnelde procedure¹⁵⁹. Hij controleert de interne wettigheid (motivering, nood aan een stedenbouwkundige vergunning of naleving van de voorschriften ervan, ...) en de externe wettigheid (vorm, bevoegdheid, ...) van de handeling.

Op de vraag of de rechter de belangen mag afwegen tussen de ernst van het misdrijf en het nadeel geleden door de bestemming van de maatregel geeft de rechtspraak geen duidelijk antwoord¹⁶⁰.

¹⁵⁷Art. 302., 3e lid van het BWRO.

¹⁵⁸Art. 302., 4e lid van het BWRO.

¹⁵⁹Art. 302., 5e lid van het BWRO.

¹⁶⁰Burg. Brussel, 31 oktober 2001, *J.L.M.B.*, 2002, p.360 en noot J.F. Neuray.

b **Vergunning van de gemeente voor de opening van een nachtwinkel of een privaat bureau voor telecommunicatie (Artikelen 98, §1, 5° van het BWRO en 18 van de wet van 10 november 2006)**

Art. 18. § 1. Een gemeentelijk reglement kan ieder ontwerp van nachtwinkel of privaat bureau voor telecommunicatie onderwerpen aan een voorafgaande vergunning verleend door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar de geplande nachtwinkel of privaat bureau voor telecommunicatie zal worden uitgebaat.

Deze vergunning kan worden geweigerd op basis van objectieve criteria zoals de ruimtelijke ligging van de vestigingseenheid en de handhaving van de openbare orde, veiligheid en rust, die in een gemeentelijk reglement dienen te worden verduidelijkt.

§ 2. Dit reglement kan ook, op grond van de ruimtelijke ligging en van de handhaving van de openbare orde, veiligheid en rust, de vestiging en de uitbating van nachtwinkels en private bureaus voor telecommunicatie tot een gedeelte van het grondgebied van de gemeente beperken, zonder dat dit kan leiden tot een algemeen verbod of een kwantitatieve beperking op dit soort vestigingen op het grondgebied van de gemeente.

§ 3. De burgemeester kan de sluiting bevelen van de nachtwinkels en private bureaus voor telecommunicatie die worden uitgebaat in overtreding op het gemeentelijk reglement of de beslissing van het college van burgemeester en schepenen genomen in uitvoering §§ 1 en 2.

109. De artikelen 98, §1, 5° van het BWRO en 18 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening¹⁶¹ geven de gemeenten de mogelijkheid om een gemeentelijk reglement uit te vaardigen dat de opening van een nachtwinkel¹⁶² of van een privaat bureau voor telecommunicatie¹⁶³ onderwerpt aan een vergunning verleend door het college van burgemeester en schepenen of om de vestiging van deze handelszaken geografisch te beperken.

De vergunning kan enkel worden geweigerd op basis van criteria die worden verduidelijkt in het gemeentelijk reglement. De wet preciseert dat deze criteria moeten worden gerechtvaardigd door een dwingende reden van algemeen belang, d.w.z. de ruimtelijke ligging van de vestigingseenheid, de handhaving van de openbare orde, de openbare veiligheid en de openbare rust. Ze moeten bovendien niet-discriminerend zijn, duidelijk, ondubbelzinnig, op voorhand bekendgemaakt, transparant en toegankelijk zijn¹⁶⁴.

¹⁶¹Wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en diensten, B.S. 19/12/2006.

¹⁶²Art. 2, 9° van de wet: "Iedere vestigingseenheid waarvan de netto verkoopoppervlakte niet groter dan 150 m² is, die geen andere activiteiten uitoefent dan de verkoop van algemene voedingswaren en huishoudelijke artikelen en die op duidelijke en permanente manier de vermelding 'Nachtwinkel' draagt.

¹⁶³Art. 2, 8° van de wet: "Iedere voor het publiek toegankelijke vestigingseenheid voor het verlenen van telecommunicatiediensten".

¹⁶⁴Art. 18, §2 van de wet van 10 november 2006.

110. Het gemeentelijk reglement kan op basis van deze criteria ruimtelijke ligging en handhaving van de openbare orde, veiligheid en rust de vestiging en uitbating van deze handelszaken beperken tot een deel van het grondgebied van de gemeente. De geografische beperking mag echter niet leiden tot een algemeen verbod of een kwantitatieve beperking van dit type handelszaken¹⁶⁵.

111. De burgemeester kan de sluiting bevelen van handelszaken waarvan de uitbating indruist tegen dit reglement of tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen¹⁶⁶.

¹⁶⁵ Art. 18, §2, van de wet van 10 november 2006.

¹⁶⁶ Art. 18, §3 van de wet van 10 november 2006.

B. Maatregelen inzake huisvesting (Artikelen 7, 8 en 12 van de Brusselse Huisvestingscode)

Art. 8. *Het verbod om de woning nog verder te huur aan te bieden, te verhuren of te laten bewonen, dat wordt opgelegd in de gevallen bedoeld in artikel 7, § 1, vijfde lid, § 3, zevende lid en § 5 wordt ter kennis gebracht van de klager, de verhuurder, de eventuele huurder, alsook het O.C.M.W. en de burgemeester van de gemeente waar het goed is gelegen.*

De burgemeester ziet toe op de naleving van het verbod. Hij ziet eveneens toe op het voorkomen van elke nieuwe bewoning van het bedoelde goed, met name door verzegeling.

Een woning die het voorwerp uitmaakt van het verbod bedoeld in het eerste lid en waarvan de redenen verband houden met de staat van de woning of de staat van de gemeenschappelijke gedeelten van het gebouw waarin de woning zich bevindt, kan pas opnieuw te huur gesteld of verhuurd worden nadat de verhuurder een conformiteitscontroleattest heeft verkregen. In dat geval, brengt de Gewestelijke Inspectiedienst de burgemeester hiervan op de hoogte, waarna deze laatste, in voorkomend geval, wordt uitgenodigd om over te gaan tot ontzegeling.

In de openbaarmaking betreffende de verkoop of de verhuur voor meer dan negen jaar van een gebouw of betreffende de vestiging van een huurpacht of opstal, moet de notaris of om het even welke andere persoon, die voor eigen rekening of als tussenpersoon een gebouw te koop stelt, te huur, in huurpacht of in opstal aanbiedt, ondubbelzinnig melding maken van het mogelijke verhuurverbod.

112. In toepassing van de Brusselse Huisvestingscode¹⁶⁷ en meer in het bijzonder de artikelen 7, 8 en 12 moeten alle woningen beantwoorden aan minimale bewoonbaarheidsnormen. Dit wetboek verleent het college van burgemeester en schepenen van een gemeente de mogelijkheid om de Directie Gewestelijke Huisvestingsinspectie (hierna DGHI genoemd) te vragen om na te gaan of een woning voldoet aan de elementaire verplichtingen inzake veiligheid-, gezondheid en uitrusting.

Naar aanleiding van deze inspectie kan de DGHI het verbod uitvaardigen om het ongezonde pand te bewonen¹⁶⁸. De burgemeester dient in dat geval toe te zien op de naleving van dit verbod¹⁶⁹.

Als gevolg van het verbod, uitgevaardigd door de DGHI, om de woning te verhuren of te laten bewonen en als er geen wijzigingen werden doorgevoerd, kan de burgemeester de woning verzegelen als aan bepaalde voorwaarden is voldaan¹⁷⁰.

¹⁶⁷ Ordonnantie van 17 juli 2003 houdende de Brusselse Huisvestingscode.

¹⁶⁸ Art. 8 1e lid van de Brusselse Huisvestingscode.

¹⁶⁹ Art. 8 2e lid van de Brusselse Huisvestingscode.

¹⁷⁰ Art. 8 2e lid van de Brusselse Huisvestingscode.

113. **Ten eerste** kan de DGHI de misdrijven identificeren tijdens de controle van de conformiteit van de woningen met de door de Regering vastgelegde elementaire verplichtingen inzake veiligheid, gezondheid en uitrusting¹⁷¹. De DGHI zal de verhuurder in gebreke stellen om de nodige aanpassingswerken te verrichten¹⁷². Ze vaardigt het verbod uit om de woning te verhuren of te doen bewonen wanneer de veiligheid of gezondheid van de bewoners in het gedrang komen of wanneer de verhuurder de bevolen werkzaamheden niet uitvoert binnen de gestelde termijn. Ze kan ook administratieve boetes opleggen¹⁷³.

Het college van burgemeester en schepenen en de "verenigingen die opkomen voor het recht op huisvesting en die rechtspersoonlijkheid hebben, op voorwaarde dat ze erkend zijn door de Regering" kunnen ook een "*klacht*" indienen. De DGHI zal de woning dan inspecteren om na te gaan of ze voldoet aan de elementaire verplichtingen inzake veiligheid, gezondheid en uitrusting¹⁷⁴.

114. **Ten tweede** kan de gemeente een herhuisvestingsvoorstel doen¹⁷⁵. Dit voorstel moet worden overgemaakt aan de huurder van wie de woning niet meer mag worden verhuurd. Het moet uiterlijk op ogenblik van de uithuiszetting worden overgemaakt naargelang de beschikbaarheden. De burgemeester controleert eerst of er op het grondgebied van zijn gemeente een woning beschikbaar is onder de huurwoningen van de verschillende openbare vastgoedoperatoren. Als er geen woning beschikbaar is, gaat de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij over tot dezelfde oefening maar dan op schaal van het gewest. Bij een onmiddellijk verbod (als de overtredingen de veiligheid of gezondheid van de bewoners in gevaar brengen) moet het herhuisvestingsvoorstel worden gedaan in de maand van de uithuiszetting¹⁷⁶.

115. **Ten derde** kan elke nieuwe bewoning worden verhinderd door de woning te verzegelen¹⁷⁷. Omdat deze bevoegdheid aan de burgemeester wordt toegekend door een wettelijke bepaling¹⁷⁸ wordt deze verzegeling gedekt door artikel 283 van het Strafwetboek. Het verbreken van deze zegels kan aanleiding geven tot een strafrechtelijke vervolging. Een woning die het voorwerp uitmaakt van het verbod mag pas opnieuw te huur gesteld of verhuurd worden nadat de verhuurder een conformiteitscontroleattest heeft verkregen. In dat geval brengt de Gewestelijke Inspectiedienst de burgemeester op de hoogte waarna die in voorkomend geval wordt uitgenodigd om over te gaan tot ontzegeling¹⁷⁹.

116. De beoordelingsbevoegdheid van de burgemeester is beperkt in die zin dat hij optreedt "als gedeconcentreerde ambtenaar van de hogere overheid - de DGHI - en niet als hoofd van de gemeente,

¹⁷¹Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot bepaling van de elementaire verplichtingen inzake veiligheid, gezondheid en uitrusting van de woningen.

¹⁷²Art. 7, §3 van de Brusselse Huisvestingscode.

¹⁷³Art. 7, §3 van de Brusselse Huisvestingscode.

¹⁷⁴Art. 20, §2 van de Brusselse Huisvestingscode.

¹⁷⁵Art. 12 van de Brusselse Huisvestingscode.

¹⁷⁶Art. 12 van de Brusselse Huisvestingscode.

¹⁷⁷Art. 8 van de Brusselse Huisvestingscode.

¹⁷⁸Art. 8 van de Brusselse Huisvestingscode.

¹⁷⁹Art. 8 3e lid van de Brusselse Huisvestingscode.

de gedecentraliseerde overheid bevoegd voor politieaangelegenheden"¹⁸⁰. Hij voert enkel de beslissing uit die werd genomen door de DGHI.

De beoordelingsbevoegdheid van de burgemeester betreft dus enkel de uitvoeringsmodaliteiten van de gewestelijke beslissing zoals de modaliteiten en termijnen voor de uithuiszetting, de modaliteiten voor het uithangen van het verbod of de eventuele verzegeling.

117. De bevoegdheden van de DGHI en van de burgemeester in toepassing van de Huisvestingscode worden uitgeoefend onverminderd de bevoegdheid van de burgemeester inzake algemene bestuurlijke politie.

¹⁸⁰F. LAMBOTTE, "Les communes et le Code bruxellois du logement", in *Woonnormen: Vlaanderen, Brussel – Normes d'habitation : Wallonie, Bruxelles*, Brussel, La Charte, 2008, p. 68.

C. Milieumaatregelen (Artikelen 5 en 21 tot 23 van het Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven en milieuaansprakelijkheid)

Art. 21. § 1. De met het toezicht belaste personeelsleden kunnen te allen tijde maatregelen treffen of opleggen, zelfs mondeling, ten aanzien van eender welke persoon, die nodig zijn om elke vorm van gevaar of hinder voor het leefmilieu of voor de volksgezondheid te voorkomen, te verminderen of te verhelpen en hen verplichten informatie te verstrekken.

Indien de maatregelen mondeling zijn opgelegd, worden ze binnen 10 werkdagen bij een ter post aangetekende brief aan de bestemming van de maatregel bevestigd door:

- 1° de burgemeester wanneer personeelsleden van de gemeente het bevel hebben opgelegd; of
- 2° de leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie, wanneer hun respectieve personeelsleden het bevel hebben gegeven.

Indien de maatregelen schriftelijk zijn opgelegd, worden ze goedgekeurd door een medeondertekening:

- 1° van de burgemeester, wanneer een personeelslid van de gemeente het bevel heeft opgelegd; of
- 2° van de leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie, wanneer één van hun respectieve personeelsleden het bevel heeft opgelegd.

Ze worden aan de bestemming van de maatregel bezorgd bij een ter post aangetekende brief.

Indien aan die maatregelen geen gevolg wordt gegeven, kunnen de met het toezicht belaste personeelsleden de voorgeschreven maatregel ambtshalve ten laste van de in gebreke blijvende persoon uitvoeren of laten uitvoeren.

Een preventieve maatregel opgelegd door een met het toezicht belast personeelslid aan een exploitant, en medeondertekend, indien zij schriftelijk werd genomen of bekrachtigd, indien zij werd genomen na een mondelinge beslissing, door de leidend ambtenaar van het Instituut, vormt van rechtswege een bevolen preventieve maatregel van de bevoegde instantie inzake milieuaansprakelijkheid in de zin van artikel 24, indien de gevaren of hinder die haar rechtvaardigen een onmiddellijke dreiging op milieuschade, die binnen het toepassingsgebied van artikel 57 valt, kunnen uitmaken of daaraan aan de oorsprong kunnen liggen.

§ 2. De met het toezicht belaste personeelsleden kunnen te allen tijde, zelfs mondeling, een waarschuwing richten tot de vermoedelijke dader van het misdrijf, of tot de eigenaar van het goed waar het feit dat het constitutief bestanddeel van het misdrijf vormt gepleegd werd of waar het zijn oorsprong vond en een termijn vastleggen waarbinnen hij zich in regel dient te stellen.

Wanneer een mondelinge waarschuwing gegeven wordt, dan dient die binnen tien werkdagen bij een ter post aangetekende brief te worden bevestigd door:

- 1° de burgemeester wanneer de waarschuwing door personeelsleden van de gemeente werd gegeven;

of

2° de leidend ambtenaar van het Instituut of van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie wanneer de waarschuwing door respectievelijk één van hun personeelsleden werd gegeven.

Deze waarschuwing kan in voorkomend geval in dezelfde aangetekende brief gepaard gaan met een krachtens § 1 genomen of opgelegde preventieve maatregel.

§ 3. Nadat de waarschuwing geen gedeeltelijke of volledige uitvoering krijgt door zijn bestemming of indien de situatie het vereist, kunnen de met het toezicht belaste personeelsleden een ingebrekestelling per aangetekend schrijven richten aan eerstgenoemde.

De ingebrekestelling kan in dezelfde aangetekende brief gepaard gaan met een preventieve maatregel opgelegd overeenkomstig § 1.

§ 4. In geval van een feit dat het constitutioneel bestanddeel van een misdrijf vormt en indien de dreiging van die aard is dat enige vertraging in het nemen van maatregelen tot onherstelbare schade riskeert te leiden of in geval van herhaalde vaststellingen verricht conform artikel 23, kunnen de met het toezicht belaste personeelsleden bovendien mondeling bevelen tot:

1° de gedeeltelijke of volledige stopzetting van de activiteit;

2° de sluiting van één of meer inrichtingen.

Die maatregelen vervallen indien ze binnen tien werkdagen nadat ze opgelegd werden, niet bij een ter post aangetekende brief bevestigd zijn door:

1° de burgemeester wanneer personeelsleden van de gemeente de maatregelen hebben opgelegd; of

2° de leidend ambtenaar van het Instituut, van het GAN of van het bevoegde bestuur van het Ministerie,

wanneer één van hun personeelsleden de maatregelen heeft opgelegd.

118. Het Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven en milieuaansprakelijkheid (hierna het "Wetboek van Inspectie" genoemd) voert een gemengd stelsel in van administratieve en strafrechtelijke sancties. Leefmilieu Brussel is gemachtigd om administratieve boetes op te leggen wanneer de procureur des Konings beslist om de overtreder niet te vervolgen¹⁸¹.

Het Wetboek van Inspectie bevat bepalingen over het toezicht en de nodige dwangmaatregelen om naleving van de milieuwetgeving die is vastgelegd door het Wetboek te garanderen.

119. Het college van burgemeester en schepenen duidt de gemeentelijke personeelsleden aan die zijn belast met het toezicht. Deze personeelsleden controleren de naleving van de milieuwetgeving en stellen de overtredingen vast. Zij mogen evenwel niet de bevoegdheden uitoefenen die door de ordonnantie worden voorbehouden voor de officiers van gerechtelijke politie. Het college van

¹⁸¹Art. 5, §4 en 21-23 van het Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven en milieuaansprakelijkheid.

burgemeester en schepenen wijst de personeelsleden aan waaraan het, onder zijn controle, de verwerking van de opgeslagen persoonsgegevens toevertrouwt¹⁸².

120. De met het toezicht belaste personeelsleden kunnen te allen tijde maatregelen treffen of opleggen, zelfs mondeling, ten aanzien van eender welke persoon, die nodig zijn om elke vorm van gevaar of hinder voor het leefmilieu of voor de volksgezondheid te voorkomen, te verminderen of te verhelpen en hen verplichten informatie te verstrekken. Indien de maatregelen mondeling zijn opgelegd door de gemeentelijke ambtenaren, dan moeten ze door de burgemeester per aangetekende brief binnen 10 werkdagen worden bevestigd. Indien de maatregelen schriftelijk zijn opgelegd, worden ze goedgekeurd door een medeondertekening door de burgemeester¹⁸³.

Indien aan die maatregelen geen gevolg wordt gegeven, kunnen de met het toezicht belaste personeelsleden de voorgeschreven maatregel ambtshalve ten laste van de in gebreken blijvende persoon uitvoeren of laten uitvoeren¹⁸⁴.

121. In geval van een feit dat het constitutief bestanddeel van een misdrijf vormt en indien de dreiging van die aard is dat enige vertraging in het nemen van maatregelen tot onherstelbare schade riskeert te leiden of in geval van herhaalde vaststellingen, kunnen de met het toezicht belaste personeelsleden bovendien mondeling bevelen tot:

- de gedeeltelijke of volledige stopzetting van de activiteit;
- de sluiting van een of meerdere inrichtingen in de zin van de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen. Die maatregelen vervallen indien ze binnen 10 werkdagen nadat ze opgelegd werden niet bij een ter post aangetekende brief bevestigd zijn door de burgemeester wanneer personeelsleden van de gemeente de maatregelen hebben opgelegd¹⁸⁵.

Iedere belanghebbende kan bij het Milieucollege beroep instellen tegen het bevel om een activiteit gedeeltelijk of volledig stop te zetten of om een of meer inrichtingen te sluiten¹⁸⁶.

¹⁸²Art. 5, §4 van het Wetboek van Inspectie.

¹⁸³Art. 21, §1 van het Wetboek van Inspectie.

¹⁸⁴Art. 21 §1 van het Wetboek van Inspectie.

¹⁸⁵Art. 21, §4 van het Wetboek van Inspectie.

¹⁸⁶Art. 22 van het Wetboek van Inspectie.

D. Overzichtstabel van de bijzondere bestuurlijke politiebevoegdheden in het kader van het BWRO, de Huisvestingscode en het Wetboek van Inspectie

#	Wettelijke basis	Plaats	Overheid	Type handeling	Uitwerking in de tijd	Voorwaarden	Opmerkingen
A.	De maatregelen inzake stedenbouw a. Artikel 300 e.v. van het BWRO: Staking van werken, verbod op het gebruik van het gebouw of invoeren van handelingen wanneer wordt vastgesteld dat zij een stedenbouwkundig misdrijf vormen	Gebouw dat het voorwerp uitmaakt van een stedenbouwkundig misdrijf.	Controleurs van de stedenbouw aangewezen door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, op voordracht van het college van burgemeester en schepenen Burgemeester	Stakingsbevel mondeling en ter plaatse gegeven Besluit tot bevestiging van het stakingsbevel.	/	/	- Het bevel moet mondeling en ter plaatse worden gegeven. Het betreft zowel de uitvoering van werkzaamheden als het stellen van handelingen.

#	Wettelijke basis	Plaats	Overheid	Type handeling	Uitwerking in de tijd	Voorwaarden	Opmerkingen
	b. Artikelen 98, §1, 5° van het BWRO en 18 van de wet van 10 november 2006: Vergunning van de gemeente voor de opening van een nachtwinkel of een privaat bureau voor telecommunicatie ("PBT").	Nachtwinkel of PBT.	Gemeente	Gemeentelijk reglement dat de opening van een nachtwinkel of een PBT onderwerpt aan →	/	/	- Het gemeentelijk reglement kan de vestiging van deze handelszaken ook geografisch beperken; - Duidelijke criteria in het gemeentelijk reglement.
			College van burgemeester en schepenen	vergunning van het college van burgemeester en schepenen op grond van het reglement	/	/	
			Burgemeester	Besluit tot sluiting van de handelszaken die het voorwerp uitmaken van een overtreding.	/	/	

#	Wettelijke basis	Plaats	Overheid	Type handeling	Uitwerking in de tijd	Voorwaarden	Opmerkingen
B.	Artikelen 7, 8 en 12 van de Brusselse Huisvestingscode : De maatregelen inzake stedenbouw	Huisvesting	College van burgemeester en schepenen	vraag aan het DGHI om de conformiteit van een woning met de elementaire verplichtingen inzake veiligheid, gezondheid en uitrusting te controleren.	/	/	Het college van burgemeester en schepenen kan ook een "klacht" indienen waarna de DGHI een onderzoek uitvoert in een woning.
			DGHI	Eventueel verbod tot bewoning van het ongezonde pand	/	wanneer de veiligheid of gezondheid van de bewoners in het gedrang komen of wanneer de verhuurder de bevolen werkzaamheden niet uitvoert binnen de gestelde termijn.	- In geval van overtreding ingebrekestelling door de DGHI; - Mogelijkheid om een administratieve boete op te leggen; - Voorstel herhuisvesting
			Burgemeester	Naleving van het verbod	/	/	- Mogelijkheid om de inrichting te doen verzegelen.

#	Wettelijke basis	Plaats	Overheid	Type handeling	Uitwerking in de tijd	Voorwaarden	Opmerkingen
C.	Artikelen 5 en 21 tot 23 van het Wetboek van Inspectie: Milieumaatregelen	/	Het college van burgemeester en schepenen duidt de gemeentelijke personeelsleden aan die zijn belast met het toezicht.	De met het toezicht belaste personeelsleden kunnen, mondeling of schriftelijk, alle maatregelen opleggen om gevaar of hinder voor het milieu en de volksgezondheid te voorkomen, te verminderen of te verhelpen.	/	In geval van een feit dat het constitutief bestanddeel van een misdrijf vormt en indien de dreiging van die aard is dat enige vertraging in het nemen van maatregelen tot onherstelbare schade riskeert te leiden of in geval van herhaalde vaststellingen	De met het toezicht belaste personeelsleden kunnen mondeling bevelen tot: * de gedeeltelijke of volledige stopzetting van de activiteit; * de sluiting van een of meerdere inrichtingen in de zin van de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen. Deze maatregelen moeten binnen 10 werkdagen per ter post aangetekende brief worden bevestigd door de burgemeester.

			Burgemeester	* de mondeling opgelegde maatregelen moeten door de burgemeester per ter post aangetekende brief worden bevestigd binnen 10 werkdagen. * de schriftelijke maatregelen worden goedgekeurd door medeondertekening door de burgemeester.			Iedere belanghebbende kan bij het Milieucollege beroep instellen tegen het bevel om een activiteit gedeeltelijk of volledig stop te zetten of om een of meer inrichtingen te sluiten.
--	--	--	--------------	---	--	--	---

2.3.6 Wat in geval van concurrentie tussen de bestuurlijke politiebevoegdheden?

122. De theorie van de concurrentie tussen de bestuurlijke bevoegdheden coördineert de gelijktijdige uitoefening van meerdere bevoegdheden van bestuurlijke politie. We onderscheiden drie hypothesen van concurrentie: de concurrentie tussen twee algemene politiebevoegdheden (A), de concurrentie tussen een algemene en een bijzondere politiebevoegdheid (B) en de concurrentie tussen twee bijzondere politiebevoegdheden (C).

A. Algemene politie – algemene politie

123. In deze hypothese zou bijvoorbeeld de tussenkomst van de Koning of van de minister van Binnenlandse Zaken de tussenkomst van de gemeentelijke politieautoriteiten voor het handhaven van de openbare orde overlappen. Dit "*conflict*" kan in principe worden opgelost door de toepassing van de theorie van de hiërarchie van de normen¹⁸⁷, d.w.z. door de norm uitgevaardigd door de "*lagere*" overheid terzijde te schuiven ten gunste van de norm uitgevaardigd door de "*hogere*" overheid. In ons voorbeeld zou dus eerder de politie van de Koning, van de minister van Buitenlandse Zaken of van de gouverneur worden toegepast dan de maatregel uitgevaardigd door de gemeentelijke overheid.

124. Het principe volgens welk de algemene politie uitgeoefend door een hogere overheid primeert op de verordenende en individuele handelingen moet echter op twee manieren worden genuanceerd.

- Enerzijds kan deze oplossing enkel worden weerhouden voor zover de hogere overheid heeft voldaan aan de voorwaarden die wettelijk zijn opgelegd aan de uitoefening van haar politiebevoegdheid. De autonome politiebevoegdheid van de Koning bijvoorbeeld kan enkel worden toegepast in subsidiaire orde, d.w.z. als de gemeenten hun wettelijke opdracht niet kunnen of niet willen vervullen. In de praktijk heeft dit subsidiaire karakter vaak tot gevolg dat bij een dergelijke overlapping de gemeentelijke overheid de bovenhand haalt, ook al situeert die zich onderaan de piramide van de normen¹⁸⁸.
- Anderzijds dient benadrukt dat bijzondere maatregelen genomen door de lagere overheden ook de algemene maatregelen van de hogere overheid kunnen aanvullen, voor zover ze niet zover gaan dat deze laatste worden gewijzigd¹⁸⁹.

¹⁸⁷P. GOFFAUX "Bourgmestre" in *Dictionnaire de droit administratif*, Brussel, Bruylant, 2016, p. 164.

¹⁸⁸P. GOFFAUX, *Ibidem*, p. 164.

¹⁸⁹A.-L. DURVIAUX « § 1. - La police administrative » in *Droit administratif - Tome 1 – L'action publique*, Brussel, Larcier, 2011, p. 143.

B. Algemene politie – bijzondere politie

125. Naargelang de uitdrukkelijke of stilzwijgende wil van de wetgever die de bijzondere politie heeft ingevoerd, moet een onderscheid worden gemaakt tussen twee subhypothesen.

- Ofwel organiseert de wet tot invoering van de bijzondere politie de concurrentie en voorziet ze in een handelingsmonopolie ten gunste van de bijzondere politie. Ze kan immers de tussenkomst van de algemene politieautoriteit:
 - o uitdrukkelijk uitsluiten wanneer die uitsluiting is ingeschreven in de wet;
 - o stilzwijgend uitsluiten als de bijzondere politie werd georganiseerd door een aantal regels die zo volledig en gedetailleerd zijn dat er geen ruimte meer overblijft voor een eventuele tussenkomst van de algemene politie¹⁹⁰.
- Ofwel organiseert de wetgever het naast elkaar bestaan van de twee soorten politie door de algemene bestuurlijke politie slechts een aanvullende bevoegdheid te verlenen. De wetgever zou ook kunnen voorzien in het naast elkaar bestaan van de twee soorten politie.

C. Bijzondere politie – bijzondere politie

126. De concurrentie wordt hoofdzakelijk opgelost door de regels betreffende het cumul en de onafhankelijkheid van de politiebevoegdheden.

Het principe van het cumul van de bijzondere bestuurlijke politiebevoegdheden impliceert dat ze cumulatief worden toegepast, in die zin dat de beoogde activiteit of handeling moet voldoen aan de eisen opgelegd door de beide polities¹⁹¹.

Volgens het principe van onafhankelijkheid van de bijzondere bestuurlijke polities mag de wettelijkheid van een handeling of activiteit enkel worden beoordeeld ten opzichte van de betrokken bijzondere politie en dus niet ten opzichte van overwegingen betreffende een andere bijzondere politie die eveneens van toepassing zou kunnen zijn.

127. De concurrentie tussen de politiebevoegdheden kan ook worden opgelost volgens de regels van de bevoegdheidsverdeling tussen de beleidsniveaus. Met betrekking tot brandpreventie bijvoorbeeld sprak het Grondwettelijk Hof¹⁹² voor recht dat de nationale overheid bevoegd is om de basisnormen uit te vaardigen. De andere beleidsniveaus zijn slechts bevoegd voor het uitvaardigen van

¹⁹⁰P. GOFFAUX "Bourgmestre" in *Dictionnaire de droit administratif*, Brussel, Bruylant, 2016, p. 165.

¹⁹¹A.-L. DURVIAUX « § 1. - La police administrative » in *Droit administratif - Tome 1 – L'action publique*, Brussel, Éditions Larcier, 2011, p. 143.

¹⁹²G.H. nr.49/88 van 10 maart 1988.

preventieregels die specifiek zijn voor hun eigen bevoegdheden, voor zover deze regels de nationale normen enkel aanpassen en aanvullen zonder ze "*aan te tasten*"¹⁹³.

128. Ten slotte kunnen de bijzondere politiebevoegdheden ook zodanig worden georganiseerd dat ze gemeenschappelijke doelen nastreven en dat dit niet belet dat elke overheid ten volle haar controle kan uitoefenen, rekening houdend met de doelen van de politie die haar werd toevertrouwd wanneer deze ook geheel of gedeeltelijk overeenstemmen met de doelen van een andere bijzondere politie¹⁹⁴.

¹⁹³P. BOUVIER, R. BORN en F. PIRET, "Chapitre 2. - Les polices et les sanctions administratives » in *Éléments de droit administratif*, Brussel, Larcier, 2013, p. 171.

¹⁹⁴RvS, arrest *L'empereur*, nr. 133.594 van 6 juli 2004.

3 Voorbeelden van situaties die een administratieve tussenkomst vragen naargelang de plaats van radicalisering

3.1 Definities: openbare plaats, openbare vergadering, privévergadering, privéplaats

129. Volgens de Raad van State:

"de privévergadering is diegene die toegankelijk is op uitnodiging of onder toezicht van de organisator. De openbare vergadering is die vergadering die toegankelijk is voor elke geïnteresseerde persoon. Openbare plaats: elke plaats die vrij toegankelijk is voor het publiek"¹⁹⁵.

Privéruimten zijn dus plaatsen die niet vrij toegankelijk zijn voor personen.

130. Op het vlak van bestuurlijke politie moet het begrip 'plaats toegankelijk voor het publiek' geval per geval worden bekeken in het licht van de feitelijke omstandigheden. De uitnodigingen en toegangscontroles moeten immers daadwerkelijk en geïndividualiseerd verstuurd zijn.

De volgende uitnodigingen bijvoorbeeld verlenen de plaats geen privékarakter:

- een uitknipbare uitnodiging die is verschenen in een voor iedereen toegankelijk blad;
- een uitnodiging die niet wordt gevraagd aan iedereen die de plaats betreedt;
- een sporadische controle;
- een eventuele lidkaart die niet alle personen die de plaats betreden zouden hebben;
- een ledenregister van de organisatie terwijl ook andere personen, die niet in het register zijn ingeschreven, toegang hebben tot de plaats.

¹⁹⁵ RvS, *arrest Cornet*, nr. 203.503 van 30 april 2010.

3.2 Waarneembare fenomenen in openbare ruimten

3.2.1 Op de openbare weg

A. Betogingen op de openbare weg

131. Betogingen op de openbare weg rond thema's die verband houden met de problematiek van gewelddadige radicalisering, kunnen leiden tot geweld tussen betogers en tegenbetogers.

132. **De verschillende gemeentelijke maatregelen** die in dat geval kunnen worden genomen, afhankelijk van de omstandigheden en de veroorzaakte verstoring van de openbare orde, zijn:

- **Artikelen 119 en 135, §2 NGW:**
 - o **in het algemeen en zonder hoogdringendheid:** algemene politieverordening van de gemeenteraad die de organisatie van betogingen op de openbare weg onderwerpt aan een voorafgaande vergunning;
 - o of, **eveneens zonder hoogdringendheid:** politieverordening van de gemeenteraad die elke samenschooling op het geheel of een deel van het grondgebied verbiedt voor het geheel of een deel van de inwoners;
- **in hoogdringende maar ook niet-hoogdringende gevallen: artikelen 133, 3e lid en 135, § 2 NGW:** besluit van de burgemeester tot het verbieden van samenscholingen (maatregel met individuele strekking - voor een groep van personen);
- **"In geval van oproer, kwaadwillige samenschooling, ernstige stoornis van de openbare rust of andere onvoorziene gebeurtenissen, waarbij het geringste uitstel gevaar of schade zou kunnen opleveren voor de inwoners": artikel 134 NGW:** de burgemeester kan een politieverordening uitvaardigen die elke samenschooling op het geheel of een deel van het gemeentelijke grondgebied verbiedt voor het geheel of een deel van de inwoners (mededeling aan de gemeenteraad en bevestiging door deze laatste op de eerstvolgende vergadering).

B. Uitdelen van pamfletten of flyers op de openbare weg

133. Activisten delen op de openbare weg flyers uit die oproepen tot radicalisering en haat. De kans bestaat dat er vechtpartijen ontstaan wanneer andere personen zich zouden verzetten tegen het uitdelen van deze flyers.

De gerechtelijke politie kan worden opgeroepen als er strafbare feiten worden gepleegd.

134. **Een gemeentelijke maatregel om de aldus veroorzaakte verstoring van de openbare orde tegen te gaan:**

- **Artikelen 119 en 135, §2 NGW:** algemene politieverordening van de gemeenteraad die het uitdelen van flyers op de openbare weg onderwerpt aan een voorafgaande vergunning; de preventieve maatregelen mogen echter geenszins betrekking hebben op de inhoud van de flyers (op straffe van schending van artikel 25 van de Grondwet die de persvrijheid garandeert), maar moeten verwijzen naar de omstandigheden waarin ze worden uitgedeeld en die betrekking hebben op de openbare orde (netheid, veiligheid, rust, gezondheid);
- **Artikel 133 3e lid en 135, § 2 NGW:** besluit van de burgemeester tot het verbieden van het uitdelen van flyers op de openbare weg en van samenscholingen (maatregel met individuele strekking - voor een groep van personen);

3.2.2 Op overdekte plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek (in het bijzonder vergaderzalen en schouwburgen)

135. Op het gemeentelijke grondgebied wordt een beurs, een voorstelling of een conferentie georganiseerd waarmee een gewelddadige radicaliseringsboodschap zou kunnen worden verspreid.

136. **De verschillende gemeentelijke maatregelen** die in dat geval kunnen worden genomen, afhankelijk van de omstandigheden en de veroorzaakte verstoring van de openbare orde, zijn:

- **Als het risico bestaat dat de openbare orde wordt verstoord op de openbare weg: artikelen 133, 3e lid en 135, § 2 NGW:** besluit van de burgemeester tot het verbieden van samenscholingen (maatregel met individuele strekking - voor een categorie van identificeerbare personen)
- **Als het relevant is om een inrichting tijdelijk te sluiten vanwege de gedragingen die er plaatsvinden en vanwege de verstoring van de openbare orde rond deze inrichting: artikel 134 quater NGW:** besluit van de burgemeester tot sluiting van deze inrichting (voor een duur van maximaal 3 maanden, door het college van burgemeester en schepenen te bevestigen op de eerstvolgende vergadering);
- **Voor vertoningen "in geval van buitengewone omstandigheden" (streng beoordeeld): artikel 130 NGW:** politiebepsluit van het college van burgemeester en schepenen tot het verbieden van de beoogde vertoning;
- **Als het vermoeden bestaat van een terroristisch misdrijf** (ter herinnering: artikel 140bis van het Strafwetboek beschouwt als terroristisch misdrijf het verspreiden of anderszins publiekelijk ter beschikking stellen van een boodschap met het oogmerk om rechtstreeks of onrechtstreeks aan te zetten tot het plegen van een van de in het Strafwetboek bedoelde misdrijven) : **artikel 134septies NGW:** besluit van de burgemeester tot sluiting van een inrichting op grond van ernstige aanwijzingen dat er feiten plaatsvinden die een terroristisch misdrijf inhouden (in voorkomend geval toepassing van artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering betreffende de melding aan de procureur des Konings);
- **Voor de gemeentelijke zalen: artikelen 119 en 135, §2 NGW:** algemene politieverordening van de gemeenteraad die bijvoorbeeld de toegang tot de gemeentelijke zaal afhankelijk maakt van de doelstellingen van het gebruik, het aantal verwachte personen en de controle van de verantwoordelijke persoon.
- **Indien er gevaar dreigt in de inrichting en op voorwaarde dat de doelstellingen van deze maatregel en het evenredigheidsprincipe (zie bijlage 1) worden gerespecteerd: artikel 134ter NGW;** besluit van de burgemeester tot voorlopige sluiting van een inrichting of tijdelijke opschorting van een vergunning;

- **Indien er een brandrisico bestaat of er geen burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering in geval van brand of ontploffing werd aangegaan, en op voorwaarde dat de doelstellingen van deze maatregel en het evenredigheidsbeginsel (zie bijlage 1) worden gerespecteerd: wet van 30 juli 1979:** besluit van de burgemeester tot voorlopige sluiting op grond van een verslag van de brandweer;
- **Bij een stedenbouwkundig misdrijf vanwege het gebruik van de inrichting voor een misdrijf en op voorwaarde dat de doelstellingen van deze maatregel en het evenredigheidsbeginsel (zie bijlage 1) worden gerespecteerd:** art. 300 van het BWRO e.v.: stakingsbevel uitgevaardigd door de controleurs van de stedenbouw.

3.2.3 In een handels- of horecazaak

137. In een handelszaak of horecazaak worden vergaderingen gehouden waarop haat- en geweldboodschappen worden verspreid.

138. **De verschillende gemeentelijke maatregelen** die in dat geval kunnen worden genomen, afhankelijk van de omstandigheden en de veroorzaakte verstoring van de openbare orde, zijn:

- **Als het risico bestaat dat de openbare orde wordt verstoord op de openbare weg: artikelen 133, 3e lid en 135, § 2 NGW:** besluit van de burgemeester tot het verbieden van samenscholingen (niet-verordenende maatregel - voor een categorie van identificeerbare personen);
- **Als het relevant is om een inrichting tijdelijk te sluiten vanwege de gedragingen die er plaatsvinden en vanwege de verstoring van de openbare orde rond deze inrichting: artikel 134 *quater* NGW:** besluit van de burgemeester tot sluiting van deze inrichting (voor een duur van maximaal 3 maanden, door het college van burgemeester en schepenen te bevestigen op de eerstvolgende vergadering);
- **Indien er gevaar dreigt in de inrichting en op voorwaarde dat de doelstellingen van deze maatregel en het evenredigheidsprincipe (zie bijlage 1) worden gerespecteerd: artikel 134 *ter* NGW;** besluit van de burgemeester tot voorlopige sluiting van een inrichting of tijdelijke opschorting van een vergunning;
- **Indien er een brandrisico bestaat of er geen burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering in geval van brand of ontploffing werd aangegaan, en op voorwaarde dat de doelstellingen van deze maatregel en het evenredigheidsbeginsel (zie bijlage 1) worden gerespecteerd: wet van 30 juli 1979 :** besluit van de burgemeester tot voorlopige sluiting op grond van een verslag van de brandweer;
- **Bij een stedenbouwkundig misdrijf vanwege het gebruik van de inrichting voor een misdrijf, op voorwaarde dat de doelstellingen van deze maatregel en het evenredigheidsbeginsel (zie bijlage 1) worden gerespecteerd: art. 300 van het BWRO en volgende:** stakingsbevel uitgevaardigd door de controleurs van de stedenbouw.

3.2.4 Op een gebedsplaats die toegankelijk is voor het publiek

139. Enkele predikers op een gebedsplaats roepen op tot gewelddadige radicalisering.
140. **Dezelfde gemeentelijke maatregelen** kunnen worden genomen als in punt 3.2.2 hiervoor (met uitzondering van maatregelen inzake de politie over de vertoningen aangezien een prediker niet kan worden gelijkgesteld met een vertoning, onder voorbehoud dat de omstandigheden worden gecontroleerd).

3.2.5 Op een overdekte of niet-overdekte openbare plaats

141. Op een privéplaats die niet toegankelijk is voor het publiek, bijvoorbeeld een woning of een privétuin/privéterrein, worden samenscholingen georganiseerd en gewelddadige radicaliseringsboodschappen verspreid.
142. **De verschillende gemeentelijke maatregelen** die in dat geval kunnen worden genomen, afhankelijk van de omstandigheden en de veroorzaakte verstoring van de openbare orde, zijn:
- **Als het risico bestaat dat de openbare orde wordt verstoord op de openbare weg: artikelen 133, 3e lid en 135, § 2 NGW:** besluit van de burgemeester tot het verbieden van samenscholingen (niet-verordenende maatregel - voor een categorie van identificeerbare personen);
 - **Indien er een brandrisico bestaat of er geen burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering in geval van brand of ontploffing werd aangegaan, en op voorwaarde dat de doelstellingen van deze maatregel en het evenredigheidsbeginsel (zie bijlage 1) worden gerespecteerd: wet van 30 juli 1979:** besluit van de burgemeester tot voorlopige sluiting op grond van een verslag van de brandweer;
 - **Bij een stedenbouwkundig misdrijf vanwege het gebruik van de inrichting voor een misdrijf, op voorwaarde dat de doelstellingen van deze maatregel en het evenredigheidsbeginsel (zie bijlage 1) worden gerespecteerd: art. 300 van het BWRO en volgende:** stakingsbevel uitgevaardigd door de controleurs van de stedenbouw. ;
 - **Bij verhuur van de plaats en overtreding van de Brusselse Huisvestingscode, op voorwaarde dat de doelstellingen van deze maatregel en het evenredigheidsbeginsel (zie bijlage 1) worden gerespecteerd: artikelen 7, 8 en 12 van de Brusselse Huisvestingscode:** het college van burgemeester en schepenen van een gemeente kunnen de Directie Gewestelijke Huisvestingsinspectie vragen om na te gaan of een woning voldoet aan de elementaire verplichtingen inzake veiligheid, gezondheid en uitrusting.

3.2.6 Bijzonder geval: scholen

143. Een leerling of leraar verspreidt radicale of extremistische boodschappen.

144. In de gemeentescholen kan de gemeente een tuchtprocedure starten ten aanzien van de leraar of leerling. In de andere gevallen beschikt de gemeente niet over tuchtmiddelen ten aanzien van de leraar of leerling.

145. In scholen die onder de Franse Gemeenschap vallen kan de gemeente, als organiserende overheid of behoorlijk ingelicht door de bevoegde organiserende overheid, ook de tussenkomst van de mobiele teams van de Franse Gemeenschap en een eventuele bemiddeling vragen.

De Vlaamse Gemeenschap heeft een "*actieplan radicalisering*" ingevoerd dat voorziet in een aanzienlijke ondersteuning van de gemeenten¹⁹⁶.

146. Ten aanzien van de leerling organiseert de ordonnantie van 29 april 2004 betreffende de hulpverlening aan jongeren ook de tussenkomst van de jeugdrechtbank als de gezondheid of veiligheid van een jongere wordt geacht onmiddellijk en ernstig in het gedrang te zijn, namelijk "*wanneer zijn fysieke of psychische integriteit bedreigd is, hetzij omdat hij/zij gewoonlijk of herhaaldelijk gedragingen stelt die op reële en rechtstreekse wijze zijn mogelijkheden tot affectieve, sociale of intellectuele ontplooiing belemmeren, hetzij omdat hij/zij het slachtoffer is van ernstige nalatigheden, van mishandelingen, van misbruik van gezag of van seksueel misbruik die hem/haar op rechtstreekse en reële wijze bedreigen*".

147. Overeenkomstig de federale omzendbrief PLP 41¹⁹⁷ moet in elke lokale politiezone een agent worden aangesteld die belast is met de contacten met de scholen. Die moet worden geraadpleegd bij en geïnformeerd over problematische gebeurtenissen in de school.

148. Wanneer een strafbaar feit wordt gepleegd waarvan zij kennis zou hebben, is de gemeente verplicht om het parket daarvan op de hoogte te brengen in toepassing van artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering.

*

¹⁹⁶ <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/vlaams-beleid-actieplan-radicalisering>

¹⁹⁷ Federale ministeriële omzendbrief PLP 41 van 7 juli 2006 tot versterking en/of bijsturen van het lokaal veiligheidsbeleid en de specifieke aanpak van de jeugdcriminaliteit, met in het bijzonder een aanspreekpunt voor de scholen.

BIJLAGE 1.

DE GRENZEN VAN DE GEMEENTELIJKE HANDELINGEN: NALEVEN VAN DE RECHTEN EN VRIJHEDEN VAN DE BURGER EN VAN DE BEGINSELEN VAN BEHOORLIJK BESTUUR

1	Inleiding.....	94
2	Welke rechten en vrijheden kunnen in het gedrang komen?	95
2.1	Vrijheid van vergadering en vereniging	95
2.2	Vrijheid van meningsuiting	96
2.3	De vrijheid van godsdienst.....	97
2.4	De vrijheid van onderwijs	97
2.5	De vrijheid van handel en nijverheid	98
2.6	Het recht van eigendom	98
3	De beginselen van behoorlijk bestuur	100
3.1	Het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel	100
3.2	Het beginsel " <i>audi alteram partem</i> " en de rechten van de verdediging.....	102
3.2.1	Het beginsel " <i>audi alteram partem</i> " ("De hoorplicht ")	103
3.2.2	Het beginsel van de naleving van de rechten van de verdediging	106
3.3	De motivering	107
3.4	Het zorgvuldigheidsbeginsel.....	108
3.5	Het fair-playbeginsel.....	109
4	Machtsmisbruik of machtsafwending.....	110

1 Inleiding

1. De gemeente dient steeds voor ogen te houden dat bij elke handeling en in alle omstandigheden de rechten en vrijheden van de burgers moeten worden gerespecteerd, evenals de algemene beginselen van het administratief recht. Deze grenzen aan de bestuurshandelingen zijn de garanties van onze rechtsstaat.

2. In deze bijlage identificeren we in een eerste fase de rechten en vrijheden van de burgers die bij de preventie van gewelddadige radicalisering in het gedrang kunnen komen. Deze rechten en vrijheden zijn niet absoluut en kunnen geenszins de gemeentelijke handeling verhinderen. Zoals we later zullen zien in een tweede fase moet de schending van deze rechten echter worden gerechtvaardigd ten aanzien van het belang van de gemeente en in verhouding tot de nagestreefde doelstelling. De procedurele en fundamentele, bestuurlijke garanties die worden beschreven in een derde fase, en die als beginselen van behoorlijk bestuur van toepassing zijn op de gemeentelijke handeling, zijn van fundamenteel belang om het wettelijke karakter van de handeling te garanderen. Ten slotte mag de gemeentelijke handeling geen machtsmisbruik of machtsafwending inhouden.

In de praktijk

Alvorens te handelen moeten de gemeentelijke overheden zorgvuldig de "aanwezige belangen afwegen" en nagaan of alle procedurele en fundamentele garanties worden gerespecteerd om de wettelijkheid en evenredigheid van hun handeling te garanderen.

2 Welke rechten en vrijheden kunnen in het gedrang komen?

3. Ter herinnering: maatregelen van bestuurlijke politie vormen een **uitzonderingsregime** ten aanzien van de rechten en vrijheden van de burgers die in verschillende fundamentele teksten worden bekrachtigd.

De Raad van State preciseert inderdaad dat "*maatregelen van politie per definitie een invloed hebben op de manier waarop hun bestemming gebruik kan maken van zijn subjectieve rechten en vrijheden*"¹⁹⁸.

Dit uitzonderingsregime is mogelijk omdat de rechten en vrijheden niet absoluut zijn en er dus beperkingen aan kunnen worden opgelegd. Deze beperkingen, die zijn voorzien door de wet, moeten echter bedoeld zijn om **andere rechtmatige doelen** te beschermen en moeten het **evenredigheidsbeginsel** naleven.

4. Alvorens een maatregel te nemen die de rechten en vrijheden in het gedrang kan brengen, moeten de gemeentelijke overheden met het oog op het evenredigheidsbeginsel dus zorgvuldig de **belangen tegenover elkaar afwegen**. De maatregel in kwestie mag de rechten en vrijheden enkel schaden in de mate dat dit nodig is om de doelstellingen te bereiken.

De rechten en vrijheden die in het kader van de preventie en bestrijding van gewelddadige radicalisering in het gedrang kunnen komen zijn onder meer de vrijheid van vergadering en vereniging, van meningswijze, van godsdienst, van onderwijs, van handel en nijverheid en het eigendomsrecht. In dit deel zullen we deze vrijheden nader onderzoeken.

2.1 Vrijheid van vergadering en vereniging

5. Maatregelen van bestuurlijke politie kunnen beperkingen opleggen aan de vrijheid van vergadering en vereniging. Dat is het geval voor maatregelen die grote samenscholingen of groeperingen van een bepaald aantal personen verbieden gedurende welbepaalde periodes of op welbepaalde tijdstippen.

6. Artikel 21 van de Grondwet bekrachtigt de **vrijheid van vergadering**. Alleen beperkingen overeenkomstig de wet, die nodig zijn in een democratische samenleving om met name de openbare orde te handhaven of de volksgezondheid te beschermen, mogen worden opgelegd.

Artikel 22 van de Grondwet, dat de **vrijheid van vereniging** bekrachtigt, maakt beperkingen van deze vrijheid mogelijk onder dezelfde voorwaarden.

¹⁹⁸RvS, arrest *Lebrun*, nr. 233.281 van 17 december 2015.

Deze vrijheden zijn ook bekrachtigd in artikel 11 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna "EVRM" genoemd).

In de praktijk

In elke maatregel die de vrijheid van vergadering of vereniging beperkt, moeten de redenen voor de beperking duidelijk worden aangegeven. Een overheid die beslist om een samensholling te verbieden, moet steeds het uitzonderlijke karakter van de maatregel benadrukken en de reikwijdte van de beperking op gepaste wijze beperken, in evenredigheid met het doel dat met de maatregel wordt beoogd.

2.2 Vrijheid van meningsuiting

7. De maatregelen van bestuurlijke politie kunnen de vrijheid van meningsuiting beknootten die uitdrukkelijk is bekrachtigd in artikel 10 van het EVRM. Zoals blijkt uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens impliceert vrijheid van meningsuiting ook de vrijheid om ideeën te verspreiden "*die kwetsen, schokken of verontrusten*"¹⁹⁹.

Het verspreiden van radicale ideeën is op zich niet strafbaar. Het is een kwestie van vrijheid van meningsuiting. Het radicaliseringsproces vertaalt zich aanvankelijk in een min of meer duidelijke radicaliseringsfase. Als personen een zodanige houding aannemen dat ze oproepen tot geweld om hun radicale ideeën door te drukken, dan spreken we van gewelddadige radicalisering. Gewelddadige radicalisering kan resulteren in het plegen van terroristische misdrijven.

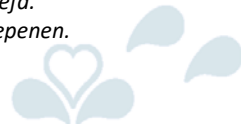
In de praktijk

Wanneer een bestuur bijvoorbeeld beslist om een vertoning te verbieden om verstoring van de openbare orde te voorkomen, dan moet zij de redenen van de beperking duidelijk aangeven.

Een bestuurlijke overheid die krachtens artikel 134septies van de NGW een maatregel neemt tot sluiting van een inrichting op grond van ernstige aanwijzingen dat er zich feiten afspelen die een terroristisch misdrijf inhouden, dient zich steeds te baseren op de definities van de bestaande terroristische misdrijven, zo niet kan ze onrechtmatig de vrijheid van meningsuiting schenden van de betrokkene²⁰⁰.

¹⁹⁹ E.H.R.M., 7 december 1976, Handyside vs. Verenigd Koninkrijk, § 49.

²⁰⁰ Zie vademecum. : **"Art. 134septies.** - Indien er ernstige aanwijzingen zijn dat in een inrichting feiten plaatsvinden die een terroristisch misdrijf inhouden als bedoeld in boek II, titel I^{er}ter van het Strafwetboek, kan de burgemeester, na voorafgaand overleg met de gerechtelijke instanties en na de middelen van verdediging van de verantwoordelijke te hebben gehoord, beslissen deze inrichting te sluiten voor de duur die hij bepaalt. De burgemeester is gemachtigd de inrichting te doen verzegelen indien het sluitingsbesluit niet wordt nageleefd. Het sluitingsbesluit wordt op de eerstvolgende zitting bekrachtigd door het college van burgemeester en schepenen.

2.3 De vrijheid van godsdienst

8. Artikel 19 van de Grondwet garandeert de vrijheid van eredienst, de vrije openbare uitoefening ervan en de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten. De vrijheid van godsdienst wordt ook bekrachtigd in artikel 9 van het EVRM. Waar de vrijheid van godsdienst absoluut is, kan de vrijheid van uitoefening ervan wel worden beperkt, met name om redenen van openbare orde.

In de praktijk

Het bestuur mag nooit de godsdienstige overtuiging op zich beogen. Elke verwarring tussen de godsdienstige overtuiging van een persoon en het risico dat die inhoudt voor de openbare orde zou immers een flagrante schending betekenen van de vrijheid van godsdienst.

De bestuurlijke overheid moet zich baseren op concrete feiten en gedragingen die objectief gezien problematisch zijn ten aanzien van de openbare orde.

Wanneer het bestuur een maatregel tot sluiting van een inrichting neemt op grond van artikel 134septies van de NGW, mag ze niet verwijzen naar de godsdienstige identiteit om vermoedens van feiten die een terroristisch misdrijf inhouden te staven.

2.4 De vrijheid van onderwijs

9. Artikel 24, § 1 van de Grondwet bekrachtigt de vrijheid van onderwijs.

10. De vrijheid van onderwijs waarborgt de keuzevrijheid van ouders en leerlingen. De Raad van State preciseert dat de vrijheid van keuze van de ouders ook geldt ten aanzien van pedagogische opvattingen, onderwijsvorm en studierichting en ten aanzien van de kwaliteit van het geboden onderwijs of de aangepastheid ervan aan de noden van het kind²⁰¹.

11. De vrijheid van onderwijs dekt ook de vrijheid om te onderwijzen uit hoofde van inrichtingen en leraars. De vrijheid om onderwijs te verstrekken volgens bepaalde filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen is echter niet absoluut. Het Grondwettelijk Hof oordeelde dat deze vrijheid "zich moet verzoenen met het recht op onderwijs van de kinderen en met het doel de geest van de

De sluitingsmaatregel duurt maximum zes maanden. Na het verstrijken van deze termijn heeft het besluit van de burgemeester niet langer uitwerking".

²⁰¹ RvS, arrest *Cremers*, nr. 86.984 van 2 mei 2000.

kinderen open te stellen voor het pluralisme en de verdraagzaamheid, die essentieel zijn voor de democratie"²⁰².

In dit opzicht preciseert artikel 24, § 3 van de Grondwet dat iedereen recht heeft op onderwijs, met eerbiediging van de fundamentele rechten en vrijheden. Ook hier is dit recht echter niet onbeperkt. In een uitspraak over de wet die negationisme strafbaar maakt, oordeelde het Grondwettelijk Hof dat *"het naleven van de neutraliteitsverplichting [die van toepassing is op het openbaar onderwijs] niet kan impliceren dat meningen moeten kunnen worden geuit of dat met meningen rekening moet worden gehouden die strafbaar zijn gesteld en die (...) de eer en de goede naam van andere aantasten en een bedreiging vormen voor de democratie en aldus die rechten en vrijheden rechtstreeks bedreigen"*²⁰³.

2.5 De vrijheid van handel en nijverheid

12. De vrijheid van handel en nijverheid was oorspronkelijk bekrachtigd door het Decreet d'Allarde dat werd opgeheven door het Wetboek van economisch recht²⁰⁴. De vrijheid van ondernemen wordt nu erkend door artikel II.3. van het Wetboek van economisch recht: *"Iedereen is vrij om enige economische activiteit naar keuze uit te oefenen"*.

Deze vrijheid is niet absoluut. Het bestuur kan ten behoeve van de openbare orde dus maatregelen nemen tot sluiting van inrichtingen.

In de praktijk

Bij een maatregel tot sluiting van een inrichting is het tijdsaspect bijzonder belangrijk. Hoe langer de maatregel immers duurt, hoe meer de vrijheid van ondernemen zal worden aangetast. Met het oog op het evenredigheidsbeginsel moet het bestuur er dus op toezien dat de sluitingsmaatregelen beperkt zijn in de tijd.

2.6 Het recht van eigendom

13. Het recht van eigendom, bedoeld in artikel 16 van de Grondwet, impliceert het vermogen om een goed zo absoluut mogelijk te genieten zolang het gebruik ervan niet verboden is. Artikel 16 van de Grondwet luidt als volgt: *"Niemand kan van zijn eigendom worden ontzet dan ten algemenen nutte, in*

²⁰² G.H., arrest nr. 107/2009, 9 juli 2009, B.17.3.

²⁰³ G.H., arrest nr. 45/96, 12 juli 1996, B.10.4.

²⁰⁴ RvS, arrest *SPRL Bultia Bar & Grill*, nr. 228.198 van 13 augustus 2014, p. 9 ; RvS, arrest *SA Brussels Event Brewery*, nr. 227.246 van 30 april 2014.

de gevallen en op de wijze bij de wet bepaald en tegen billijke en voorafgaande schadeloosstelling". Het eigendomsrecht wordt ook beschermd krachtens artikel 1 van het eerste protocol bij het EVRM.

14. De Raad van State oordeelde dat artikel 16 van de Grondwet geen obstakel vormt voor de uitoefening van de prerogatieven van bestuurlijke politie, hoewel ze geen onteigening uitmaken²⁰⁵. Ook artikel 1, 2e lid van het eerste protocol biedt de staten de mogelijkheid *"om die wetten toe te passen die zij noodzakelijk oordelen om het gebruik van eigendom te reguleren in overeenstemming met het algemeen belang"*.

De Raad van State preciseert als volgt: *"de bevoegdheden van algemene bestuurlijke politie van de gemeenten gelden ook voor zaken die hun oorsprong vinden in een private eigendom, voor zover hun effecten zich buiten die eigendom verspreiden en de materiële openbare orde verstoren"*²⁰⁶.

Verder bevestigde hij dat *"de beperking van het recht van eigendom door een stedenbouwkundig attest (...), beperkt in de tijd, door de wetgever was gewenst. Het eigendomsrecht is immers niet absoluut en kan worden beperkt door maatregelen van bestuurlijke politie"*²⁰⁷.

In de praktijk

Ongeacht of het gaat om de sluiting van een inrichting of van een woning, moet het bestuur de reikwijdte van de beperking steeds op gepaste wijze beperken, in verhouding tot het doel dat het met de maatregel wil bereiken.

²⁰⁵ RvS, arrest *Galler*, nr. 224.690 van 17 september 2013.

²⁰⁶ RvS, arrest *Lebrun*, nr. 233.281 van 17 december 2015.

²⁰⁷ RvS, arrest *SPRL Monsera*, nr. 240.121 van 7 december 2017.

3 De beginselen van behoorlijk bestuur

15. Wanneer de gemeentelijke overheid in het kader van de uitoefening van haar opdrachten een maatregel wil nemen, moet ze steeds bepaalde beginselen respecteren die haar handeling en oordeel omkaderen. In dit hoofdstuk verenigen we deze beginselen onder de algemene term "beginselen van behoorlijk bestuur"²⁰⁸.

Enkele belangrijke beginselen, zoals het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, staan centraal in de opvatting van behoorlijk bestuur en bepalen de discretionaire marge waarover de overheid beschikt.

Andere beginselen hebben betrekking op de procedurele aspecten van de gemeentelijke handeling. De beginselen *audi alteram partem* en de rechten van de verdediging bijvoorbeeld laten het bestuur toe om kennis te nemen van de elementen die relevant zijn om zich te kunnen uitspreken met kennis van zaken. De betrokkene van zijn kant krijgt de kans om opmerkingen te geven en zijn verdedigingsmiddelen te doen gelden. Al even belangrijk is het motiveringsbeginsel dat toelaat om de redenen van de beslissing te begrijpen.

Ten slotte zullen we in dit hoofdstuk nog aandacht besteden aan enkele andere nuttige beginselen, namelijk het zorgvuldigheidsbeginsel en de *fair play*.

3.1 Het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel

16. Behalve wanneer zijn bevoegdheid gebonden is²⁰⁹, beschikt het bestuur over een zekere discretionaire bevoegdheid in de uitoefening van zijn prerogatieven²¹⁰. Het dient zijn bevoegdheden uit te oefenen in redelijke verhouding tot het doel dat het met zijn beslissing beoogt²¹¹.

Volgens de rechtspraak van de Raad van State "*moet een nuttige en efficiënte politimaatregel aangepast zijn aan de ernst van de verstoring van de openbare orde die zij wil voorkomen, in die zin dat er een evenredigheidsverband moet bestaan tussen enerzijds de beperking die de maatregel van bestuurlijke politie oplegt aan de uitoefening van een vrijheid en anderzijds de verstoring die moet worden voorkomen*"²¹².

17. De bestuurlijke overheid oordeelt in **opportuniteit**. In principe dient de Raad van State de opportuniteit van de politimaatregel in kwestie niet te controleren. Hij kan enkel een manifeste

²⁰⁸ Onverminderd de eventuele controverse die in de rechtspraak en rechtsleer bestaat over de vraag welke algemene rechtsbeginselen kunnen worden beschouwd als beginselen van behoorlijk bestuur.

²⁰⁹ RvS, arrest *Brouers*, nr. 78.992 van 26 februari 1999.

²¹⁰ C.M. BILLIET, "Beginselen van behoorlijk bestuur en bestuurlijke handhaving. Evenredigheid en zuinigheid in het sanctioneringsproces", *Tijdschrift voor Milieurecht*, 2008, pp. 298 en volgende.

²¹¹ J. JAUMOTTE en E. THIBAUT, *op. cit.*, nr. 382.

²¹² RvS, arrest *SA Mobistar*, nr. 215.982, 25 oktober 2011.

beoordelingsfout censureren, een motiveringsfout in feite of in rechte of een manifeste onevenredigheid tussen deze maatregel en het nagestreefde doel²¹³.

De Raad van State zou echter wel kunnen concluderen tot een schending van het evenredigheidsprincipe in de keuze van de maatregel door het bestuur²¹⁴. Als de overheid de keuze heeft tussen meerdere maatregelen, mag ze wettelijk niet opteren voor de strengste maatregel wanneer deze niet in verhouding staat tot de beoogde doelen²¹⁵. De Raad van State sanctioneerde bijvoorbeeld een beslissing die het bestaan van een inrichting in het gedrang bracht terwijl andere maatregelen hadden kunnen worden opgelegd om hetzelfde doel te bereiken²¹⁶.

²¹³ RvS, arrest *SPRL Alavigne*, nr. 185.471 van 23 juli 2008 ; RvS, arrest *Cullus*, nr. 235.622 van 16 augustus 2016.

²¹⁴ J. JAUMOTTE en E. THIBAUT, *op. cit.*, nr. 382.

²¹⁵ RvS, arrest *Quievy*, nr. 127.292 van 21 januari 2004.

²¹⁶ RvS, arrest *SPRL Limabel*, nr. 202.449, van 29 maart 2010.

3.2 Het beginsel "audi alteram partem" en de rechten van de verdediging

18. De maatregelen van het bestuur kunnen een invloed hebben op de situatie van hun bestemmingen. Die moeten dus via een procedure de mogelijkheid krijgen om hun opmerkingen te formuleren zodat enerzijds het bestuur uitspraak kan doen met kennis van zaken en anderzijds de betrokkene zijn belangen kan doen gelden²¹⁷

De algemene beginselen die deze procedurele garanties vertalen zijn het **beginsel "audi alteram partem"** en het **beginsel van de naleving van de rechten van de verdediging**. De aard van de beoogde maatregel is bepalend om te weten welk procedureel regime kan worden toegepast. De rechtspraak en de rechtsleer zijn soms verdeeld over het toepassingsgebied van de beide beginselen wanneer er geen uitdrukkelijke wettelijke bepalingen voorhanden zijn.

19. Doorgaans wordt aangenomen dat het beginsel van de naleving van de rechten op verdediging van toepassing is op bestraffende procedures, terwijl het beginsel *audi alteram partem* meer betrekking heeft op procedures die gepaard gaan met "zware" maar niet bestraffende maatregelen²¹⁸.

De bestraffende aard van een maatregel wordt gekenmerkt door haar repressieve karakter²¹⁹. Een bestraffende maatregel impliceert de vaststelling van een misdrijf en de wil om de dader daarvan te straffen²²⁰. Dat is typisch het geval voor tuchtstraffen²²¹. Moeilijker wordt het als het gaat om de beoordeling van bestraffende administratieve sancties, het tegengestelde van herstellende administratieve sancties die erop gericht zijn de problemen op te lossen die resulteren uit het misdrijf. Zeker is dat de administratieve sancties in de zin van de wet van 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties van bestraffende aard zijn²²².

De bestuurlijke politie is het geheel van de prerogatieven waarover de overheden beschikken om de openbare orde te handhaven²²³. Ze vertaalt zich in verordeningen en individuele maatregelen die worden genomen in toepassing van deze prerogatieven²²⁴. De maatregelen van bestuurlijke politie zijn erop gericht om elke verstoring van de openbare orde of van een van de aspecten ervan preventief te verhinderen²²⁵. Hoewel daardoor bepaalde individuele vrijheden in het gedrang kunnen komen, zijn **de verbodsbepalingen, bevelen of toelatingen in het kader van de bestuurlijke politie in principe niet bestraffend van aard**²²⁶. Ze kunnen dus worden toegepast voor zover het beginsel *audi alteram partem* wordt nageleefd.

²¹⁷J. JAUMOTTE en E. THIBAUT, "Sous-section 9 – Les principes généraux du droit" in *Le Conseil d'Etat de Belgique*, Volume 1, Brussel, Bruylant, 2012, nr. 378.

²¹⁸RvS, arrest *Charlier*, nr. 239.131 van 18 september 2017.

²¹⁹J. JAUMOTTE en E. THIBAUT, *op. cit.*, nr. 380.

²²⁰C.M. BILLIET, Bestuurlijke sanctionering van milieurecht, Antwerpen – Oxford, Intersentia, 2008, n° 41.

²²¹I. OPDEBEEK en S. DE SOMER, *Algemeen bestuursrecht. Grondslagen en beginselen*, Antwerpen – Cambridge, Intersentia, 2017, nr; 800.

²²²J. JAUMOTTE en E. THIBAUT, *op. cit.*, nr. 380.

²²³Ph. BOUVIER, R. BORN, B. CUVELIER en F. PIRET, "Chapitre 2 – Les polices et les sanctions administratives", in *Éléments de droit administratif*, Brussel, Larcier, 2013, nr. 127.

²²⁴Ph. BOUVIER, R. BORN, B. CUVELIER en F. PIRET, *op. cit.*, nr. 128.

²²⁵Ph. BOUVIER, R. BORN, B. CUVELIER en F. PIRET, *op. cit.*, nr. 128.

²²⁶RvS, arrest *VZW Liga voor de mensenrechten*, nr. 197.212 van 23 oktober 2009. De Raad van State wijst erop dat "een administratieve sanctie reageert tegen wat als een overtreding wordt gezien, in tegenstelling tot de voormelde bestuurlijke

In dit document gaan we enkel in detail in op de maatregelen van bestuurlijke politie. Voor hun toepassing volstaat dus het beginsel *audi alteram partem*. Sommige maatregelen die door de gemeentelijke overheden kunnen worden genomen, bijvoorbeeld politieverordeningen, kunnen echter voorzien in administratieve sancties die van bestraffende aard zijn. Bij de uitvoering van deze sancties moeten dus de rechten van de verdediging worden gerespecteerd. Daarom zullen we dit begrip ook toelichten in het kader van dit document.

20. Het onderscheid tussen het beginsel *audi alteram partem* en de rechten van de verdediging moet op het vlak van de praktische gevolgen echter worden gerelativeerd. Het praktische belang van dit debat is beperkt in de mate dat de reikwijdte van het beginsel *audi alteram partem* de reikwijdte van de rechten van de verdediging steeds meer benadert²²⁷, hoewel er nog enkele nuances resten²²⁸. Het belangrijkste verschil tussen de beide beginselen ligt in het feit dat het beginsel *audi alteram partem* geen beginsel is van openbare orde, wat verklaart dat er in beperkte mate van kan worden afgeweken. De rechten van de verdediging echter zijn van openbare orde en dulden geen uitzondering.

In de praktijk

Aangezien beide beginselen nagenoeg hetzelfde omvatten, bestaat de praktische aanpak van de verschillen in rechtspraak en rechtsleer erin om toe te zien op de goede toepassing van het beginsel *audi alteram partem* en een aanzienlijk beperkende interpretatie van de enkele uitzonderingen die mogelijk zijn.

3.2.1 Het beginsel "*audi alteram partem*" ("De hoorplicht")

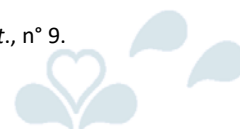
21. Volgens het beginsel *audi alteram partem* heeft elke betrokkene het recht om te worden gehoord voordat enige zware maar niet bestraffende maatregel tegen hem wordt genomen.

Het 'zware' karakter van de maatregel wordt heel concreet beoordeeld. Het begrip is niet nauwkeurig omschreven en vloeit voort uit de rechtspraak van de Raad van State die doorgaans van oordeel is dat 'zware' maatregelen diegene zijn die de betrokkene raakt in zijn materiële of morele belangen. Deze maatregelen kunnen worden gedictieerd door het persoonlijke gedrag van de betrokken of door redenen van algemeen belang, zoals de openbare orde, de goede werking van een overheidsdienst, de

maatregelen, waarvoor geen overtreding vereist is maar een risico of een gevaar volstaat". We stellen echter vast dat de rechtsleer en de rechtspraak niet altijd even nauwkeurig zijn voor wat de bestraffende aard van de maatregel betreft. Sommigen verwijzen naar het begrip "beschuldiging in strafzaken" in de zin van artikel 6 van het EVRM, ontleend aan de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Deze rechtspraak verwijst naar de juridische kwalificatie van het misdrijf in het nationaal recht, naar de aard van het misdrijf en naar de ernst van de opgelopen sanctie. Als een bestuurlijke maatregel een beschuldiging in strafzaken inhoudt, dan moeten niet alleen de garanties van artikel 6 EVRM worden toegepast maar ook die van artikel 7 EVRM en van het Protocol 7 van het EVRM. De garanties reiken dus verder dan de naleving van de rechten van de verdediging. Bovendien is het in de rechtspraak dat de toepassing van deze garanties zal worden onderzocht.

²²⁷. I. OPDEBEEK en S. DE SOMER, *op. cit.*, n° 801.

²²⁸ S. DEPRE, E. DE LOPHEM, C.-H.. DE LA VALLEE POUSSIN, M. CHOME en M. LAMBERT DE ROUVROIT, *op.cit.*, n° 9.

openbare veiligheid of de openbare gezondheid. *A priori* worden maatregelen die de fundamentele rechten en vrijheden van een individu kunnen aantasten beschouwd als zware maatregelen jegens zijn persoon.

Zijn bijvoorbeeld zware maatregelen volgens de Raad van State:

- De beslissing tot voorlopige sluiting van een camping²²⁹;
- De beslissing tot volledige sluiting van een discotheek, zonder beperking in de duur²³⁰;
- De beslissing om een gebouw ongezond te verklaren en de ontruiming ervan te bevelen²³¹.

22. Het beginsel *audi alteram partem* is erop gericht om de overheid de mogelijkheid te geven om uitspraak te doen met kennis van zaken²³². Volgens het beginsel van behoorlijk bestuur dient de overheid die de maatregel baseert op welbepaalde feiten waarover de betrokkene inlichtingen kan verstrekken, deze betrokkene vooraf te horen.

Het bestuur moet de betrokkene de gelegenheid geven om **nuttig zijn standpunt te doen gelden**²³³. Dat impliceert dat:

- de betrokkene geïnformeerd wordt over de aard van de nakende beslissing en over de feitelijke elementen waarop deze zou worden gebaseerd²³⁴;
- de betrokkene tijdig zijn opmerkingen kan formuleren, d.w.z. op een ogenblik in de procedure dat er nog daadwerkelijk rekening mee kan worden gehouden. Hij mag dus niet pas na het nemen van de maatregel worden gehoord;
- de betrokkene voldoende tijd krijgt om zijn opmerkingen voor te bereiden. De Raad van State oordeelde dat een termijn van drie dagen waarover een eigenaar van een met onbewoonbaarheid bedreigd gebouw kon beschikken om zijn opmerkingen te formuleren, te kort was²³⁵.

23. Het is niet aan de overheid om te oordelen over het nut van de toelichtingen die haar kunnen worden gegeven en zich zo vrij te stellen van de hoorplicht²³⁶. De overheid dient zich, behoudens uitzondering, te onderwerpen aan het beginsel *audi alteram partem*:

- In hoogdringende gevallen kan de overheid een zware maatregel nemen zonder de betrokkene eerst te horen. De hoogdringendheid moet van die aard zijn dat een verhoor niet mogelijk is zonder de openbare belangen in het gedrang te brengen waarop het bestuur moet toezien²³⁷.

²²⁹ RvS, arrest *Camping La Belle Vallée*, nr. 229.388 van 27 november 2014.

²³⁰ RvS, arrest *SPRL Centre de loisirs du Wolberg*, nr. 162.458 van 13 september 2006.

²³¹ RvS, arrest *Etienne*, nr. 223.140 van 15 april 2013.

²³² RvS, arrest *Adam et Lecomte*, nr. 237.078 van 18 januari 2017.

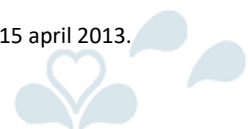
²³³ RvS, arrest *Adam et Lecomte*, nr. 237.078 van 18 januari 2017.

²³⁴ RvS, arrest *Adam et Lecomte*, nr. 237.078 van 18 januari 2017 ; RvS, arrest *Ipersiel*, nr. 191.001 van 2 maart 2009.

²³⁵ RvS, arrest *SPRL Joker's*, nr. 66.746 van 11 juni 1997.

²³⁶ RvS, arrest *Hittelet*, nr. 212.226 van 24 maart 2011.

²³⁷ RvS, arrest *SPRL Bultia Bar & Grill*, nr. 228.198 van 13 augustus 2014; RvS, arrest *Etienne*, nr. 223.140 van 15 april 2013.

De hoogdringendheid wordt feitelijk, geval per geval, beoordeeld, in het licht van de omstandigheden. Hoogdringendheid kan bijvoorbeeld niet het gebrek aan verhoor rechtvaardigen als ze niet wordt ingeroepen in het voorwoord van de beslissing of als later blijkt dat de procedure onrechtmatig vertraging heeft opgelopen²³⁸;

- als de betrokkene niet bereikbaar is, dient de overheid zich niet te houden aan het beginsel *audi alteram partem*. Indien de betrokkene, zelfs als hij behoorlijk werd opgeroepen, beslist om aan deze oproep geen gevolg te geven en dus zijn opmerkingen niet te doen gelden, kan het bestuur niet worden verweten dat het de eisen van het recht om gehoord te worden niet heeft gerespecteerd;
- het recht om gehoord te worden hoeft evenmin te worden gewaarborgd als het verhoor van de betrokkene geen enkel nut heeft omdat de bevoegdheid van het bestuur volledig gebonden is of omdat de feiten eenvoudig en rechtstreeks kunnen worden vastgesteld.

24. De regel *audi alteram partem* vereist geen enkel strikt formalisme. Voor zover de betrokkene daadwerkelijk de mogelijkheid krijgt om zijn opmerkingen schriftelijk te doen gelden, is een mondeling verhoor geen vereiste²³⁹. Het is bovendien ook niet vereist dat de auteur van de bestuurshandeling het verhoor persoonlijk bijwoont²⁴⁰.

In de praktijk

Alvorens een zware maatregel wordt opgelegd jegens een betrokkene, moet die behoorlijk worden geïnformeerd over de nakende beslissing en de elementen waarop die zou gebaseerd zijn en moet hij voldoende tijd krijgen om zijn opmerkingen te doen gelden.

Bij een verhoor in de strikte betekenis van het woord moet aan de betrokkene een proces-verbaal worden voorgelegd voor ondertekening. Dat proces-verbaal moet worden gewijzigd volgens de wensen van de betrokkene.

In dringende gevallen dient men na te gaan of het werkelijk onmogelijk is om de betrokkene te verhoren. Als de tijd het toelaat is het altijd beter om de betrokkene de mogelijkheid te bieden om zijn opmerkingen te doen gelden.

²³⁸RvS, arrest *Leroy*, nr. 115.808 van 12 februari 2003.

²³⁹RvS, arrest *Adam et Lecomte*, nr. 237.078 van 18 januari 2017.

²⁴⁰RvS, arrest *D'Haese*, nr. 86.128 van 21 maart 2000.

3.2.2 Het beginsel van de naleving van de rechten van de verdediging

25. Net als het beginsel *audi alteram partem* is het beginsel van de naleving van de rechten van de verdediging erop gericht om enerzijds het bestuur de mogelijkheid te geven om zich uit te spreken met kennis van zaken en anderzijds de bestemming van een repressieve maatregel de mogelijkheid te geven om zijn argumenten kenbaar te maken aan de bestuurlijke overheid²⁴¹.

In tegenstelling tot het reeds beschreven beginsel *audi alteram partem*, wordt het beginsel van de naleving van de rechten van de verdediging vooral voorzien in het belang van de gesanctioneerde persoon. Het is dus een beginsel van openbare orde, in tegenstelling tot het beginsel *audi alteram partem*.

26. De toepassingsmodaliteiten van de rechten van de verdediging zijn nagenoeg dezelfde als deze die werden beschreven voor het beginsel *audi alteram partem*. Het grote verschil ligt in het feit dat op de verplichting om de persoon tegen wie een bestraffende maatregel wordt genomen te horen, **geen enkele uitzondering geldt**²⁴².

Er zijn ook nog andere verschillen. Het bestuur dat een bestraffende maatregel wil opleggen, moet ervoor zorgen dat de betrokkene wordt gehoord zodat hij zijn verdedigingsmiddelen kan doen gelden. De rechten van de verdediging lijken de betrokkene dus ook het recht te garanderen om mondeling te worden gehoord. De overheid die overgaat tot het verhoor moet in principe dezelfde zijn als de overheid die het besluit neemt en de modaliteiten betreffende het verhoor zijn strenger²⁴³.

In de praktijk

Alvorens een bestraffende maatregel wordt opgelegd jegens een betrokkene, moet die behoorlijk worden geïnformeerd over de nakende beslissing en de elementen waarop die zou gebaseerd zijn en moet hij voldoende tijd krijgen om zijn opmerkingen te doen gelden. Hij moet ook toegang krijgen tot zijn dossier en de kans krijgen om er een kopie van te maken. Indien hij wenst kan hij daarbij worden begeleid door zijn raadsman.

Het bestuur ziet erop toe dat de overheid die het besluit neemt, overgaat tot het verhoor van de betrokkene op de best mogelijke manier. Het zal dus de voorkeur geven aan de mondelinge en schriftelijke procedure. Telefoongesprekken moeten daarbij worden vermeden. Na het verhoor moet aan de betrokkene een proces-verbaal worden voorgelegd voor ondertekening. Dat proces-verbaal moet worden gewijzigd volgens de wensen van de betrokkene.

²⁴¹J. JAUMOTTE en E. THIBAUT, *op. cit.*, nr. 380.1.

²⁴²J. JAUMOTTE en E. THIBAUT, *op. cit.*, nr. 380.2.

²⁴³S. DEPRE, E. DE LOPHEM, C.-H. DE LA VALLEE POUSSIN, M. CHOME en M. LAMBERT DE ROUVROIT, « 9. – Etude pratique des principes du contradictoire, des droits de la défense, audi alteram partem et non bis in idem » in *Les principes généraux de droit administratif*, Brussel, Larcier, 2017, nr. 21.

3.3 De motivering

27. Het beginsel van behoorlijk bestuur impliceert de verplichting om elke bestuurshandeling **materieel te motiveren** en de beslissing te baseren op **exacte, relevante en toelaatbare motieven**²⁴⁴. Handelingen met individuele strekking moeten **formeel** worden gemotiveerd overeenkomstig de wet van 29 juli 1991.

De motieven voor de beslissing moeten stroken met het voorwerp van de beslissing en met het doel dat de auteur ermee beoogt²⁴⁵. Het voorwerp en het doel kunnen hun oorsprong vinden in verschillende bronnen zoals politieverslagen, adviezen van andere overheden, getuigenissen, foto's, enz.

De formele motivering vereist dat de juridische grondslagen van de bestuurshandeling worden vermeld, evenals de feitelijke en rechtelijke overwegingen die haar rechtvaardigen²⁴⁶.

28. De Raad van State oordeelde bijvoorbeeld dat een besluit tot onbewoonbaarverklaring van een woning manifest niet beantwoordt aan de eisen van formele motivering wanneer de beslissing geen melding maakt van de feiten die de maatregel rechtvaardigen en wanneer ze geen enkele overweging bevat die van die aard is dat de redenen waarom het gebouw als ongezond wordt beschouwd makkelijk te begrijpen zijn²⁴⁷.

In het kader van een besluit tot onbewoonbaarverklaring en ontruiming van een gebouw oordeelde de Raad van State ook dat het besluit in kwestie geen concrete redenen aangaf waarom het gebouw de veiligheid van zijn bewoners in het gedrang bracht en dus moest worden ontruimd. Er werd immers niet verwezen naar een verslag van de gewestelijke brandweerdienst en het verslag werd ook niet vooraf ter kennis gebracht van de eigenaars²⁴⁸.

Formules die lijken op standaardformules zijn niet voldoende om te beantwoorden aan de motiveringsplicht²⁴⁹.

In de praktijk

Het bestuur moet erop toezien dat zijn beslissing wordt gebaseerd op nauwkeurige en exacte motieven die stroken met het voorwerp en het doel van de beslissing. Dat impliceert dat de motieven in feite en in rechte steunen op documenten die bij het administratieve dossier zijn gevoegd. . De motivering

²⁴⁴RvS, arrest *Poulain et Ledoux*, nr. 233.199 van 10 december 2015.

²⁴⁵J. JAUMOTTE en E. THIBAUT, "Chapitre VIII – Le vice des motifs" in *Le Conseil d'Etat de Belgique – Volume 1*, Brussel, Bruylant, 2012, nr. 464.

²⁴⁶J. JAUMOTTE en E. THIBAUT, *op. cit.*, nr. 466.1.

²⁴⁷RvS, arrest *Zomer*, nr. 156.997 van 28 maart 2006.

²⁴⁸RvS, arrest *Jeanty*, nr. 214.401 van 4 juli 2011.

²⁴⁹RvS, arrest *SPRL Yakho*, nr. 234.646 van 3 mei 2016.

moet de betrokkenen ook duidelijk maken waarom de argumenten die ze hadden aangevoerd in het kader van een verhoor door het bestuur niet werden weerhouden²⁵⁰.

3.4 Het zorgvuldigheidsbeginsel

29. Ook de zorgvuldigheidsplicht is een van de beginselen van behoorlijk bestuur. Het zorgvuldigheidsbeginsel veronderstelt dat, om zich te kunnen uitspreken met volledige kennis van zaken, *"de bevoegde overheid de feiten zorgvuldig moet onderzoeken, de nodige inlichtingen moet verzamelen voor haar beslissingname en alle elementen van het dossier in overweging moet nemen"*²⁵¹. De overheid moet redelijkerwijs alle elementen hebben beoordeeld die nuttig zijn om de zaak te beslechten²⁵².

30. De beginselen van behoorlijk bestuur zijn van die aard dat ze elkaar overlappen. In de middelen die worden ingeroepen in de rechtspraak worden ze ook vaak gecombineerd.

De rechtspraak van de Raad van State is verdeeld over de erkenning van het zorgvuldigheidsbeginsel als beginsel van behoorlijk bestuur²⁵³. Volgens een bepaalde rechtspraak is het beginsel geen beginsel op zich, maar slechts een gedragslijn die het bestuur moet naleven om onrechtmatigheden te vermijden²⁵⁴. Een beslissing die geen onrechtmatigheid bevat van rechtswege kan niet worden vernietigd om de eenvoudige reden dat het bestuur zich bij de voorbereiding van het besluit niet heeft gekweten van zijn zorgvuldigheidsplicht²⁵⁵. De Nederlandstalige rechtspraak daarentegen is geneigd om de zorgvuldigheidsplicht te erkennen als beginsel van behoorlijk bestuur²⁵⁶.

Hoe dan ook moet het bestuur bij het nemen van het besluit steeds de zorgvuldigheidsplicht in acht nemen. Een besluit dat zonder de nodige zorgvuldigheid wordt genomen, kan immers moeilijk voldoen aan de vereisten van redelijkheid, evenredigheid en motivering.

In de praktijk

Tijdens de hele procedure van uitwerking van de beslissing moet het bestuur zich zo goed mogelijk informeren over de omstandigheden en alle elementen verzamelen die van nut kunnen zijn bij de beslissingname. De relevante gegevens moeten zorgvuldig worden verzameld, geanalyseerd en

²⁵⁰De motivering moet geen antwoord geven op alle opmerkingen die tijdens de procedure werden geformuleerd. Zie RvS, arrest *Gilson et autres*, nr. 58.443 van 1 maart 1996.

²⁵¹RvS, arrest *Ville d'Andenne*, nr. 236.516 van 24 november 2016.

²⁵²RvS, arrest *Materne*, nr. 238.602 van 22 juni 2017.

²⁵³S. DEPRE, E. DE LOPHEM, C.-H. DE LA VALLEE POUSSIN, M. CHOME en M. LAMBERT DE ROUVROIT, "9. – Etude pratique des principes du contradictoire, des droits de la défense, audi alteram partem et non bis in idem » in *Les principes généraux de droit administratif*, Brussel, Larcier, 2017, nr. 59.

²⁵⁴RvS, arrest *SCRL Warakzai*, nr. 222.988 van 26 maart 2013.

²⁵⁵RvS, arrest *Timmermans-Schonberg et De Baere*, nr. 240.347 van 4 januari 2018; RvS, arrest *SPRL Duma Night*, nr. 235.311 van 30 juni 2016.

²⁵⁶RvS, arrest *Poesen*, nr. 156.429 van 16 maart 2006.

beoordeeld. Onachtzaamheid van het bestuur leidt vaak tot onrechtmatigheden, met inbegrip van het niet voldoen aan de vereisten van redelijkheid, evenredigheid en motivering. Het bestuur heeft er dus alle belang bij om bij elk dossier een zorgvuldig en volledig onderzoek te voeren.

3.5 Het fair-playbeginsel

31. De beginselen billijke procedure, motivatie, redelijkheid, evenredigheid en zorgvuldigheid vormen de harde kern van de beginselen van behoorlijk bestuur. Een beslissing van het bestuur die wordt genomen met naleving van deze vereisten, zal waarschijnlijk geen onrechtmatigheden inhouden.

Toch dient te worden gewezen op het feit dat een bepaalde rechtspraak ook een 'randbeginsel' erkent, namelijk het fair-playbeginsel. Dat beginsel heeft betrekking op de intentie die aan de bestuurshandeling ten grondslag ligt. Het sanctioneert de kwaadwilligheid van het bestuur bij het gebruik van zijn prerogatieven²⁵⁷ en verschilt van het concept machtsafwending dat veronderstelt dat het bestuur heeft gehandeld met een onrechtmatig doel voor ogen.

In zijn strijd tegen het risico van terroristische misdrijven, gekenmerkt door aanwijzingen van radicalisering, beschikt het bestuur over een aantal instrumenten. Enkele maatregelen zijn speciaal gericht op het bestrijden van terrorisme, terwijl andere het slechts onrechtstreeks bestrijden. Net als bij machtsafwending kan men zich afvragen of het voor het bestuur, in zijn intentie om radicalisering te voorkomen, geoorloofd is om maatregelen te nemen die daar niet specifiek voor bedoeld zijn.

Voor zover het bestuur zich kwijt van zijn zorgvuldigheidsplicht, de betrokkene de kans geeft om tijdig zijn opmerkingen te doen gelden, tracht om een gepaste en evenredige maatregel te nemen en zijn beslissing correct motiveert, kan het geen gebrek aan 'fairplay' worden verweten omdat ze een maatregel gebruikt die oorspronkelijk niet is bedoeld om radicalisering en terrorisme te bestrijden.

32. Er dient opgemerkt dat een significant deel van de rechtspraak dit beginsel niet erkent²⁵⁸. Het bestuur moet zich in de praktijk dus enkel zorgen maken als wordt aangetoond dat zijn handeling er opzettelijk op gericht was om de betrokkene schade te berokkenen.

In de praktijk

Het bestuur moet steeds beantwoorden aan de eisen die worden gesteld door de beginselen billijke procedure, motivering, evenredigheid en zorgvuldigheid. Het mag niet handelen met de intentie om de betrokkene schade te berokkenen in de uitoefening van zijn rechten, noch zijn beslissing baseren op onderliggende, kwaadwillige intenties.

²⁵⁷S. DEPRE, E. DE LOPHEM, C.-H.. DE LA VALLEE POUSSIN, M. CHOME en M. LAMBERT DE ROUVROIT, *op.cit.*, n° 64.

²⁵⁸RvS, arrest *Hondermarcq*, nr. 133.843 van 13 juli 2004.

4 Machtsmisbruik of machtsafwending

33. Maatregelen van algemene en bijzondere politie en maatregelen genomen op grond van aanverwante wetgevingen kunnen worden beschouwd als onrechtstreekse middelen om radicalisering te bestrijden.

Een inrichting waarvan het bestuur vermoedt dat er personen samenkomen die gewelddadig radicalisme promoten, kan bijvoorbeeld worden gesloten op grond van de niet-naleving van de stedenbouwkundige voorschriften of van de veiligheids- en gezondheidsregels. Het bestuur heeft dergelijke technieken al aangewend.

Een moskee die ervan verdacht werd een rol te spelen in de religieuze radicalisering van Syriëstrijders, werd gesloten op grond van een bestemmingswijziging die zou indruisen tegen de geldende stedenbouwkundige voorschriften²⁵⁹. In dezelfde geest sloot een burgemeester een islamitisch cultureel centrum dat vermoedelijk een moskee herbergde waar radicalisering werd geprekeert. De reden die werd ingeroepen voor de sluiting was dat het centrum niet voldeed aan de veiligheidsregels²⁶⁰.

34. Het recent ingevoegde artikel 134septies van de NGW²⁶¹ geeft het bestuur de mogelijkheid om een inrichting te sluiten wanneer er ernstige aanwijzingen bestaan dat er feiten plaatsvinden die een terroristisch misdrijf inhouden. Dit artikel laat de overheid toe om politimaatregelen te nemen die rechtstreeks gebaseerd zijn op overwegingen verbonden aan terrorisme en gewelddadige radicalisering. De moeilijkheid ligt in het feit dat gewelddadige radicalisering op zich geen dergelijk misdrijf is.

De invoering van deze nieuwe bepaling roept de vraag op of het gebruik van andere instrumenten voorheen geen machtsafwending inhield. De overheid zou haar bevoegdheden toen immers met een ander doel hebben uitgeoefend dan datgene waarvoor ze die bevoegdheden had gekregen. Overeenkomstig artikel 14 §1 van de gecoördineerde wetten op de raad van State, gaat het om nietigverklaring. Toch blijkt de Raad van State er een bijzonder strenge interpretatie op na te houden.

De Raad van State oordeelde dat "*de afwending van macht niet kan worden weerhouden als blijkt dat de bestreden beslissing uitsluitend een onrechtmatig doel nastreeft, met uitsluiting van elk rechtmatig doel. De handhaving van de openbare orde en de openbare rust zijn echter onmiskenbaar rechtmatige doelen uit hoofde van een gemeente*"²⁶².

Machtsafwending heeft dus betrekking op de onrechtmatigheid van het doel van de handeling. De auteur van de bestuurshandeling zou daarbij een ander doel nastreven dan datgene wat de wetgever voor ogen had, zodat het werkelijke doel dus onrechtmatig is²⁶³.

²⁵⁹https://www.rtb.be/info/regions/detail_molenbeek-la-commune-fait-fermer-une-mosquee?id=9447549.

²⁶⁰https://www.rtb.be/info/regions/liege/detail_liege-un-centre-culturel-islamique-ferme-sur-decision-du-Bourgmestre?id=9311507

²⁶¹ Zie voetnoot pagina 5.

²⁶²RvS, nr. 227.246 van 30 april 2014.

²⁶³RvS, arrest *Lheureux et Defosse*, nr. 213.448 van 24 mei 2011.

Machtsafwending is slechts toegelaten op **twee voorwaarden**: de aanwezigheid van een onrechtmatig doel en de afwezigheid van een rechtmatig doel. Er is pas sprake van machtsafwending als de overheid minstens in hoofdzaak of uitsluitend heeft gehandeld met een onrechtmatig doel voor ogen.

35. Wat het gebruik van aanverwante wetgevingen betreft, blijkt uit de rechtspraak van de Raad van State niet dat de overheid die daartoe overgaat kan worden veroordeeld wegens machtsafwending. Ook als de intentie van de overheid onmiskenbaar niet ligt in de toepassing van deze wetgevingen maar in de bestrijding van gewelddadige radicalisering, is het nagestreefde doel nog altijd rechtmatig. Het bestuur beschikt over een ruime discretionaire bevoegdheid bij de keuze van de maatregelen waarover het beschikt om zijn doelstellingen te bereiken. Er is niets dat het lijkt te beletten om die keuzes te maken in de context van de preventieve bestrijding van terrorisme. De overheid dient echter wel steeds de andere garanties te respecteren die in dit document werden beschreven, met name het evenredigheidsbeginsel.

Diegene die machtsafwending inroept, dient daar dus zelf het bewijs van te leveren²⁶⁴.

*

²⁶⁴RvS, arrest *Lheureux et Defosse*, nr. 213.448 van 24 mei 2011.

BIJLAGE II.

TYPEVOORBEEDEN VAN MAATREGELEN VAN BESTUURLIJKE POLITIE

- 1 Besluit van de burgemeester op grond van artikel 133, 3e lid en 135, § 2 van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.2. B. b, i) 113
- 2 Politieverordening van de burgemeester op grond van artikel 134 van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.2. B, b, ii) 115
- 3 Politiebesluit van de burgemeester op grond van artikel 134*quater* van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.2. B, b, ii) 117
- 4 Politiebesluit van het college van burgemeester en schepenen tot het verbieden van een vertoning (3.3.3, A) 119
- 5 Besluit van de burgemeester tot opeising van een verlaten gebouw op grond van artikel 134*bis* van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3. B.) 121
- 6 Besluit op grond van artikel 134*ter* van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3.C) 124
- 7 Besluit op grond van artikel 134*quinquies* van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3. D) 127
- 8 Politiebesluit van de burgemeester op grond van artikel 134*sexies* van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3.E) 130
- 9 Politiebesluit van de burgemeester op grond van artikel 134*septies* van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3. F) 133
- 10 Besluit van de burgemeester op grond van de wet van 30 juli 1979, de wet van 15 mei 2007 en het koninklijk besluit van 19 december 2014 (3.3.4. A.) 136
- 11 Besluit tot voorlopige sluiting op grond van artikel 9*bis* van de wet van 24 februari 1921 betreffende de verdovende middelen (3.3.4. B) 139
- 12 Besluit van de burgemeester op grond van de ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang (3.3.4.C) 142
- 13 Bevestigingsbesluit van de burgemeester op grond van artikel 302 van het BWRO (3.3.5. A, a) 144
- 14 Besluit van de burgemeester op grond van artikelen 98, §1, 5° van het BWRO en 18 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening (3.3.3. A, b) 146
- 15 Besluit van de burgemeester op grond van artikelen 7, 8 en 12 van het Wetboek van Huisvesting (3.3.5. B) 148
- 16 Besluit van de burgemeester op grond van artikelen 5, 21 en 23 van het Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven en milieuaansprakelijkheid (3.3.5. C) 151

1 Besluit van de burgemeester op grond van artikel 133, 3e lid en 135, § 2 van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.2. B. b, i)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Politiebesluit van de burgemeester van [datum] tot het verbieden van elke samenshoring van [persoon of beweging] op [openbare plaats] ter gelegenheid van [thema/gebeurtenis]"

De gemeente;

De burgemeester,

Gelet op artikel 133, 3e lid en artikel 135, § 2 van de Nieuwe Gemeentewet;

Overwegende dat de opdracht van de gemeenten bestaat in het voorzien, ten behoeve van de inwoners, in een goede politie, met name over de zindelijkheid, de gezondheid, de veiligheid en de rust op openbare wegen en plaatsen en in openbare gebouwen; dat deze bevoegdheid met name betrekking heeft op het handhaven van de openbare veiligheid;

Gelet op [omstandigheden + uiteenzetting van de feiten]

[in voorkomend geval] Gelet op het rapport/het advies van [...] waaruit blijkt dat [...]

[in voorkomend geval] Overwegende dat [de heer/mevrouw/de onderneming/de afgevaardigde van de beweging/de organisatoren van de samenshoring] werd/werden opgeroepen om te worden gehoord om zijn/haar/hun verdedigingsmiddelen te doen gelden;

Overwegende dat hij/zij bij deze gelegenheid verklaarde(n) dat [...] ;

Overwegende dat deze elementen niet kunnen worden weerhouden in de mate dat [...]

Overwegende dat de bestreden handeling gerechtvaardigd is in de mate dat [...] ;

Overwegende dat een alternatieve maatregel bestaande in [...] niet gerechtvaardigd is vanwege [...];

OM DIE REDENEN,

Besluit:

Artikel 1

Elke samenschooling van personen wordt verboden (plaats, datum of duur, type samenschooling preciseren].

Artikel 2

[modaliteiten voor communicatie/bekendmaking/uithanging]

Artikel 3

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld bij middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te Op ...

De burgemeester

2 Politieverordening van de burgemeester op grond van artikel 134 van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.2. B, b, ii)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Politieverordening van de burgemeester van [datum] tot [sluiting van een openbare of private plaats of elke andere gepaste en gerechtvaardigde veiligheidsmaatregel in geval van oproer, ernstige stoornis van de openbare rust of andere onvoorziene gebeurtenissen]"

De gemeente;

De burgemeester,

Gelet op artikel 134 van de nieuwe Gemeentewet;

Overwegende dat de opdracht van de gemeenten bestaat in het voorzien, ten behoeve van de inwoners, in een goede politie, met name over de zindelijkheid, de gezondheid, de veiligheid en de rust op openbare wegen en plaatsen en in openbare gebouwen; dat deze bevoegdheid met name betrekking heeft op het handhaven van de openbare veiligheid;

Overwegende dat [uiteenzetting van feiten die moeten bestaan in oproer, kwaadwillige samenshoring, ernstige stoornis van de openbare rust of andere onvoorziene gebeurtenissen];

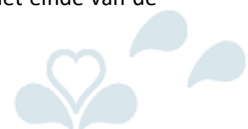
Overwegende dat deze bedreiging van de openbare orde bestaat in [... het onmiddellijke gevaar voor de inwoners aangeven];

[in voorkomend geval] Overwegende dat uit een rapport van de politiezone [of elk ander advies, bijvoorbeeld van het OCAM] meer in het bijzonder blijkt dat [...] ²⁶⁵;

Overwegende dat de burgemeester gezien de hoogdringendheid van de situatie [toelichten] van oordeel is dat hij het advies van de gemeenteraad niet kan afwachten;

Overwegende dat als gevolg daarvan [rechtvaardiging van de relevantie en de evenredigheid van de genomen maatregel];

²⁶⁵Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naarwaar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

Overwegende dat dit besluit door de gemeenteraad moet worden bevestigd op de eerstvolgende vergadering, op straffe van verval;

Om die redenen,

Besluit

Artikel 1

[Te verbieden of te bevelen tot elke relevante en evenredige veiligheidsmaatregel + de duur bepalen]

Artikel 2

Er wordt voorzien in de volgende begeleidende maatregelen [...]

Artikel 3

[modaliteiten voor communicatie/bekendmaking/uithanging]

Artikel 4

Deze politieverordening zal onverwijld worden voorgelegd aan de gemeenteraad die ze dient te bevestigen;

Artikel 5

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld door middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te ... op...

De burgemeester

3 Politiebesluit van de burgemeester op grond van artikel 134^{quater} van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.2. B, b, ii)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Politiebesluit van de burgemeester van [datum] tot sluiting van de inrichting [naam], gevestigd [plaats]"

De gemeente;

De burgemeester,

Gelet op artikel 134^{quater} van de Nieuwe Gemeentewet;

Overwegende dat de opdracht van de gemeenten bestaat in het voorzien, ten behoeve van de inwoners, in een goede politie, met name over de zindelijkheid, de gezondheid, de veiligheid en de rust op openbare wegen en plaatsen en in openbare gebouwen; dat deze bevoegdheid met name betrekking heeft op het handhaven van de openbare veiligheid;

Gelet op [omstandigheden + uiteenzetting van de feiten aangaande de stoornis rond de beoogde inrichting die toegankelijk is voor het publiek, rechtvaardigen op basis van de voorwaarden die rechtstreeks zijn bepaald in artikel 134^{quater} NGW]

[in voorkomend geval] Gelet op het verslag/het advies van [...] waaruit blijkt dat [...] ²⁶⁶ ;

[in voorkomend geval] Overwegende dat [de eigenaar en/of de uitbater van deze inrichting] werd/werden opgeroepen om te worden gehoord om zijn/hun verdedigingsmiddelen te doen gelden;

Overwegende dat [de eigenaar en/of de uitbater van deze inrichting] bij die gelegenheid heeft(hebben) verklaard dat [...] ;

Overwegende dat deze elementen niet kunnen worden weerhouden in de mate dat [...];

²⁶⁶Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naarwaar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

Overwegende dat de bestreden handeling gerechtvaardigd is in de mate dat [... toelichten hoe deze maatregel een einde zal stellen aan de vastgestelde stoornis van de openbare orde – de evenredigheid aantonen van de gekozen duur van de maatregel];

Overwegende dat een alternatieve maatregel bestaande in [...] niet gerechtvaardigd is vanwege [...];

Overwegende dat dit besluit door de gemeenteraad moet worden bevestigd op de eerstvolgende vergadering, op straffe van verval;

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

De inrichting [naam] gelegen te [plaats] zal worden gesloten voor een duur van [...(maximaal 3 maanden)];

Artikel 2

Deze beslissing zal ter kennis worden gebracht aan [de eigenaar en/ uitbater van deze inrichting]

Artikel 3

Dit besluit zal worden voorgelegd aan de gemeenteraad die het dient te bevestigen;

Artikel 4

Een exemplaar van dit besluit zal door de gemeentelijke overheid zichtbaar worden uitgehangen op [plaats en adres: zaal/schouwburg/ ... gelegen...].

Artikel 5

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld door middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te Op ...

De burgemeester

4 Politiebesluit van het college van burgemeester en schepenen tot het verbieden van een vertoning (3.3.3, A)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Politiebesluit van het college van burgemeester en schepenen van [datum] tot het verbieden van de vertoning die op [datum] wordt georganiseerd in zaal [...], opgevoerd door [...] [of geregisseerd door of met medewerking van de heer X] "

De gemeente;

Het college van burgemeester en schepenen,

Gelet op artikel 130 van de nieuwe Gemeentewet;

Overwegende dat de opdracht van de gemeenten bestaat in het voorzien, ten behoeve van de inwoners, in een goede politie, met name over de zindelijkheid, de gezondheid, de veiligheid op openbare plaatsen; dat deze bevoegdheid met name betrekking heeft op het handhaven van de openbare veiligheid;

Overwegende dat artikel 130 van de Nieuwe Gemeentewet betrekking heeft op alle voorstellingen;

Overwegende dat [uiteenzetting van feiten + de documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.; voorbeeld: het verslag van ... waaruit blijkt dat ...²⁶⁷]

Overwegende [specifieke omstandigheden van de nakende vertoning]

[in geval van verhoor] Overwegende dat [de heer/mevrouw/de onderneming] werd/werden opgeroepen om te worden gehoord in zijn/haar/hun verdediging;

Overwegende dat hij/zij bij deze gelegenheid verklaarde(n) dat [...];

Overwegende dat deze elementen niet kunnen worden weerhouden in de mate dat [...];

²⁶⁷Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naarwaar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

Overwegende dat de bestreden handeling gerechtvaardigd is in de mate dat...[de buitengewone omstandigheden beschrijven en motiveren + aantonen dat de openbare rust niet kan worden gegarandeerd met andere middelen zoals verhoogde politieaanwezigheid in de buurt van de zaal; aantonen dat de maatregel evenredig is];

Overwegende dat een alternatieve maatregel bestaande in [...] niet gerechtvaardigd is vanwege [...];

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

De voorstelling die [het gezelschap, de vereniging, de persoon, ..] op [datum] wil organiseren in [plaats en adres: zaal/schouwburg/... gelegen...] wordt verboden.

Artikel 2

Dit besluit zal [per aangetekende brief met ontvangstbevestiging] ter kennis worden gegeven aan [naam, voornaam, adres en hoedanigheid van de bestemming(en)].

Artikel 3

Een exemplaar van dit besluit zal door de gemeentelijke overheid zichtbaar worden uitgehangen op [plaats en adres: zaal/schouwburg/ ... gelegen...].

Artikel 4

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld bij middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te ...

Het college van burgemeester en schepenen

5 Besluit van de burgemeester tot opeising van een verlaten gebouw op grond van artikel 134bis van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3. B.)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Politiebesluit van de burgemeester van [datum] tot opeising van het verlaten gebouw gelegen [adres] op grond van artikel 134bis van de NGW".

De gemeente;

De burgemeester

Gelet op artikel 134bis, 1e lid van de Nieuwe Gemeentewet;

Gelet op de inventaris van verlaten gebouwen van de gemeente [...] die voor het laatst werd bijgewerkt op [datum];

Overwegende dat [uiteenzetting van feiten + de documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.;²⁶⁸];

Overwegende dat de voorzitter van het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn op [...] een gemotiveerd verzoek heeft ingediend waaruit blijkt dat de volgende gebouwen [aard, eigenaar en adres] kunnen worden opgeëist voor een duur van [.. De duur van deze opeising wordt bepaald volgens de behoefte aan woningen voor daklozen en volgens de werken die nodig zijn om het gebouw geschikt te maken voor bewoning; zie artikel 9 van het koninklijk besluit van 6 december 1993 betreffende het opeisingsrecht van verlaten gebouwen, bedoeld in artikel 134bis van de Nieuwe Gemeentewet];

Overwegende dat dit verzoekschrift in hoofdzaak berust op de volgende motieven [...];

Overwegende dat de burgemeester op basis van dit gemotiveerde verzoekschrift per aangetekende brief met ontvangstmelding of bij deurwaardersexploot op [...] een verwittiging heeft verstuurd met een voorstel tot schadevergoeding van [... zie artikel 9 van het koninklijk besluit van 6 december 1993 betreffende het opeisingsrecht van verlaten gebouwen, bedoeld in artikel 134bis van de Nieuwe Gemeentewet];

²⁶⁸ Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naarwaar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

Overwegende dat de eigenaar van het pand heeft gereageerd / niet heeft gereageerd op deze verwittiging;

(of)

Overwegende dat de eigenaar in zijn schrijven verklaarde dat [...];

Overwegende dat deze reactie niet van die aard is dat ze het verlaten karakter van het pand geldig betwist;

Overwegende dat de schadevergoeding billijk is in de mate dat [... de schadevergoeding kan rekening houden met het bedrag van de werken die de gemeente zal uitvoeren];

Om die redenen,

Besluit

Artikel 1

Het gebouw gelegen [adres] zal worden opgeëist voor een duur van [De duur van de opeising wordt bepaald volgens de behoefte aan woningen voor daklozen en volgens de werken die nodig zijn om het gebouw geschikt te maken voor bewoning];

Artikel 2

De schadevergoeding zoals voorzien in artikel 134*bis*, 1e lid van de Nieuwe Gemeentewet wordt vastgesteld op een bedrag van [...] per maand van opeising;

Artikel 3

Dit besluit zal per aangetekende brief met ontvangstbevestiging ter kennis worden gegeven aan [naam, voornaam, adres en hoedanigheid van de bestemmingen(en)];

Artikel 4

Een exemplaar van dit besluit zal door de gemeentelijke overheid zichtbaar worden uitgehangen op het opgeëiste gebouw gelegen [...] en [elke andere plaats preciseren].

Artikel 5

[In voorkomend geval de voorwaarden aangeven om het besluit te doen opheffen (uitvoering van werken, voorlegging van offertes, documenten of attesten, enz.)]

Artikel 6

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld bij middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te ...

De burgemeester

6 Besluit op grond van artikel 134ter van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3.C)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Politiebesluit van de burgemeester van [datum] tot voorlopige sluiting van de horecazaak [naam] gelegen [...] vanwege de niet-naleving van de uitbatingsvoorwaarden"

De gemeente;

De burgemeester

Gelet op artikel 134ter van de Nieuwe Gemeentewet;

Overwegende dat de gemeenten de opdracht hebben om de veiligheid van goederen en personen te garanderen;

Overwegende dat [documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.;²⁶⁹];

Overwegende dat het gebouw gelegen [...] de volgende kenmerken vertoont: [...];

Overwegende dat de voorwaarden opgelegd door [de uitbatingsvergunning van het gebouw gelegen... / de stedenbouwkundige vergunning voor het gebouw gelegen... waarvoor de volgende voorwaarden: ... niet werden gerespecteerd];

Overwegende dat uit een verslag van ... is gebleken dat het gebouw in een gevaarlijke, ongezonde of onbewoonbare toestand verkeert;

Overwegende dat deze toestand wordt verergerd door diverse vaststellingen in het voornoemde verslag waardoor het betreffende gebouw kan - en moet - als [ongezond/gevaarlijk/..] worden beschouwd;

Overwegende dat de eigenaar/beheerder van het pand op [...] werd opgeroepen om te worden gehoord over de maatregel tot tijdelijke sluiting van het pand/tijdelijke opschorting van de uitbatingsvergunning;

²⁶⁹Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naarwaar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

Overwegende dat de eigenaar/beheerder van het pand op [...] de volgende elementen ter kennis heeft gebracht aan de overheid: ... ;

Overwegende dat deze elementen niet kunnen worden weerhouden in de mate dat [...];

Gelet op het proces-verbaal van verhoor dat door de eigenaar/beheerder werd ondertekend op [...];

Overwegende dat bijgevolg dient te worden overgegaan tot [de voorlopige sluiting/tijdelijke opschorting van de uitbatingsvergunning van het pand gedurende een termijn van [...] (maximaal drie maanden), de evenredigheid van de maatregel, met name de duur ervan, rechtvaardigen];

(OF) Gelet op de hoogdringendheid en de daaruit volgende onmogelijkheid om de betrokkene voorafgaand te horen;

Gelet op [concrete motivering die het onmogelijk maakt om de betrokkene te horen in zijn verdediging];

Overwegende dat [motieven waarop het besluit gegrond is, rekening houdend met de relevante argumenten van de betrokkene waarop een antwoord moet worden geformuleerd/ aangeven dat de toestand van het gebouw de openbare orde bedreigt];

Overwegende dat alleen deze maatregel een einde kan stellen aan de veroorzaakte stoornissen;

Overwegende dat dit besluit door de gemeenteraad moet worden bevestigd op de eerstvolgende vergadering, op straffe van verval;

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

De inrichting gelegen ... zal [voorlopig worden gesloten (of) de uitbatingsvergunning van de inrichting gelegen ... zal tijdelijk worden opgeschort voor een duur van ...(maximaal 3 maanden) ...]

Artikel 2 (facultatief)

Het gebouw zal worden verzegeld om elke betreding/uitbating van deze inrichting te verhinderen.

Artikel 3

Dit besluit zal [per aangetekende brief met ontvangstbevestiging] ter kennis worden gegeven aan [naam, voornaam, adres en hoedanigheid van de bestemming(en)].

Artikel 4

Een exemplaar van dit besluit zal door de gemeentelijke overheid zichtbaar worden uitgehangen op [het gebouw gelegen ... + elke andere plaats]

Artikel 5

[In voorkomend geval de voorwaarden aangeven om het besluit te doen opheffen (uitvoering van werken, voorlegging van offertes, documenten of attesten, enz.)]

Artikel 6

Dit besluit zal worden meegedeeld aan de gemeenteraad.

Artikel 7

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld bij middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te ...

De burgemeester

7 Besluit op grond van artikel 134quinquies van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3. D)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Politiebesluit van de burgemeester van [datum] tot voorlopige sluiting van de inrichting [naam] gelegen [...] op grond van ernstige aanwijzingen dat er feiten plaatsvinden van mensenhandel of mensensmokkel"

De gemeente;

De burgemeester

Gelet op artikel 134quinquies van de Nieuwe Gemeentewet;

Overwegende dat de gemeenten de opdracht hebben om de veiligheid van goederen en personen te garanderen;

Overwegende dat [documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.;²⁷⁰];

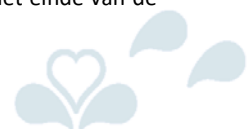
Overwegende dat er ernstige aanwijzingen bestaan dat in het gebouw gelegen [...] de volgende feiten van mensenhandel of mensensmokkel plaatsvinden [...];

Overwegende dat de burgemeester zijn intentie tot sluiting van het gebouw gelegen [...] kenbaar heeft gemaakt aan de procureur des Konings of aan zijn substituut;

Overwegende dat de procureur des Konings of zijn substituut geen bezwaar maken tegen deze maatregel;

Overwegende dat een verslag van de ernstige aanwijzingen van deze feiten van mensenhandel of mensensmokkel werd opgemaakt door [...];

²⁷⁰Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naarwaar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

Overwegende dat [de eigenaar/beheerder/uitbater] van het pand, de heer.[...], op [...] werd opgeroepen om te worden gehoord aangaande deze sluitingsmaatregel op grond van ernstige aanwijzingen van deze feiten van mensenhandel of mensensmokkel;

Overwegende dat de [eigenaar/beheerder] van het pand op [...] de volgende elementen ter kennis heeft gebracht aan de overheid: [...];

Overwegende dat deze elementen niet kunnen worden weerhouden in de mate dat [...];

(OF)

Gelet op de hoogdringendheid en de daaruit volgende onmogelijkheid om de betrokkene voorafgaand te horen;

Gelet op [concrete motivering die het onmogelijk maakt om de betrokkene te horen in zijn verdediging];

Overwegende dat [motieven waarop het besluit gegrond is, rekening houdend met de relevante argumenten van de betrokkene waarop een antwoord moet worden geformuleerd/ aangeven dat de toestand van het gebouw de openbare orde bedreigt];

Overwegende dat alleen [de beoogde maatregel vermelden] een einde kan stellen aan de veroorzaakte stoornissen;

Overwegende dat bijgevolg dient te worden overgegaan tot de sluiting van het gebouw gelegen [...] voor een duur van [...] (maximaal 6 maanden));

Overwegende dat dit besluit ter kennis zal worden gebracht aan de gemeenteraad op de eerstvolgende vergadering;

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

Het gebouw gelegen [...] in [...] zal worden gesloten voor een duur van [...] (maximaal 6 maanden))

Artikel 2

Het gebouw zal worden verzegeld om elke betreding/uitbating van deze inrichting te verhinderen (facultatief).

Artikel 3

Dit besluit zal [per aangetekende brief met ontvangstbevestiging] ter kennis worden gegeven aan [naam, voornaam, adres en hoedanigheid van de bestemmingen(en)].

Artikel 4

Een exemplaar van dit besluit zal door de gemeentelijke overheid zichtbaar worden uitgehangen op [het gebouw gelegen ... + de plaats aanduiden];

Artikel 5

[In voorkomend geval de voorwaarden aangeven om het besluit te doen opheffen (uitvoering van werken, voorlegging van offertes, documenten of attesten, enz.)]

Artikel 6

Dit besluit zal worden meegedeeld aan de gemeenteraad.

Artikel 7

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld bij middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te ...

De burgemeester

8 Politiebesluit van de burgemeester op grond van artikel 134^{sexies} van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3.E)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Politiebesluit van [...] tot het verbieden van de toegang tot [plaats] aan de heer/mevrouw [...]"

De gemeente;

De burgemeester

Gelet op artikel 134^{sexies} van de Nieuwe Gemeentewet;

Overwegende dat de gemeenten de opdracht hebben om de veiligheid van goederen en personen te garanderen;

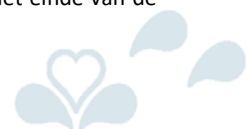
Overwegende dat [documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.;²⁷¹];

Overwegende dat aan [de heer/mevrouw X of de heren/dames XX die deze gedragingen hebben gesteld] een verwittiging werd gestuurd om hem/haar/hen te wijzen op het feit dat een nieuwe overtreding [... op de plaats of tijdens identieke gebeurtenissen] aanleiding kan geven tot een plaatsverbod;

Overwegende dat [de heer/mevrouw X of de heren/dames XX] de [openbare orde als volgt heeft/hebben verstoord: ... in (plaats toegankelijk voor het publiek (of) herhaaldelijk de volgende overtreding heeft/hebben begaan tegen de reglementen en verordeningen van de gemeenteraad: ... in (plaats in de gemeente die toegankelijk is voor het publiek), (of) herhaaldelijk heeft/hebben bijgedragen tot de volgende gebeurtenissen ... in (plaats in de gemeente die toegankelijk is voor het publiek en waarbij de openbare orde werd verstoord of overlast werd veroorzaakt: ...];

Overwegende dat deze [gedragingen/overtredingen/gebeurtenissen] de openbare orde als volgt hebben verstoord: ...;

²⁷¹Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naarwaar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

Overwegende dat een verslag van de voormelde gedragingen/overtredingen/gebeurtenissen werd opgemaakt door ... ; [facultatief]²⁷²

Overwegende dat [heer/mevrouw X of de heren /dames XX] op [datum] werd(en) opgeroepen om te worden gehoord over de maatregel tot plaatsverbod op grond van de [voormelde gedragingen/overtredingen/gebeurtenissen];

Overwegende dat deze elementen niet kunnen worden weerhouden in de mate dat [...];

Gelet op het proces-verbaal van verhoor dat door [de heer/mevrouw X of de heren/de dames] werd ondertekend op [...];

(OF)

Gelet op de hoogdringendheid en de daaruit volgende onmogelijkheid om de betrokkene voorafgaand te horen;

Gelet op [concrete motivering die het onmogelijk maakt om de betrokkene te horen in zijn verdediging];

Overwegende dat [motieven waarop het besluit gegrond is, rekening houdend met de relevante argumenten van de betrokkene waarop een antwoord moet worden geformuleerd/ aangeven dat de toestand van het gebouw de openbare orde bedreigt];

Overwegende dat alleen [de beoogde maatregel vermelden] een einde kan stellen aan de veroorzaakte stoornissen [de evenredigheid van de maatregel rechtvaardigen];

Overwegende dat bijgevolg dient te worden overgegaan tot een tijdelijk plaatsverbod in [plaats van de gemeente gelegen [...]] gedurende ... maximaal 1 maand ..., 2 keer hernieuwbaar indien de vastgestelde stoornissen aanhouden];

Overwegende dat dit besluit voor bevestiging zal worden voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen op de eerstvolgende vergadering, na [de heer/mevrouw X of de heren/de dames X] of hun raadsman te hebben gehoord en nadat hij/zij/ze de mogelijkheid heeft (hebben) gekregen om hun verdedigingsmiddelen schriftelijk of mondeling te doen gelden, behalve indien ze zich na uitnodiging per aangetekende brief niet hebben gemeld en geen geldige motieven hebben aangebracht voor hun afwezigheid of verhindering;

272 Idem.

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

Er wordt een tijdelijk plaatsverbod opgelegd in [plaats van de gemeente gelegen [...]] gedurende ... maximaal 1 maand ..., 2 keer hernieuwbaar indien de vastgestelde stoornissen aanhouden].

Artikel 2

Dit besluit zal [per aangetekende brief met ontvangstbevestiging] ter kennis worden gegeven aan [naam, voornaam, adres en hoedanigheid van de bestemmingen(en)].

Artikel 3

Een exemplaar van dit besluit zal door de gemeentelijke overheid zichtbaar worden uitgehangen op [de plaats aanduiden];

Artikel 4

Dit besluit zal voor bevestiging worden voorgelegd aan de gemeenteraad tijdens de eerstvolgende vergadering.

Artikel 5

[In voorkomend geval de voorwaarden aangeven om het besluit te doen opheffen (voorlegging van documenten of attesten, enz.)]

Artikel 6

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld bij middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te ...

De burgemeester

9 Politiebesluit van de burgemeester op grond van artikel 134septies van de Nieuwe Gemeentewet (3.3.3. F)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Politiebesluit van [...] tot sluiting van de inrichting gelegen [...] op grond van ernstige aanwijzingen van feiten die een terroristisch misdrijf inhouden"

De gemeente;

De burgemeester

Gelet op artikel 134septies van de Nieuwe Gemeentewet;

Overwegende dat de gemeenten de opdracht hebben om de veiligheid van goederen en personen te garanderen;

Overwegende dat [documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.;²⁷³];

Overwegende dat er ernstige aanwijzingen bestaan dat in het gebouw gelegen [...] feiten plaatsvinden die een terroristisch misdrijf inhouden²⁷⁴: ... ;

Overwegende dat [de volgende klachten of vaststellingen, gemeld door de politiediensten na bijvoorbeeld een controle of inlichtingen van de minister of elke andere overheid; te rechtvaardigen aan de hand van feiten];

Overwegende dat de burgemeester op [...] de gerechtelijke overheid zijn intentie heeft kenbaar gemaakt om het gebouw gelegen [...] te sluiten op grond van de voormelde ernstige aanwijzingen;

Overwegende dat de gerechtelijke overheid geen bezwaar maakt tegen deze maatregel;

Overwegende dat [de eigenaar/beheerder/uitbater] van het pand, [de heer/mevrouw ...], op [...] werd opgeroepen om te worden gehoord aangaande deze sluitingsmaatregel op grond van de voormelde ernstige aanwijzingen van (een) terroristisch(e) misdrijf(misdrijven);

²⁷³Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naarwaar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

²⁷⁴Het betreft de terroristische misdrijven zoals bedoeld in boek II, titel 1ter van het Strafwetboek.

Overwegende dat de eigenaar/beheerder van het pand op [...] de volgende elementen ter kennis heeft gebracht aan de overheid: [...];

Overwegende dat deze elementen niet kunnen worden weerhouden in de mate dat [...];

Gelet op het proces-verbaal van verhoor dat door de [eigenaar/beheerder] werd ondertekend op [...];

Overwegende dat bijgevolg dient te worden overgegaan tot de sluiting van het gebouw gelegen [...] voor een duur van [...] (maximaal 6 maanden));

Overwegende dat dit besluit voor bevestiging zal worden voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen op de eerstvolgende vergadering;

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

Het gebouw gelegen [...] zal worden gesloten voor een duur van [...] (maximaal 6 maanden)]

Artikel 2

Het gebouw zal worden verzegeld om elke betreding/uitbating van deze inrichting te verhinderen. (facultatief)

Artikel 3

Dit besluit zal [per aangetekende brief met ontvangstbevestiging] ter kennis worden gegeven aan [naam, voornaam, adres en hoedanigheid van de bestemmingen(en)].

Artikel 4

Een exemplaar van dit besluit zal door de gemeentelijke overheid zichtbaar worden uitgehangen op [beoogde inrichting en elke andere plaats, preciseren];

Artikel 5

Dit besluit zal voor bevestiging worden voorgelegd aan de gemeenteraad tijdens de eerstvolgende vergadering.

Artikel 6

[In voorkomend geval de voorwaarden aangeven om het besluit te doen opheffen (voorlegging van documenten of attesten, enz.)]

Artikel 7

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld bij middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te ...

De burgemeester

10 Besluit van de burgemeester op grond van de wet van 30 juli 1979, de wet van 15 mei 2007 en het koninklijk besluit van 19 december 2014 (3.3.4. A.)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Politiebesluit van de burgemeester van [datum] tot sluiting van de inrichting gelegen [...] [die niet beschikt over de voor haar activiteiten vereiste brandverzekering of die de brandveiligheidsmaatregelen niet respecteert]"

De gemeente;

De burgemeester;

[Gelet op de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid, met name op artikel 177;

Gelet op het koninklijk besluit van 19 december 2014 tot vastlegging van de organisatie van de brandpreventie in de hulpverleningszones, met name op zijn artikel 5;

(of)

[Gelet op de wet van 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand, met name op artikel 11];

Overwegende dat het pand gelegen [...] [een advies inzake brandpreventie en een plaatsbezoek door de hulpverleningszone nodig heeft] (of) [bijzondere brandrisico's inhoudt];

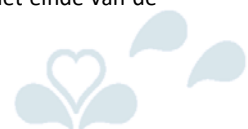
Overwegende dat [documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.;²⁷⁵];

Overwegende dat [het verslag van de hulpverleningszone [...] wijst op het bestaan van een aanzienlijk brandrisico om de volgende redenen]:

- ...
- ...;

Overwegende dat vanwege de omvang van het risico onverwijld het gebruik van het pand moet worden verboden;

²⁷⁵Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naarwaar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

Overwegende dat dit gebruik pas weer toegestaan is zodra de eigenaar de volgende werken zal hebben uitgevoerd:

- .. ;
- ...;

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

De hulpverleningszone wordt verzocht om voor het pand gelegen [...] een brandpreventieverslag op te maken na voorafgaand plaatsbezoek

(Of)

[Het pand gelegen [...] zal worden gesloten en de toegang ertoe zal worden verboden].

Artikel 2

[Het pand zal pas weer toegankelijk zijn nadat de volgende beveiligingswerken zullen zijn uitgevoerd:

- ...,
- ...,

Het pand zal pas worden heropend nadat de brandweer heeft gecontroleerd of de vereiste werken behoorlijk werden uitgevoerd].

Artikel 3

Dit besluit zal per aangetekende brief met ontvangstbevestiging ter kennis worden gegeven aan [naam, voornaam, adres en hoedanigheid van de bestemmingen(en)].

Artikel 4

Een exemplaar van dit besluit zal door de gemeentelijke overheid zichtbaar worden uitgehangen op [beoogde inrichting en elke andere plaats, preciseren];

Artikel 6

[In voorkomend geval de voorwaarden aangeven om het besluit te doen opheffen (uitvoering van werken, voorlegging van documenten of attesten, enz.)]

Artikel 7

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld bij middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te ...

De burgemeester

11 Besluit tot voorlopige sluiting op grond van artikel 9bis van de wet van 24 februari 1921 betreffende de verdovende middelen (3.3.4. B)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Politiebesluit van [...] tot sluiting van de inrichting gelegen [...] op grond van ernstige aanwijzing van inbreuken op de wet van 24 februari 1921"

De gemeente;

De burgemeester

Wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van gifstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, B.S.

Overwegende dat de gemeenten de opdracht hebben om de veiligheid van goederen en personen te garanderen;

Overwegende dat [documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.;²⁷⁶];

Overwegende dat er ernstige aanwijzingen bestaan dat er in de inrichting gelegen [...] herhaaldelijk activiteiten plaatsvinden die betrekking hebben op de verkoop, de aflevering of het vergemakkelijken van het gebruik van verdovende middelen: [...];

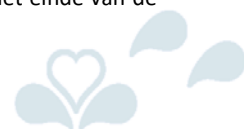
Overwegende dat [de volgende klachten of vaststellingen, gemeld door de politiediensten na bijvoorbeeld een controle of inlichtingen van de minister of elke andere overheid; te rechtvaardigen aan de hand van feiten];

Overwegende dat de voornoemde illegale activiteiten de openbare veiligheid en rust in het gedrang brengen;

Overwegende dat de burgemeester op [...] de gerechtelijke overheid zijn intentie heeft kenbaar gemaakt om het gebouw gelegen [...] te sluiten op grond van de voormelde ernstige aanwijzingen;

Overwegende dat de gerechtelijke overheid geen bezwaar maakt tegen deze maatregel;

²⁷⁶Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naarwaar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

Overwegende dat [de eigenaar/beheerder/uitbater] van de inrichting, [de heer/mevrouw ...], op [...] werd opgeroepen om te worden gehoord aangaande deze sluitingsmaatregel op grond van de voormelde ernstige aanwijzingen, de voormelde illegale activiteiten;

Overwegende dat de [eigenaar/beheerder/uitbater] van de inrichting de volgende elementen ter kennis heeft gebracht aan de overheid: [...] en overwegende dat hij heeft getracht om maatregelen te nemen om de situatie te herstellen:[...] ;

Overwegende dat deze elementen niet kunnen worden weerhouden in de mate dat [...];

Gelet op het proces-verbaal van verhoor dat door de [eigenaar/beheerder] werd ondertekend op [...];

(OF)

Gelet op de hoogdringendheid en de daaruit volgende onmogelijkheid om de betrokkene voorafgaand te horen;

Gelet op [concrete motivering die het onmogelijk maakt om de betrokkene te horen in zijn verdediging];

Overwegende dat [motieven waarop het besluit gegrond is, rekening houdend met de relevante argumenten van de betrokkene waarop een antwoord moet worden geformuleerd/ aangeven dat de toestand van het gebouw de openbare orde bedreigt];

Overwegende dat alleen [de beoogde maatregel vermelden] een einde kan stellen aan de veroorzaakte stoornissen;

Overwegende dat bijgevolg dient te worden overgegaan tot de sluiting van het gebouw gelegen [...] voor een duur van [...] (maximaal 6 maanden));

[indien een eerste maatregel wordt verlengd] Gelet op het gunstige advies van de gemeenteraad van [...] aangaande de verlenging van het sluitingsbesluit van [...] ;

Overwegende dat bijgevolg dient te worden overgegaan tot de verlenging van de sluiting van het gebouw gelegen [...] voor een duur van [...] maximaal 6 maanden – nauwkeurig motiveren: welke duur is nodig om de orde te herstellen];

Overwegende dat dit besluit voor bevestiging wordt voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen op de eerstvolgende vergadering;

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

Het gebouw gelegen [...] zal worden gesloten voor een duur van [...] (maximaal 6 maanden)]
(of)

De sluiting van het gebouw gelegen [...] zal worden verlengd voor een duur van [...] (maximaal 6 maanden)]

Artikel 2

Dit besluit zal per aangetekende brief met ontvangstbevestiging ter kennis worden gegeven aan [naam, voornaam, adres en hoedanigheid van de bestemmingen(en)].

Artikel 3

Een exemplaar van dit besluit zal door de gemeentelijke overheid zichtbaar worden uitgehangen op [beoogde inrichting en elke andere plaats, preciseren];

Artikel 4

Dit besluit zal voor bevestiging worden voorgelegd aan de gemeenteraad tijdens de eerstvolgende vergadering.

Artikel 5

[In voorkomend geval de voorwaarden aangeven om het besluit te doen opheffen)]

Artikel 6

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld bij middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te ...

De burgemeester

12 Besluit van de burgemeester op grond van de ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang (3.3.4.C)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Besluit van de burgemeester van [datum] tot sluiting van de kinderopvang [naam] gelegen [...]"

De gemeente;

De burgemeester

Gelet op de ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang;

Gelet op de ingebrekestelling verzonden door de Diensten van het Verenigd College aan [de organisator van de kinderopvang] voor het nemen van de nodige stappen om zich binnen vijftien werkdagen in regel te stellen met de ordonnantie van 23 maart 2017;

Gelet op de afwezigheid van enige reactie van de betrokkenen op deze ingebrekestelling;

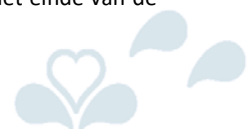
Gelet op het sluitingsbevel dat door de Diensten van het Verenigd College werd gericht aan [de organisator] van de kinderopvang;

Overwegende dat [documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen van de Diensten van het Verenigd College, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.;²⁷⁷];

Overwegende dat de burgemeester dient toe te zien op de uitvoering van het sluitingsbevel van de Diensten van het Verenigd College;

Overwegende dat die maatregel wordt uitgevoerd op kosten en risico van de organisator van kinderopvang;

²⁷⁷Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naar waar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

De kinderopvang [naam] gelegen [...] zal onmiddellijk worden gesloten overeenkomstig het sluitingsbevel van de Diensten van het Verenigd College van [datum].

Artikel 2

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld bij middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te ...

De burgemeester

13 Bevestigingsbesluit van de burgemeester op grond van artikel 302 van het BWRO (3.3.5. A, a)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Besluit van de burgemeester van [datum] tot bevestiging van [het bevel tot onmiddellijke staking van de werken] (of) [va, het stellen van handelingen] die een stedenbouwkundig misdrijf vormen in toepassing van artikel 300 van het BWRO"

De gemeente;

De burgemeester

Gelet op het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening, inzonderheid op artikel 302;

Overwegende dat [documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.];²⁷⁸

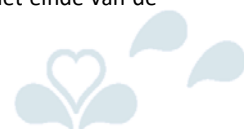
Gelet op het bij dit besluit gevoegde proces-verbaal dat op [...] werd opgemaakt door de controleurs van de stedenbouw [...] en bevel gaf tot [de onmiddellijke staking van de werken aan het pand] (of) [de beëindiging van het stedenbouwkundig misdrijf] aan het pand gelegen [...];

Overwegende dat deze [staking van werken/beëindiging] door de burgemeester moet worden bevestigd binnen vijf werkdagen;

[facultatief] Overwegende dat de aangewezen controleurs van de stedenbouw het betreffende pand hebben verzegeld;

Overwegende dat het stakingsbevel van de aangewezen controleurs van de stedenbouw moet worden bevestigd;

²⁷⁸Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naarwaar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

Het bevel tot [staking van de werken/beëindiging van het stedenbouwkundig misdrijf] dat op [...] aan de overtreder werd gegeven door de aangewezen controleurs van de stedenbouw wordt bevestigd.

De verzegeling van het pand gelegen [...] wordt bevestigd.

Artikel 2

In toepassing van artikel 302 van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening kan de betrokkene in kortgeding de opheffing van de maatregel vorderen tegen het Gewest of de gemeente, naargelang de bekrachtigingsbeslissing uitgaat van de gemachtigde ambtenaar of van de burgemeester. De vordering wordt gebracht voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in het ambtsgebied waarvan de werken en handelingen werden uitgevoerd. De artikelen 1035 tot 1041 van het Gerechtelijk Wetboek zijn van toepassing op de inleiding en de behandeling van de vordering.

Opgemaakt te ...

De burgemeester

14 Besluit van de burgemeester op grond van artikelen 98, §1, 5° van het BWRO en 18 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening (3.3.3. A, b)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Besluit van [...] tot sluiting van de nachtwinkel of het privaat bureau voor telecommunicatie gelegen [...]"

De gemeente;

De burgemeester;

Gelet op de artikelen 98, §1, 5° van het BWRO en 18 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening;

Overwegende dat de gemeenten de opdracht hebben om de veiligheid van goederen en personen te garanderen;

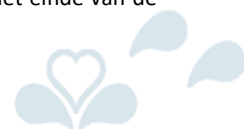
Overwegende dat [documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.;²⁷⁹

Gelet op het gemeentelijk reglement " ... " van [...] dat de opening [van een nachtwinkel of een privaat bureau voor telecommunicatie onderwerpt aan een vergunning van het college van burgemeester en schepenen of de vestiging van deze handelszaken geografisch beperkt];

Overwegende dat in de [uitbatingsvergunning van het gebouw gelegen [...] (of) de stedenbouwkundige vergunning van het gebouw gelegen [...] de volgende voorwaarden zijn opgenomen: [...]] ;

Overwegende dat uit het politieverslag [...] blijkt dat de inrichting [...] niet in regel is met dit reglement of met de beslissing van het college van burgemeester en schepenen;

²⁷⁹Ter herinnering: wanneer een advies wordt geciteerd of wanneer wordt verwezen naar een ander document om de genomen maatregel te rechtvaardigen, moet daar ook naar worden verwezen in de motivering; voor het vervullen van de wettelijke motiveringsplicht is het belangrijk dat hetzij uitvoerige uittreksels worden geciteerd uit het document naarwaar wordt verwezen, hetzij dat dit document wordt bijgevoegd als bijlage en deze bijlage wordt vermeld aan het einde van de beslissing.

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

De inrichting gelegen [...] wordt gesloten.

Artikel 2

Dit besluit zal per aangetekende brief met ontvangstbevestiging ter kennis worden gegeven aan [naam, voornaam, adres en hoedanigheid van de bestemmingen(en)].

Artikel 3

Een exemplaar van dit besluit zal door de gemeentelijke overheid zichtbaar worden uitgehangen op [het beoogde gebouw en elke andere plaats, preciseren];

Artikel 4

[In voorkomend geval de voorwaarden aangeven om het besluit te doen opheffen (uitvoering van werken, voorlegging van offertes, documenten of attesten, enz.)]

Artikel 5

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld bij middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te ...

De burgemeester

15 Besluit van de burgemeester op grond van artikelen 7, 8 en 12 van het Wetboek van Huisvesting (3.3.5. B)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Besluit van [...] tot het verbieden van de verhuur van het gebouw gelegen [...] [en tot het bevelen van de verzegeling]."

De gemeente;

De burgemeester;

Gelet op de Brusselse Huisvestingscode, inzonderheid op de artikelen 7, 8 en 12;

Overwegende dat [documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.;

Overwegende dat het pand gelegen [...] door de Directie Gewestelijke Huisvestingsinspectie [...] op [...] werd gecontroleerd teneinde na te gaan of een woning voldoet aan de elementaire verplichtingen inzake veiligheid, gezondheid en uitrustingen;

Overwegende dat de Directie Gewestelijke Huisvestingsinspectie ("DGHI") naar aanleiding van dit bezoek op [...] de verhuurder in gebreke heeft gesteld om de aanpassingswerken uit te voeren aangezien hij niet voldoet aan de volgende voorwaarden van de Brusselse Huisvestingscode;

- [...]
-
-

Overwegende dat de DGHI het verbod heeft uitgevaardigd om de woning te verhuren of te doen bewonen [aangezien de veiligheid of gezondheid van de bewoners in het gedrang komen (of) aangezien de verhuurder de bevolen werkzaamheden niet uitvoert binnen de gestelde termijn];

Gelet op het herhuisvestingsvoorstel gedaan door [de gemeente (of) door de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij op [...]] (in de maand van de uithuiszetting));

Overwegende dat de eigenaar op grond van het voormelde verslag werd opgeroepen op [...];

Overwegende dat in deze oproep was aangegeven dat de overtreder zich tijdens het vastgelegde verhoor kon laten bijstaan door de raadsman van zijn keuze, kennis kon nemen van het dossier met bewijsstukken en zijn argumenten kon laten gelden;

Overwegende dat hij op [...] kennis kon nemen van zijn dossier;

Overwegende dat de betrokkene tijdens het verhoor, bijgestaan door zijn raadsman, een beargumenteerde nota heeft kunnen overmaken;

Overwegende dat in deze nota de volgende argumenten werden aangebracht:

-[...]

-

-

Overwegende dat deze argumenten niet kunnen worden weerhouden vanwege [...]

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

De maatregel opgelegd door de Directie Gewestelijke Huisvestingsinspectie ("DGHI") van [...], die verklaarde dat de woning gelegen [...] onbewoonbaar is en bijgevolg niet meer kan worden gehuurd, verhuurd of bewoond, wordt uitgevoerd.

Artikel 2 (facultatief)

[facultatief] Het gebouw zal worden verzegeld om elke betreding/verhuur/bewoning te verhinderen.

Artikel 3

Dit besluit zal per aangetekende brief met ontvangstbevestiging ter kennis worden gegeven aan [naam, voornaam, adres en hoedanigheid van de bestemmingen(en)].

Artikel 4

Een exemplaar van dit besluit zal door de gemeentelijke overheid zichtbaar worden uitgehangen op [het beoogde gebouw en elke andere plaats, preciseren];

Artikel 5

[In voorkomend geval de voorwaarden aangeven om het besluit te doen opheffen (uitvoering van werken, voorlegging van offertes, documenten of attesten, enz.)]

Artikel 6

Overeenkomstig artikelen 14 en 19, 2e lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tegen deze beslissing een beroep tot opschorting en nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State, wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, binnen zestig dagen vanaf de kennisgeving of bekendmaking. Dit beroep kan worden ingesteld bij middel van een aangetekend verzoekschrift dat is ondertekend door de partij of door een advocaat die is ingeschreven op de tabel van de Orde van Advocaten.

Opgemaakt te ...

De burgemeester

16 Besluit van de burgemeester op grond van artikelen 5, 21 en 23 van het Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisdrijven en milieuaansprakelijkheid (3.3.5. C)

Titel van het besluit: [vermelding van het voorwerp van de handeling. De titel moet duidelijk, nauwkeurig, volledig en bondig zijn]

Voorbeeld: "Besluit van de burgemeester van [datum] tot bevestiging van [de gedeeltelijke of volledige stopzetting van de activiteit (of) de sluiting van [...]] zoals bevolen door de gemeentelijke personeelsleden vanwege het bestaan van gevaar of hinder voor het leefmilieu en de menselijke gezondheid.

De gemeente;

De burgemeester

Gelet op het Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisbruiken en van de milieuaansprakelijkheid, artikelen 5, 21 en 23;

Overwegende dat [documenten waarin de betreffende feiten worden vastgesteld: vaststellingen, verslagen van experts of van de politie, klacht, enz.;

Gelet op het bevel tot [gedeeltelijke/volledige stopzetting van de activiteit, sluiting van een inrichting] dat mondeling werd gegeven door de gemeentelijke personeelsleden belast met de controle van de naleving van de milieuwetgeving [...] op [...] en nodig was om het gevaar of de hinder voor het leefmilieu en de menselijke gezondheid veroorzaakt door [...] te vermijden, te verminderen of te herstellen;

Overwegende dat dit bevel dient te worden bevestigd;

Om die redenen,

Besluit:

Artikel 1

De maatregel die de controleurs van de stedenbouw op [...] hebben opgelegd aan de overtreder wordt bevestigd.

Artikel 2

In toepassing van artikel 22 van het Milieuwetboek kan iedere belanghebbende de opheffing van de maatregel tot [...] vorderen bij het Milieucollege.

Opgemaakt te ...

De burgemeester

BIBLIOGRAFIE

Wetgeving

- Belgische Grondwet (not. : art. 19, 25, 77, 166, §2).
- Strafwetboek.
- Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening.
- Wetboek van Strafvordering.
- Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestraffing van milieumisbruiken en van de milieuaansprakelijkheid Nieuwe Gemeentewet (Brussels Hoofdstedelijk Gewest).
- Provinciewet van 30 april 1836 (artikelen 128-129).
- Wet van 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming.
- Wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en de federaties van gemeenten.
- Wet van 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen.
- Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.
- Wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden.
- Wet van 5 augustus 1992 op het politieambt.
- Wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.
- Wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus.
- Wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en diensten.
- Wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid.
- Koninklijk besluit van 28 februari 1991 betreffende de inrichtingen die onder de toepassing vallen van hoofdstuk II van de wet van 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen.
- Koninklijk besluit van 6 december 1993 betreffende het opeisingsrecht van verlaten gebouwen, bedoeld in artikel 134bis van de nieuwe gemeentewet.
- Koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen.
- Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot bepaling van de elementaire verplichtingen inzake veiligheid, gezondheid en uitrusting van de woningen.

- Ordonnantie van 28 mei 2015 tot oprichting van een instelling van openbaar nut waarin het beheer van het preventie- en veiligheidsbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is samengebracht.
- Ordonnantie van 23 maart 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdende organisatie van de kinderopvang.
- Ministeriële omzendbrief van 10 december 1987 houdende de gecoördineerde algemene onderrichtingen inzake ordehandhaving waarin het niveau en de werkwijze van de coördinatievergaderingen worden bepaald.
- Rondzendbrief CP4 van 11 mei 2011 betreffende het genegotieerd beheer van de publieke ruimte voor de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus.
- Omzendbrief van 1 december 2016 betreffende het brandpreventieverslag en de adviesverlening door de hulpverleningszones.

Rechtsleer

- BATSELÉ, D., et al., *Manuel de droit administratif*, Brussel, Bruylant, 2010.
- BILLIET, C., "Beginselen van behoorlijk bestuur en bestuurlijke handhaving. Evenredigheid en zuinigheid in the sanctioneringsproces", *Tijdschrift voor Milieurecht*, 2008.
- BILLIET, C., *Bestuurlijke sanctionering van milieurecht*, Antwerpen – Oxford, Intersentia, 2008.
- BOUVIER, P., BORN, R. et PIRET, F., *Éléments de droit administratif*, Brussel, Larcier, 2013.
- BOUVIER, Ph., BORN, R., CUVELIER, B. en PIRET, F., "Chapitre 2 – Les polices et les sanctions administratives", in *Éléments de droit administratif*, Brussel, Larcier, 2013.
- DEPRE, S., DE LOPHEM, E., DE LA VALLEE POUSSIN, C.-H., CHOME, M. en LAMBERT DE ROUVROIT, M., "9. – Etude pratique des principes du contradictoire, des droits de la défense, *audi alteram partem* et *non bis in idem*" in *Les principes généraux de droit administratif*, Brussel, Larcier, 2017.
- DURVIAUX, A.-L., "les polices administratives" in *Droit administratif - L'action publique*, Brussel, Deel 1, Larcier, 2011.
- GOFFAUX, P., *Dictionnaire de droit administratif*, Brussel, Bruylant, 2015.
- GOFFAUX, P., "L'article 134quater de la nouvelle loi communale" in *Les sanctions administratives*, Brussel, Bruylant, 2007.
- JAUMOTTE, J. en THIBAUT, E., "Sous-section 9 – Les principes généraux du droit" in *Le Conseil d'Etat de Belgique*, Volume 1, Brussel, Bruylant, 2012.
- JAUMOTTE, J. en THIBAUT, E., "Chapitre VIII – Le vice des motifs" in *Le Conseil d'Etat de Belgique – Volume 1*, Brussel, Bruylant, 2012.
- OPDEBEEK, I. en DE SOMER, I., *Algemeen bestuursrecht. Grondslagen en beginselen*, Antwerpen – Cambridge, Intersentia, 2017.
- PICQUE, C., *La responsabilité des pouvoirs publics*, Brussel, Bruylant, 2016.

- RENDERS, D., *Droit administratif général*, Brussel, Bruylant, 2016.
- THIEBAUT, C., "Immeubles – Polices administratives générale et spéciales", *R.d.c.*, 2013/3.
- KHOSROKHAVAR, F., *Radicalisation*, Ed. de la maison des sciences de l'homme, november 2014.
- LAMBOTTE, F., "Les communes et le Code bruxellois du logement", in *Woonnormen: Vlaanderen, Brussel – Normes d'habitation : Wallonie, Bruxelles*, Brussel, La Charte, 2008.
- NINANE, G., "Une police administrative des spectacles ligotée par le droit fondamental à la liberté d'expression", *J.L.M.B.*, 2009/20.
- VAN DROOGHENBROECK, S., "De vraies sanctions administratives ou des sanctions pénales camouflées? Réflexions à propos de la jurisprudence récente de la Cour européenne des droits de l'Homme", *Revue de la Faculté de droit de l'Université de Liège*, 2005/4.
- VAN YPERSELE, J., en LOUVEAUX, B., *Le droit de l'urbanisme en Belgique et dans ses trois régions*, Brussel, Larcier, 2e uitgave, 2006.

Rechtspraak

- Cass., 23 april 1923, *Pas.*, 1923, I, p. 277.
- G.H. nr. 49/88 van 10 maart 1988.
- G.H. arrest nr. 45/96, 12 juli 1996.
- G.H., arrest nr. 107/2009, 9 juli 2009.
- G.H., nr. 44/2015 van 23 april 2015.
- RvS, arrest s.a. *Universal Film*, nr. 44 van 9 mei 1949.
- RvS, arrest s.a. *Columbia Films*, nr. 6797 van 8 januari 1959.
- RvS, arrest *spri Sound and Vision*, nr. 38.018 van 31 oktober 1991.
- RvS, arrest *spri Fedala*, nr. 43.795 van 12 juli 1993.
- RvS, arrest *Gilson et autres*, nr. 58.443 van 1 maart 1996.
- RvS, arrest *spri Joker's*, nr. 66.746 van 11 juni 1997.
- RvS, arrest *asbl Ligue des droits de l'Homme*, nr. 68.735 van 8 oktober 1997.
- RvS, arrest *Brouers*, nr. 78.992 van 26 februari 1999.
- RvS, arrest *D'Haese*, nr. 86.128 van 21 maart 2000.
- RvS, arrest *Cremers*, nr. 86.984 van 2 mei 2000.
- RvS, arrest *Leroy*, nr. 115.808 van 12 februari 2003.
- RvS, arrest *Quievy*, nr. 127.292 van 21 januari 2004.
- RvS, arrest *s.p.r.l. dr. Français Bonnie Production*, nr. 128.544 van 25 februari 2004.
- RvS, arrest *Azomchine*, nr. 130.068 van 1 april 2004.
- RvS, arrest *Hondermarcq*, nr. 133.843 van 13 juli 2004.
- RvS, arrest *L'empereur*, nr. 133.594 van 6 juli 2004.

- RvS, arrest *Martin*, nr. 153.079 van 21 december 2005.
- RvS, arrest *SPRL Centre de loisirs du Wolberg*, nr. 162.458 van 13 september 2006.
- RvS, arrest *Poesen*, nr. 156.429 van 16 maart 2006.
- RvS, arrest *Zomer*, nr. 156.997 van 28 maart 2006.
- RvS, arrest *SPRL Centre de loisirs du Wolberg*, nr. 162.458 van 13 september 2006.
- RvS, arrest *s.a. Fievez-Cadet*, nr. 166.335 van 29 december 2006.
- RvS, arrest *Atasever*, nr. 172.788 van 27 juni 2007.
- RvS, arrest *bvba Belgium Business Company*, nr. 181.416 van 20 maart 2008.
- RvS, arrest *bvba Beverly's*, nr. 187.355 van 24 oktober 2008.
- RvS, arrest *sprl Alavigne*, nr. 185.471 van 23 juli 2008.
- RvS, arrest *lpersiel*, nr. 191.001 van 2 maart 2009.
- RvS, arrest *M'Bala M'Bala*, nr. 191.742 van 23 maart 2009.
- RvS, arrest *s.a. CDB Entreprise*, nr. 196.527 van 30 september 2009.
- RvS, arrest *VZW Liga voor de mensenrechten*, nr. 197.212 van 23 oktober 2009.
- RvS, arrest *bvba Belgium Business Company*, nr. 202.037 van 18 maart 2010.
- RvS, arrest *sprl Limabel*, nr. 202.449 van 29 maart 2010.
- RvS, arrest *Hittelet*, nr. 212.226 van 24 maart 2011.
- RvS, arrest *Lheureux et Defosse*, nr. 213.448 van 24 mei 2011.
- RvS, arrest *Jeanty*, nr. 214.401 van 4 juli 2011.
- RvS, arrest *Carrieres Van Reeth-Hoefkens*, nr. 214.527 van 8 juli 2011.
- RvS, arrest *s.a. Mobistar*, nr. 215.982 van 25 oktober 2011.
- RvS, arrest *asbl Riviera Apa Njo Kwetu*, nr. 218.195 van 26 februari 2012.
- RvS, arrest *Al Amal Jdid*, nr. 218.594 van 22 maart 2012.
- RvS, arrest *sprl Af Cars*, nr. 220.445 van 10 augustus 2012.
- RvS, arrest *scrl Warakzai*, nr. 222.988 van 26 maart 2013.
- RvS, arrest *Etienne*, nr. 223.140 van 15 april 2013.
- RvS, arrest *Association Maroco*, nr. 223.294 van 25 april 2013.
- RvS, arrest *Galler*, nr. 224.690 van 17 september 2013.
- RvS, arrest *asbl Regina Pacis*, nr. 227.179 van 25 april 2014.
- RvS, arrest *s.a. Brussels Event Brewery*, nr. 227.246 van 30 april 2014.
- RvS, arrest *sprl Diamond Touch*, nr. 227.340 van 9 mei 2014.
- RvS, arrest *sprl Bultia Bar & Grill*, nr. 228.198 van 13 augustus 2014.
- RvS, arrest *Sprl Day And Night International*, nr. 228.206 van 19 augustus 2014.
- RvS, arrest *Camping La Belle Vallée*, nr. 229.388 van 27 november 2014.
- RvS, arrest *Marc Van Den Brande*, nr. 229.729 van 6 januari 2015.
- RvS, arrest *bvba Sakia*, nr. 230.036 van 30 januari 2015.
- RvS, arrest *Lebrun*, nr. 233.281 van 17 december 2015.

- RvS, arrest *Poulain et Ledoux*, nr. 233.199 van 10 december 2015.
 - RvS, arrest *SPRL Yakho*, nr. 234.646 van 3 mei 2016.
 - RvS, arrest *sprl Duma Night*, nr. 235.311 van 30 juni 2016.
 - RvS, arrest *Cullus*, nr. 235.622 van 16 augustus 2016.
 - RvS, arrest *Ville d'Andenne*, nr. 236.516 van 24 november 2016.
 - RvS, arrest *Adam et Lecomte*, nr. 237.078 van 18 januari 2017.
 - RvS, arrest *scrl Acrobat et csrts*, nr. 237.717 van 20 maart 2017.
 - RvS, arrest *Materne*, nr. 238.602 van 22 juni 2017.
 - RvS, arrest *Charlier*, nr. 239.131 van 18 september 2017.
 - RvS, arrest *SPRL Monsera*, nr. 240.121 van 7 december 2017.
 - RvS, arrest *Timmermans-Schonberg et De Baere*, nr. 240.347 van 4 januari 2018.
-
- Burg. Brussel, ref., 19 februari 1998, J.L.M.B., 1999, p. 1301.
 - Burg. Brussel, pres., 31 oktober 2001, J.L.M.B., 2002, p. 1720 en noot J.F. Neuray

**bps-bpv
.brussels**
Bruxelles Prévention & Sécurité
Brussel Preventie & Veiligheid

Contact: BPV

Tel: +32 (0) 507.99.11

info@bpv.brussels

de Lignestraat, 40 – 1000 Brussel

Meer informatie over het Vademecum: www.bps-bpv.brussels

Verantwoordelijke uitgever:

Jamil ARAOUD, Directeur-generaal

De Lignestraat, 40 B-1000 Brussel

info@bpv.brussels

D/2018/14.168/6

© BPV 2018 Alle rechten voorbehouden

Het geheel of gedeeltelijk kopiëren van dit Jaarverslag is enkel toegestaan onder uitdrukkelijke voorwaarde dat de bron duidelijk wordt vermeld als volgt: *“Bron: BPV (Brussel Preventie & Veiligheid), Jaarverslag 2018, Brussel 2018”*.